

П'ЯТА КОЛОНА
КРЕМЛЯ
В УКРАЇНІ **СТОР 20**

ІМІДЖ УКРАЇНЦІВ
ЗА КОРДОНОМ:
КЛИЧКИ ПРОТИ ПОВІЙ **СТОР 24**

КИЇВСЬКІ ТЕАТРИ І МУЗЕЇ
ВИСЕЛЯЮТЬ АКТИВНІШЕ,
НІЖ КАЗИНО **СТОР 40**

Тиждень

український www.ut.net.ua

№ 26-27 (87-88), 2-8 ЛИПНЯ 2009 р.

ГОРБАЧОВ ПРО
ЧЕХОВА-УКРАЇНЦЯ
ТА СЮРРЕАЛІСТА
ШЕВЧЕНКА
стор. 58

СПРАВА ОЗІНСЬКОГО

Удар по іміджу БЮТ чи можливість
для ефективного піару Тимошенко?
Стор. 12

ISSN 1996-1561

9 771996 156002

27 >

1 МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ МИСТЕЦТВ ФОРТ МІСІЯ

ТЕРИТОРІЯ ФОРТІВ 1 І СВІТОВОЇ
село ПОПОВИЧІ неподалік митного переходу ШЕГІНИ (Мостиський район)

10-12 ЛИПНЯ. 2009

Kabi.net: Юрій Іздрик / Олег Лишега / Сілана Повалєва / Василь Герасимюк /
Юрій Кучерявий / Оксана Васьків / Богдан-Олег Горобчук / Павло Коробчук /
Василь Карп'юк / Юрій Завадський / Люба Якимчук / Андрій Любка /
Валентин Кузан / Лесь Белей / Григорій Семенчик / Остап Сливинський

DJ Hosh і DJ Smola / Funkmasters: DJ Derrick, DJ Tonika / DJ Ermak /
DJ Unique / DJ Neoser / DJ Madhead
REStart: VJ Azoth, VJ Talib, Маркіян Висоцький, DJ nsane, DJ LAWrin

DagaDana / L. Quartet: Tokar, Yaremchuk, Gnydyn, Lytvyniuk /
Waclaw Zimpel & Mark Tokar / Ad libitum / Dzyga Jazz Quartet /
JazzClub.Lviv / Тарас Чубай та Плач Єремії / Мертвий Півень /
Voo Voo / ShockolaD / Файно / Orchestra Vito / Дивні /
Горішелі / Dalai Lama / Радіолініатива.Танці.UA

Влодко Кауфман / Володимир Топій / Сергій Петлюк /
Мирослав Вайда / Олексій Хорошко / ТОТЕМ: Єлена Афанасьєва,
Сергій Дяченко, Максим Афанасьєв /
Лабораторія Актуальної Творчості / Jaroslaw Koz'ara /
Katarzyna Szczypior / Ярослав Присяжнюк / Ілона Сільваші /
Dominik Jalowski / Володимир Бахтов / Юрій Баранник

ОРГАНІЗАТОРИ: Громадське товариство «Форт», Мистецьке об'єднання «Дзига»,
Громадське об'єднання «Вірменська35», Fundacia «Transkultura», Компанія «Альтернатива»,
Львівська обласна державна адміністрація, Управління культури туризму Львівської ОДА,
Львівська обласна рада, Мостиська районна державна адміністрація, Мостиська районна рада,
Поповицька сільська рада, Відділ культури і туризму Мостиської РДА,
Старство повітове в Перемишлі Підкарпатського Воеводства,
Товариство Єврорегіон Карпатський (Польща), Платформа «Жовтень'90»

ЗА ПІДТРИМКИ: МОСТИСЬКИЙ ПРИКОРДОННИЙ ЗАГІН ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ
Львівський обласний молодіжний центр праці, ПУ «Львівгазвидобування»
ДП СТАРОСАМБІРСЬКЕ ЛІСОМИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ЛГП «ГАЛСІЛЬІС»

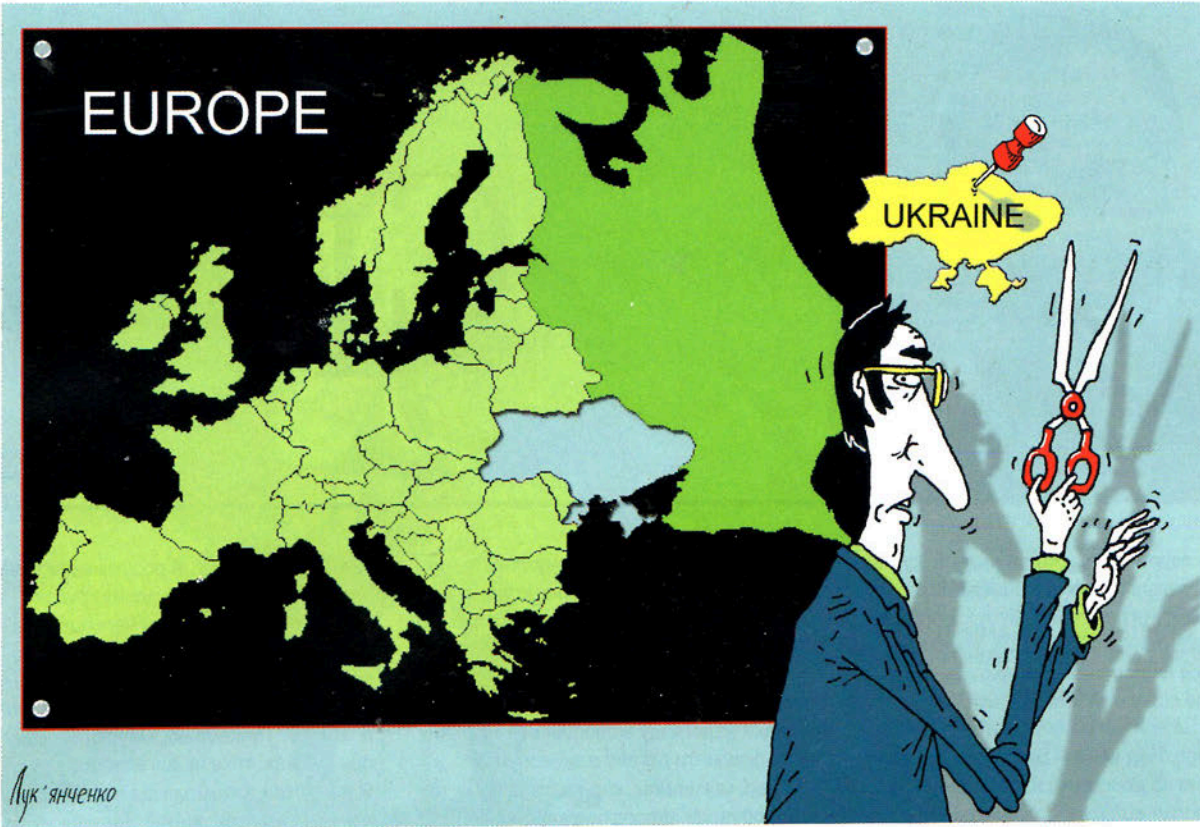
www.dzyga.com

ПРИЙМАЄ:

Питання, чи належить Україна до Європи, не зовсім риторичне. Відповідь на нього значною мірою залежить від того, як його вирішує кожен із

припущенню присвячено чимало шпальт цього числа **Тижня**. Малюнок Ігоря Лук'яненка.

нас, а не від інших країн – чи то на Заході, чи то на Сході. Бути Європою – це тримати

об'єктами, не красти, не брехати й, не в останню чергу, поважати себе. Якщо ти зберігаєш гідність, тебе поважатимуть інші. Цьому простому

Тиждень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГМЕХ
Видавець ТОВ «Український Тиждень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Сергій Литвиненко
Заступник головного редактора
 Наталя Васютин
Редактори Анатолій Астаф'єв, Вікторія Герасимчук,
 Дмитро Губенко, В'ячеслав Дарпінянц, Ігор Кручик,
 Андрій Лаврик, Катерина Ліпа, Мар'яна Олійник,
 Вікторія Поліненко
Журналісти Анна Бабинець, Жанна Безп'ятчук,
 Богдан Буткевич, Василь Васютин,
 Інна Завгородня, Роман Кабачий,
 Олександра Киричук, Валентина Кузик,
 Наталя Петринська, Олена Чекан
Літературні редактори Олександр Григор'єв,
 Лариса Мінченко
Контент-редактор сайта Таня Овчар

Генеральний директор Микола Шейко
Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Відповідальний секретар Віталій Столига
Арт-директор Андрій Єрмоленко
Дизайнери Юрій Довбах, Ганна Єрмакова,
 Тимофій Молодчиков
Художник Павло Ніц
Більд-редакція Олександр Чекаєв, Валентина Бутенко
Фотограф Андрій Ломакін
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Марина Петрова, Ірина Павленко
Директор зі збуту Олександр Грищенко
Директор з реклами Світлана Єгорова,
 (097) 962-55-42, e-mail: yes69@ut.net.ua
Відділ ПРОМО та PR Наталя Сал'ян
Відділ маркетингу Ганна Кашейда

Голова редакційної ради Роман Цуприк
 Свідоцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
 Друк ТОВ «НОВИЙ ДРУК»,
 Київ, вул. Магнітогорська, 1
 № зам. 094705
Наклад 30 700
Адреса для листування
 03067, Київ, А/С №2
E-mail: office@ut.net.ua
Телефон (044) 351 1300
 Виходить щоп'ятницю
 Розповсюджується
 в роздрібній торгівлі
 та за передплатою
Ціна договірна
 Передплатний індекс 99319

МАТЕРІАЛИ, ПОЗНАЧЕНІ ЛІТЕРОЮ «Р», ПУБЛІКУЮТЬСЯ НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ. РЕДАКЦІЯ ЗАЛИШАЄ ЗА СОБОЮ ПРАВО НА ЛІТРЕДАГУВАННЯ НАДІСЛАНИХ МАТЕРІАЛІВ БЕЗ УЗГОДЖЕННЯ З АВТОРОМ. РУКОПИСИ НЕ ПОВЕРТАЮТЬСЯ І НЕ РЕЦЕНЗУЮТЬСЯ. ЗА ЗМІСТ РЕКЛАМНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ЛИСТІВ, НАДІСЛАНИХ ЧИТАЧАМИ, РЕДАКЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕ НЕСЕ

Миття має сенс!

ПЕРЕДПЛАТИТЬ ТА ОТРИМУЙТЕ ЩОП'ЯТНИЦІ
 передплатний індекс – 99319

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Срач

ЮРІЙ МАКАРОВ
шеф-редактор

Не певен, що варто вживати в журналі брутальні слова без обмежень, але якби я замінив заголовок на щось більш парламентське чи поставив зірочки, не вдалося б висловити повною мірою те, що я нині відчуваю.

Отже, в неділю ми поїхали на Київське море. Над нами – Вишгород. Як написано на дорожовказі, державний заповідник: тут колись була замиська резиденція київських князів, наш Версаль, від якого мало що залишилося. Перед нами, якщо дивитися в бік півночі, вода до обрію. По воді, користуючись бурхливим вітром, гасають серфінгісти. Вліпмавши у вітрило подух, можна промчати метрів двісті на шаленій швидкості. Зелені пагорби, сонце, вітер, вода – краса! Лише не треба дивитися під ноги.

А під ногами на сірому піску – суцільний щільний шар сміття. Головним чином, порожні пластикові пляшки з-під пива. Є також пляшки з-під води, вина (цього якраз мало, бо спека), обгортки сендвічів із МакДональдса, коробки з-під піци, якась плівка, якась фольга, якісь серветки... Уявляю, як радітиме археолог, що полюватиме на рештки матеріальної культури початку двадцять першого сторіччя. Багатющий культурний шар!

Не те, щоби я був такий ніжний, але гуляти тут далі не захотілося. Ні, таки мабуть ніжний: поруч на пісочку, попередньо розчистивши собі діляночки по два на два метри, розмістилося кілька пар відпочивальників. Хтось спав, хтось читав одну книжку на двох (я нахабно зазірнув: альбом кулінарних рецептів, і апетит не зіпсувався), хтось милувався серфінгістами. Люди вочевидь ловили кайф і на звалище навкруги не зважали.

Можна було б списати нечутливість до бруду на важку тоталітарну спадщину, але не виходить. За всієї моєї ненависті до радянського минулого мушу визнати: совок зі сміттям, хай там як, а боровся, і суботники проводилися, а за кричущі випадки недогляду відповідний начальник міг отримати догану з занесенням.

У нас, між іншим, кілька років тому теж спробували започаткувати такі собі суботники: столичні активісти ініціювали акції з прибирання стихійних звалищ у місцях масового гуляння. Ініціаторами виступають спільноти киян «Збережи старий Київ», «Захопливий Київ», «Країна мрій», прибирають здебільшого в районі Старокиївської гори, в інших популярних парках. Виглядає це заразливо, і я сам шкодую, що жодного разу не довелося взяти участь, але стверджувати, що рух став частиною способу життя, було б, м'яко кажучи, перебільшенням. І, головне, рівно через тиждень прибрані місця так само за... засмічуються.

Сказати, що паскудять якісь бомжі, не-свідомий люмпен, «біомаса», як полюбляють висловлюватися в кулуарах лідери нації, теж не можна: в тому-таки Вишгороді біля пляжу запарковано переважно недешеві машини, та й віндсерфінг – спорт не для бомжів. Точніше було б кваліфікувати тамтешній контингент як стабільний середній клас – той самий, який є опорою суспільства, а те, що він у нас не надто презентабельний, ну то це вже, даруйте, особливості місцевого ландшафту.

У мене до цього середнього класу останнім часом накопичилася певна кількість претензій, головним чином, ес-

тетичного порядку. Я розумію, що спека, але ходити вулицею в одних трусах і капцях, та ще й із таким черевцем, та ще й із таким виразом обличчя... Або здогадайтеся, що грало в більш-менш фешенебельній пляжній вишгородській пивничці? Правильно, «Мурка» – кажу при свідках, таке не вигадеш...

Я не боюся узагальнювати: люди, яких ми спостерігали, хворі. Вони хворі на брак самоповаги, й доки хвороба триває, ніякі суспільні трансформації, ніякі реформи, ані економічні, ані політичні, не мають у нашій країні найменшої перспективи. Припустімо, вони не дуже виховані, але ж не ідіоти. Вони мають розуміти, хоча б підсвідомо, що не можна себе поважати тільки за те, що можеш купити джип, потрібні ще якісь підстави. Треба знати, що від тебе щось залежить, що ти щось можеш змінити, вплинути, можеш реалізуватися, врешті-решт... Пам'ятаю, під час Майдану не смітили, хоча там зібралася переважно та сама цільова аудиторія. І навпаки, якщо ти переконаєшся, що життя будуватиметься на простих і примітивних схемах відкату, а іншим у нашому повсякденні немає місця, тоді будеш жити одним днем, якимось розчистивши виключно для себе чи то чотири квадратних метри пляжу, чи то чотири гектари обійстя. Принципової різниці немає.

Тобто я переконаний, що здатність кидати порожню пляшку поруч із собою, слухаючи «Мурку», прямо пов'язана зі здатністю голосувати за того чи іншого придурка... або самому бути таким придурком. Час збиратися на суботник. Як профілактику від політичної кризи.

МАЛЮНОК: АНДРІЙ ЄРМОЛЕНКО

24 КЛИЧКИ ПРОТИ ПОВІЙ
Про міжнародний імідж України

52 **ЩО СВЯТКУЄМО?**
Українці протягом 300 років мусили регулярно брати участь у святкуваннях чужої перемоги, та ще й власним коштом

44 **ЯК НЕ СТАТИ ЗІРКОЮ**
Тиждень з'ясував, чому герої популярних телеконкурсів не завжди продовжують зіркову кар'єру

НА ЧАСІ

- 3 **КАРИКАТУРА ТИЖНЯ**
Малюнок Ігоря Лук'яненка
- 4 **ОСОБИСТА ДУМКА**
Юрія Макарова
- 6 **ФОТО ТИЖНЯ**
Битва за Гондурас
- 8 **ТРЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ**
Депутати на валізах
- 12 **ПРЕЦЕДЕНТ ДЕПУТАТА ЛОЗІНСЬКОГО**
Перебіг, версії та можливі політичні наслідки скандалу навколо вбивства, в якому замішані народний обранець і правоохоронці
- 14 **НЕОБХІДНЕ ЗЛО**
Чому не можна скасовувати депутатську недоторканність

ВПРИТУЛ

- 18 **НАК УПОВНОВАЖЕНА СПЛАТИТИ**
Кабальні умови угоди з Газпромом переглянути не вдасться
- 20 **НЕ ГАЗОМ ЄДИНИМ**
Офіційна Москва активізувала зусилля з політизації російських громад у пострадянських країнах
- 22 **СИНИ І ПАСИНКИ**
Погляд Ігоря Лосева на п'яту колону Кремля
- 38 **ПРИМАРНА ГОТОВНІСТЬ**
Чи готова Україна до можливої епідемії свинячого грипу
- 40 **КУЛЬТ ГРОШЕЙ**
Київські установи культури виселяють значно активніше, ніж оголошені поза законом казино

ТЕМА ТИЖНЯ – ІМІДЖ УКРАЇНИ

- 28 **ОБРАЗ БЕЗ ОБРАЗ**
Для здобуття політичних та економічних перемог у світі Україна та українці мають відмити свою репутацію
- 34 **ПОДОЛАТИ БЕЗЛИКІСТЬ**
Країни Заходу формують свій імідж, спираючись на закордонні культурні інституції
- 36 **УКРАЇНА В ЄВРОПІ**
Кілька пропозицій, щоб так колись сталося

МИ

- 48 **АДРЕНАЛІНОВЕ МОРЕ**
Північні острівні широти Київського моря, попри страх радіації, все більше привертають увагу рибалок, мисливців і туристів
- 54 **ПАМ'ЯТНИК НЕВІДОМІЙ НАЦІЇ**
Погляд Кирила Галушка на історію святкування Полтавської битви
- 56 **УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРА**
Чому латиниця витісняє кирилицю

НАВІГАТОР

- 58 **ДОБА ПАНУКРАЇНІЗМУ**
Дмитро Горбачов про загадки українського мистецтва
- 61 **ПЕРСОНАЛЬНЕ**
Ірени Стецури
- 62 **ВІДГУКИ**
Вистави, фільми, виставки, книжки, записи
- 64 **КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ**
- 66 **КІЛЬКА СЛІВ**
ВІД ЖУРНАЛІСТІВ **ТИЖНЯ**

Перше українське пиво з 1715 року

Уночі 28 червня військові витягли президента Гондураса Мануеля Селая з ліжка, посадили на літак і виштовхали просто в піжамі на злітну смугу аеропорту столиці Коста-Рики Сан-Хосе. Країну охопили масові заворушення – прихильники скинутого керівника закидають військових і поліцію камінням, у відповідь лунають постріли. Міжнародна спільнота одноставно стала на бік Селая. Всі 192 держави-члени ООН підтримали резолюцію, яка засудила переворот та містила вимогу «негайного і безумовного відновлення легітимного та конституційного уряду президента Республіки». Сам Селая готовий повернутися на батьківщину, незважаючи на загрозу арешту. Прихильники чекають. Військові теж.

Причиною державного перевороту стала спроба президента провести конституційну реформу, яка би призвела до подовження його повноважень. Нагадаємо: в Україні, жителі якої часто порівнюють свою країну з Гондурасом, усі провідні політичні сили також хочуть реформувати Конституцію – кожна на свій лад.

Фото: AP

Битва за Гондурас

Депутати на валізах

Деякі політичні сили шукають підстави для розпуску парламенту, не уявляючи всіх ризиків такого кроку

Привид розпуску знову замаячив перед Верховною Радою. Секретар Ради нацбезпеки та оборони Раїса Богатирьова в інтерв'ю журналістам у Москві не виключила можливості оголошення президентом дострокових парламентських виборів. Поки що підстав для розпуску Ради немає, зауважила Богатирьова, але якщо вони з'являться, президент «задня виходу з кризи» буде змушений прийняти таке рішення. Найвагомішою підставою для розпуску Ради сьогодні

може стати розвал парламентської коаліції. Якщо ця підстава виникне, то саме завдяки главі держави, який на суботньому з'їзді президентської «Нашої України» переконував депутатів від партії відкликати свої підписи під коаліційною угодою. З'їзд ухвалив відповідну резолюцію — тожну, по суті, заяві про перехід НУ в опозицію до уряду. Ще одним приводом для розгону парламенту може стати неієздатність Кабміну. Фракції ПР та КПУ

вимагають звільнити 6 урядовців із 17, які лишилися, а щоб уряд працював, у ньому має бути не менше 14 міністрів. На позачерговому пленарному засіданні

Ради в середу Регіони, періодично блокуючи трибуну, явно не квапилися допомогти Юлії Тимошенко всадовити у вільні урядові крісла її людей (зокрема в

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

БЕРНАРД МЕДОФФ сидітиме 150 років

До 150 років ув'язнення засудив Федеральний суд США колишнього голову фондової біржі Nasdaq і засновника найбільшої в історії фінансової піраміди Madoff Securities. Шахрай вивурих в інвесторів \$64,8 млрд. Серед потерпілих найбільші банки світу UniCredit, BNP Paribas та інші. Жертви афериста рішенням суду дуже втішені.

АНДРІЙ МАТКОВСЬКИЙ бешкетував у музеї

Полтавський міський голова влаштував п'яний бешкет у Музеї-садибі І. П. Котляревського, заявляє ВО «Свобода». Але найбільше соратників Тягнибока обурило те, що мер почав святкування річниці Полтавської битви гімном Росії. Реакція пана Матковського на ці звинувачення наразі невідома.

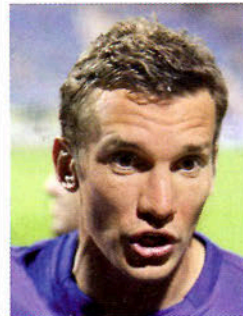
ВІКТОР ЮЩЕНКО переніс Конотопську битву

Президент України своїм указом переніс святкування 350-річчя перемоги у Конотопській битві з 5 на 11 липня. Неофіційно таке рішення пояснюють бажанням глави держави об'єднати відвідини урочистості та футбольного матчу «Динамо Київ» – «Ворскла», що відбудеться 11 липня у Сумах.

АНДРІЙ ШЕВЧЕНКО може повернутися в «Динамо»

Відомому футболістові запропонували повернутися у рідну команду «Динамо Київ». «Тепер усе залежить від самого Андрія», – сказав газеті «Спорт-Експрес» президент клубу Ігор Суркіс. Водночас на Шевченка претендують московський «Спартак», французьке «Монако» та катарський «Аль-Гарафа».

ВІРА УЛЬЯНЧЕНКО помічена на Bentley Continental

Голова Секретаріату президента прибула на з'їзд партії «Наша Україна» на броньованому лімузині вартістю понад \$300 тис., стверджує газета «Дело». Поміж інших питань на з'їзді обговорювали брак коштів у партійній скарбниці.

ФОТО: МИХАЙЛО ГЕНАДІВ

експертів розходяться. Голова правління Центру політико-правових реформ Ігор Коліушко вважає їх одночасне проведення з президентськими (призначені на 17 січня 2010-го) «з правової точки зору практично неможливим». Позачергові вибори повинні відбутися через 90 днів після розвалу коаліції, нагадує фахівець: 30 днів мають минути до підписання відповідного указу президента і 60 — після. А от керівник служби «Український барометр» Віктор Небоженко перекоаний, що дата дострокових виборів до парламенту може бути визначена не з правової точки зору, а, як це в нас часто трапляється, з міркувань політичної доцільності. А незадоволених, мовляв, ласкаво просимо до Конституційного Суду. Тому 17 січня 2010-го цілком може стати, припускає Небоженко, подвійним святом демократії.

Здвоєна президентсько-парламентська виборча кампанія вигідна насамперед головним політичним гравцям і «Нашій Україні». Подвійні перегони можуть подужати далеко не всі її потенційні учасники, перш за все це стосується так званих молодих політиків. Для спонсорів БЮТ і ПР одночасні вибори — це економія коштів, а «Наша Україна», вочевидь, сподівається потрапити в наступний парламент на рештках свого рейтингу, який із плином часу може знизитися до критичної позначки. Очевидне лише, що дострокові парламентські вибори неминучі. Якщо їх не оголосить Ющенко, це зробить наступний президент — коли йому не вдасться створити в нинішній Раді свою більшість. А йому це, судячи з усього, не світить.

Мар'яна Олійник

крісло міністра транспорту — автомагната Гаріела Васадзе). Щодо можливої дати чергових дострокових парламентських виборів думки

ЦИФРА ТИЖНЯ

\$3,8 млрд

третього траншу кредиту Міжнародного валютного фонду прагне отримати Україна у липні. Уряд має намір спрямувати ці кошти на покриття бюджетного дефіциту, який значно зростає внаслідок запланованого збільшення статутного капіталу НАК «Нафтогаз України» на 18,6 млрд грн, а також додаткових витрат на рекапіталізацію банківської системи. Загальний обсяг кредиту МВФ становить \$16 млрд, з яких \$7,3 млрд Україна вже отримала.

ОПИТУВАННЯ

Особливості вітчизняного шопінгу

Ми обираємо свіжіше і дешевше

Більшість українців, вибираючи товари повсякденного вжитку, орієнтується на їхню якість. При цьому покупець потерпає від браку інформації про товар.

ГРАФІКА: ПАВЛО НІЦ

Опитування провів Київський міжнародний інститут соціології у межах проекту «Спільнота споживачів та громадські об'єднання» Європейського Союзу та Програми розвитку ООН. Взяли участь 1592 осіб у 110 населених пунктах усіх регіонів країни, похибка — 2,5%.

22,1 млрд грн

доходів задекларували українці за підсумками 2008-го — на 26,82% менше порівняно з 2007-м. За даними Державної податкової адміністрації, торік у тіні було вироблено 31,1% українського ВВП (зростання цього показника зафіксовано вперше з 2004-го). При цьому кількість офіційних гривневих мільйонерів у країні збільшилася з 7044 осіб у 2008-му до 7423 у 2009-му. Жодного випадку отримання доходу на суму 1 млрд грн і більше в Україні не зареєстровано.

ФОТО: АР. УНАН, АНДРІЙ ЛОМАХ

Європа потопає

Найсильніший удар стихії прийшовся на Чехію. Минулого тижня річки вийшли з берегів і затопили кілька населених пунктів на півдні країни. У Празі, що постраждала від повені 2002 року, почали зводити тимчасові протиповеневі загородження. Кількість жертв уже сягнула 14 осіб, а економічні втрати оцінюють у понад €200 млн. Чеський міністр внутрішніх справ Мартін Пеціна заявив: «Повінь, незважаючи на масштабні руйнування та людські втрати, має локальний характер, тому країна впорається з ліквідацією її наслідків самостійно».

За Медведєва взялася СБУ

Луганчанину Дмитрові Медведєву, власнику сторінки на Livejournal, Служба безпеки України закидає незаконне розміщення в інтернеті закритих баз даних. Провина блогера полягає в тому, що він виклав у власний блог довідник із контактами луганських

суддів, прокурорів та інших посадовців, який заборонений для розповсюдження. Стосовно Медведєва порушено кримінальну справу. До цього випадку українські правоохоронці блогерами не цікавилися.

Зварич «розколовся»

Скандальний львівський екс-суддя Ігор Зварич дає

слідству вельми цінні свідчення, що стосуються системи хабарів, котра діє в судочинстві. Про це повідомив газеті «Сьогодні» заступник генпрокурора Ренат Кузьмін. Також газета пише, що ледь не загинув слідчий у «справі Зварича» Володимир Жебрицький – у його машині відмовили гальма. Є підозри на замах.

Ющенку вигадали халепу

Парламентарі від БЮТ і наближені до блоку ЗМІ обвинувачують Андрія Ющенка, сина президента, в п'яному бешкеті та стрілянині на території столичного ресторану «Козачок». Інцидент стався вночі 27 червня. Бізнесмен Валі Багіров обстріляв відвідувачів із травматичної зброї. Екс-заступник міністра з надзвичайних ситуацій Олександр Капітула, який брав участь у конфлікті, стверджує: на місці пригоди Ющенка-молодшого не було. Ющенко-старший вважає звинувачення на адресу сина спробою БЮТ відвернути увагу від скандалу навколо бютівця Віктора Лозінського.

Астролог напроочив арешт

Влада Шрі-Ланки заарештувала популярного астролога Чандрасірі Раджапаксе. Його провина в тому, що він опублікував у місцевій газеті прогноз, згідно з яким президент країни Чандрасірі Бандара піде у відставку. Тепер слідство з'ясовує, на чому ґрунтується пророцтво.

Аеробусам не щастить

Літак Airbus A310 авіакомпанії Yemenia, що виконував рейс із еменської столиці Сана до коморської столиці Мороні, впав в Індійський океан біля узбережжя Коморських островів. На борту аеробуса перебували 142 пасажери та 11 членів екіпажу. За даними на 1 липня, вижила тільки 14-річна Байя Бакарі. Причини авіакатастрофи ще не відомі. Нагадаємо, що 1 червня над Атлантикою розбився Airbus A330 авіакомпанії Air France, який виконував рейс із Ріо-Жанейро до Парижа.

Польща підняла шлагбаум

З 1 липня мешканці українсько-польського прикордоння можуть претендувати на спрощений перетин кордону. Варто лише звернутися до польських консульств. Для оформлення документів необхідна довідка, що засвідчує проживання у 30-кілометровій прикордонній смузі (щонайменше два роки). Очікувати відповіді потрібно близько місяця. Вперше дозвіл видаватимуть на два роки, під час другого оформлення – на п'ять.

СПАДОК КОРОЛЯ

25 червня помер **МАЙКЛ ДЖЕКСОН**, залишивши по собі безцінний внесок у поп-культуру і багатомільйонні борги

Альбом Thriller розійшовся накладом у 100 млн

Поява високобюджетного сюжетного кліпмейкерства

14-хвилинний фільм на пісню Thriller (1982)

Випустив десять студійних альбомів. Загальний наклад – 750 млн

13 разів отримував нагороду «Греммі»

Артист сторіччя за версією American Music Award's

Зробив добродичність популярною

Діти – Майкл, Періс і Прінс

Статки (1990-ті) – 750 млн

Борги (2000-ті) – 500 млн

ГРАФІКА ПАВЛО ПІЦ

Польща обирає катарське

Польща підписала з Катаром 20-річний договір про придбання з 2014 року зрідженого природного газу, аби зменшити залежність від російських поставок. Раніше Росія забезпечувала 90% потреб Польщі в блакитному паливі. Угода з Катаром передбачає щорічне

постачання 1,5 млрд м³ газу вартістю приблизно \$50 млн до порту на Балтійському морі.

Пристрасті в небі Кореї

КНДР погрожує збивати японські літаки, які входитимуть у її повітряний простір. У Пхеньяні стверджують, що минулого тижня помітили літак-шпигун. Перед цим

японська розвідка поінформувала США про ймовірність запуску північнокорейської ракети, здатної долетіти до Гаваїв, — у відповідь на розгортання на островах систем протиповітряної оборони. За безхмарне майбутнє переймається й Південна Корея, яка придбала в США 40 зенітних ракет.

Погроми

30 червня в невеликому містечку Марганець на Дніпропетровщині спалахнув між-етнічний конфлікт між українцями та вірменами, що швидко переріс у масові безлади. Причиною стало вбивство 22-річного сержанта патрульно-постової служби Сергія Бондаренка. Він намагався розборонити

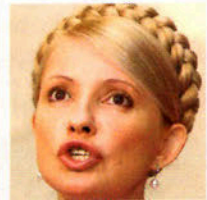
в кафе сутичку між молодими людьми, натомість отримав удар ножом. На лікарняних ліжках із ножовими пораненнями опинилися ще четверо осіб. За словами очевидців, конфлікт спровокували кавказці. Центральні телеканали повідомляють: одразу після вбивства у місті розпочалися погроми. Натовп у кілька сотень осіб бив усіх зустрічних вірмен і трошив їхнє майно: машини, кіоски, будинки. Майже вся місцева вірменська громада була змушена покинути місто, ті, хто не встиг, ховалися в посадах на околицях. Точної інформації про кількість постраждалих ще немає. Водночас начальник марганецької міліції Іван Суходольченко стверджує, що жодного національного забарвлення цей конфлікт не мав, понад те, заперечується навіть сам факт погромів.

ЦИТАТИ ТИЖНЯ

Спікер Верховної Ради Володимир Литвин про вимогу президента Віктора Ющенка скасувати депутатську недоторканість:

«Звертатися до голови Верховної Ради – це все одно, що звертатися до небесної канцелярії, оскільки за всього мого бажання для скасування недоторканості необхідно вносити зміни до Конституції»

Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко порівнює критику на свою адресу з кулінарією:

«Власник телеканалу «Інтер» пан Фірташ щодня робить з мене у кожному шоу та випуску новин відбивну котлету»

Колишній очільник президентського Секретаріату Віктор Балого про экс-спікера Арсенія Яценюка, що націлився на місце Ющенка:

«Арсеній Петрович, вочевидь, хотів переграти усіх: президента, прем'єра, свою фракцію, опозицію і тому з якогось моменту перестав працювати на державу»

ФОТО: PHIL HEUTERS, ОЛЕКСАНДР ЧЕКАМЕНОВ, АНДРІЙ ПОМАКІН

Прецедент депутата ЛОЗІНСЬКОГО

АВТОРИ: Андрій Лаврик, Василь Васютин

Тиждень дослідив перебіг, версії та можливі політичні наслідки скандалу навколо вбивства, в якому замішаний народний депутат від БЮТ і правоохоронці

16
ЧЕРВНЯ

За нез'ясованих обставин на Кіровоградщині загинув 55-річний Валерій Олійник

17
ЧЕРВНЯ

ВО «Свобода» заявляє про вбивство Олійника Лозінським, Горбенком та Ковальським

18
ЧЕРВНЯ

■ Місцева міліція заявляє, що Лозінський, Горбенко та Ковальський діяли хоробро, затримуючи злочинця, озброєного двома пістолетами й ножом

■ До Кіровограда спрямовано групу Служби внутрішньої безпеки МВС

КОМУ НА РУКУ

- ◆ ПРЕЗИДЕНТ ЮЩЕНКО. Зниження рейтингу Тимошенко та власний PR.
- ◆ ПАРТІЯ РЕГІОНІВ. Падіння рейтингу БЮТ і PR.
- ◆ БЛОК ЮЛІИ ТИМОШЕНКО. Може спробувати підвищити власний рейтинг на боротьбі зі злочинцями у власних лавах

22
ЧЕРВНЯ

■ БЮТ просить МВС нагородити Лозінського, Горбенка та Ковальського

■ Депутат Володимир Пилипенко: «Як зазначають правоохоронці, саме завдяки діям із виконання громадського обов'язку [цих] беззбройних людей <...> затримали злочинця».

■ Юлія Тимошенко Генпрокуророві Медведьку: «Сподіваюся на всебічне та об'єктивне розслідування справи, не озираячись на його політичну складову».

■ Наближені до Лозінського джерела висувують версію, що Олійник готував замах на депутата

23
ЧЕРВНЯ

Валерія ОЛІЙНИКА ховають у рідному селі Грушки. В покійника немає однієї ноги

24
ЧЕРВНЯ

Верховна Рада вшановує пам'ять Олійника хвилиною мовчання

ВЕРСІЯ ЛОЗІНСЬКОГО І КО

Прокурор Голованівського району Євген Горбенко, начальник місцевої міліції Михайло Ковальський та нардеп Віктор Лозінський, рухаючись на авто «Шевроле-Нива», оглядали мисливські угіддя останнього. Помітивши підозрілого чоловіка, попросили його назватися. Той здійняв стрілянину. Міліціонер, прокурор і депутат навалилися на стрільця й відібрали в нього зброю. Зловмисник вихопив пістолет і ніж, завдав кілька різаних поранень Лозінському та Горбенкові. Олійника скрутила викликана підмога. За кілька годин він помер у лікарні від болювого шоку та втрати крові

ВЕРСІЯ ЗМІ

Валерій Олійник ішов біля лісу, помітив джип Лозінського, що швидко наближався, й став тікати, аби уникнути зустрічі з депутатом, котрий вже кілька років тероризує місцевих селян. Олійника наздогнали й збили бампером або ж прострелили йому ногу дробом із мисливської рушниць. Чоловік спробував урятуватися в лісопосадці, але його наздогнали й там забили на смерть

25
ЧЕРВНЯ

■ Слідство у «справі Олійника» перебирає на себе Генпрокуратура.

■ Президент **Віктор Ющенко**: «Сьогодні у вас, Юліє Володимирівно, більшість в українському парламенті. Сьогодні ваші однопартиїці вбивають людей. Якщо ви на боці українського закону, <...> я переконаний, ви підтримаєте мою ініціативу зі скасування депутатської недоторканності»

ПОПЕРЕДНІ ВИСНОВКИ

◆ **ОЛЕСЬ ДОНІЙ, фракція НУ-НС:**
«На що реально може вплинути цей випадок, так лише на рейтинг БЮТ безпосередньо в Кіровоградській області».

◆ **ВОЛОДИМИР ФІЛЕНКО, фракція БЮТ:**
«Наразі в депутатів від БЮТ немає якоїсь єдиної позиції щодо оцінки дій колеги – на засідання фракції це питання не виносилося».

◆ **ОЛЕКСАНДР ГОЛУБ, фракція КПУ:**
«Оскільки за створення тимчасової слідчої комісії ВР депутати голосуватимуть у передканікулярний період, то попередні її висновки ми отримаємо не раніше вересня».

◆ **КОСТЯНТИН БОНДАРЕНКО, політолог:**
«Дії представників БЮТ мало впливають на рейтинг Тимошенко та її політичної сили під час загальноукраїнських виборів»

27
ЧЕРВНЯ

Убивство **Олійника** розслідує спецкомісія РНБО

1
ЛИПНЯ

Генпрокуратура порушила стосовно **ЛОЗІНСЬКОГО** кримінальну справу

26
ЧЕРВНЯ

■ Генпрокуратура затримала прокурора Голованівського району **Горбенка**, начальника місцевої міліції **Ковальського**.

■ Народний депутат **Лозінський** фігурує у справі як свідок.

■ **Юлія Тимошенко** вимагає від ГПУ направити у ВР подання про позбавлення Лозінського недоторканності.

■ **Тимошенко**: «Ні в кого з моїх колег не затремтить рука проголосувати за відповідне рішення. <...> Зараз – справа за Генеральною прокуратурою, і питання, чому вона, як завжди, зволікає».

■ **Віктор Ющенко** доручає ГПУ вивчити питання про набуття статусу мисливських угідь – як тих, де сталося вбивство Олійника, так і угідь по Україні в цілому.

■ **Прес-служба президента:**
«Ющенко занепокоєний практикою привласнення народними депутатами води, землі, внаслідок чого проста людина позбавлена можливості користуватися ними»

ОЦІНКА

Необхідне зло

Скасування депутатського імунітету – це ще не ліквідація недоторканності

АВТОР: Андрій Лаврик

Скандал навколо вбивства Валерія Олійника, у який уплутався нардеп від БЮТ Віктор Лозінський, реанімував розмови про скасування недоторканності народних депутатів України. Мовляв, інакше нам не побороти корупції у найвищих ешелонах влади, парламентарії замість законотворчості й надалі любіватимуть власні шкурні інтереси, а то й відстрілюватимуть простих смертних громадян.

За цією логікою виходить: якби депутати були «доторканими», селянин Олійник жив би досі. Але поміркуйте добре: якщо механічно викинути з Конституції частину 3 статті 80, що гарантує депутатам імунітет, чи ризикне, приміром, інспектор ДАІ зупинити депутатський Mercedes, який перевищив швидкість

утричі? А якщо ризикне, то які будуть інші наслідки? У найкращому (для інспектора) разі він вивчить кілька нових матюків. Так само

скасування згаданої конституційної норми жодним чином не вплине на масштаби «розпилу» народними обранцями бюджету країни і варварського «освоєння» її природних багатств.

Ліквідація недоторканності де-юре зовсім не означає зникнення її де-факто. У країнах із недорозвиненою демократією будь-які права і привілеї гарантують не закони, а гроші та зв'язки. І якщо відредагувати Конституцію, гроші й зв'язки у депутатів не зникнуть: усі вони добре знають вартість дієвого імунітету від правосуддя. Смілива заява Віктора Лозінського, що він не боїться втратити недоторканність, оскільки невинний, цю тезу підтверджує.

За останні майже 20 років п'ятеро депутатів ВР були позбавлені колегами імунітету: Степан Хмара у 1990 році, Юхим Звягільський у 1994-му, Павло Лазаренко у 1999-му, Віктор Жердицький у 2000-му та Микола Агафонов у 2002-му. В усіх випадках вигнання з лав парламентаріїв не тягнуло на боротьбу за торжество законності. Це швидше виглядало як політична розправа чи переділ власності. Як виявилося згодом, звинувачення Хмарі висунули неправдиве. Зі Звягільського обвинувачення зняли після відставки Кравчука. Про Жердицького забули, тільки-но роздерибанили активи підконтрольних йому Градобанку і цементних заводів в Україні. З Лазаренком і його соратником Агафоновим теж усе зрозуміло: на їхні

схвалив поміж інших питань скасування депутатського імунітету. Досі не надто віриться, що Кучма прагнув таким чином досягти якихось європейських стандартів (тим більше, що в багатьох країнах ЄС парламентарії таки недоторканні). Народні обранці тоді завбачливо волю народу не імплементували. Бо інакше всі опозиціонери епохи Кучми позакривали б пельки або сиділи по тюрмах, до речі, разом із Віктором Андрійовичем. Наприклад, за звинуваченням у спробі державного заклоту в 2004 році. І, наймовірніше, сьогодні Україна була б чимось середнім між Білоруссю, Молдовою і Казахстаном.

Запідозрити Віктора Ющенка у тому, що він повстав проти недоторканності за-

ради розправи з політичними опонентами, складно. Ющенко не з тих, про кого говорять: «Бачу ціль, не бачу перешкод», абсолютна влада для нього не

головна мета. Але чи усвідомлює чинний президент, яку небезпечну зброю може залишити своєму вірогідному наступникові, знищивши імунітет народних обранців? Цією палицею опозицію буде легко загнати у маргінес, знищивши таким чином те, що в нас називається демократією.

Інше питання, чи хочуть отримати такий кийок у власні руки вірогідні наступники Ющенка Юлія Тимошенко та Віктор Янукович. Спокуса закріпитися у владі до кінця своїх днів (як клан Ніязова) надто велика. Щоправда, потрібно усвідомлювати: вибори можна програти, і тоді хоч з країни тікай.

У країнах із недорозвиненою демократією будь-які права і привілеї гарантують не закони, а гроші та зв'язки

темні справи звернули увагу лише тоді, коли «український панамець» пішов в опозицію до Кучми.

«Наполягаю, щоб нинішній абсолютний імунітет депутатів був зведений до чітко регламентованих стандартів, притаманних більшості європейських держав», – казав у 2007-му президент Віктор Ющенко. Зараз, після вбивства Олійника, він говорить про це ще наполегливіше. Прикметно, що наступом на недоторканність Віктор Андрійович продовжує справу свого попередника Леоніда Кучми. Ще 2000 року Леонід Данилович «продав» референдум, на якому народ у добровільно-примусовому порядку

- ▶ **НОВИНИ**
- ▶ **ПОЛІТИКА**
- ▶ **ЕКОНОМІКА**
- ▶ **РОЗСЛІДУВАННЯ**
- ▶ **КУЛЬТУРА**

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Життя має сенс!

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

ВИ МОЖЕТЕ ПЕРЕДПЛАТИТИ ЖУРНАЛ «УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ»

1. У редакції:

- заповніть квитанцію у відділенні будь-якого банку (отримувач: ТОВ «Український тиждень», р/р 26007026823721 у Печерському відділенні КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК», МФО 322012. Код ЄДРПОУ 35392656. Передплата на журнал «Український тиждень»);
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- оплатіть квитанцію у найближчому відділенні банку;
- надішліть копію сплаченого бланка замовлення (квитанцію про оплату):
 - * факсом: (044) 351-13-00 (01);
 - * поштою: ТОВ «Український тиждень», м. Київ, 03067, а/с № 2.

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

- 1 місяць – 14 грн;
- 3 місяці – 42 грн;
- 5 місяців – 70 грн.

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта». Передплатний індекс – 99319.

3. У передплатних агенціях вашого міста (детальніше див. на сайті <http://www.ut.net.ua>).

4. На сайті www.portmone.com.

За детальною інформацією звертайтеся за тел. (044) 351-13-00.
 Менеджер з передплати Каріна Семяновська
K.sem@ut.net.ua

<http://www.ut.net.ua>

повідомлення	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
		поточний рахунок отримувача код отримувача	
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
		322012	МФО банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
касир			сума, грн
	платник (підпис)		
квитанція	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
		поточний рахунок отримувача код отримувача	
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
		322012	МФО банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
касир			сума, грн
	платник (підпис)		

kondybas

Ксенофобія — це НЕ хвороба. Це явище, комплементарне до об'єднання індивідів у суспільство на основі спільної культури. Об'єднуються з особами, мораль, етика, мотивація та інші аспекти буття яких нам близькі, зрозумілі та звичні, ми автоматично відокремлюємося від носіїв інших засад та цінностей. Еволюційно напрацьована обережність у поводженні з невідомим спонукає людину хай не до агресії до чужинця, але до зовсім іншого ставлення, ніж до свого. Навіть якщо чужинець буде прийнятний з усім можливим почтом та гостинністю, він не буде прийнятий як співвітчизник. І це нормально, це логічно, це не те, від чого варто «лікувати». Тим більше що «лікування» культур зводиться до експансії та асиміляції з боку інших культур.

whitemystyle

«Клас! Дайош негров і хачей в Країну! Аздарьовят еканоміку, діте наражают!» — можна кількома словами описати ваше сміття, яке ви написали. Чому зі мною треба боротися, якщо я ненавиджу африканське падло, яке приїжджає сюди і починає тут свої правила встановлювати. Або якихось хачів з Вірменії, які тут рекетом займаються. Або якихось гнид, що навіть не спроможні російську мову вивчити, я вже про українську мовчу. ДО НАС НОРМАЛЬНІ ЛЮДИ НЕ ІМІГРУЮТЬ, ви хіба цього не розумієте? Вам складно це зрозуміти? У країні третього світу не іммігрують нормальні люди. Сюди іммігрує лайно, яке зрештою розкладе і знищить націю. <...> Нехай до нас

іммігрують кольорові маси, але хай вони складають спеціальні тести, щоб отримати щось на кшталт грінкарда, і тоді живуть тут. Я їх поважатиму і поганого слова в їхній бік не мовлю.

Сергій, Дніпропетровськ

Конкурентна боротьба між націями, народами, державами, корпораціями і так далі — ось що об'єктивно зумовлює рух історії. Всесвітня і всеісторична бійка

за ресурс. Більше звиряча, підла. Зрідка за правилами, але правила ніколи не були достатньо справедливими. Де ті, хто програв? Де гуни, скіфи з сарматами? В якій прірві ще зають мордвини та ще сотня народів у наших сусідів? Скільки шансів вижити нам або братам-білорусам? Та ще й ресурс планети тана, а це означає, що справжня бійка тільки починається. А ксенофобія це тільки природна — інстинктивна реакція. І ніде ми від неї не подінемося, хіба що заженемо цю клятву ксенофобію в якісь більш цивілізовані рамки. До того ж ксенофобія абсолютно неконструктивна. Треба не пикити бити чужинця, а конкурувати з ними — економічно, політично, культурно. Вчитися навіть їхньої нахабності, часом підступності, бо є власні інтереси, і ми живемо не у казковому світі. А українці — Боже, які толерантні люди! Толерантніші за голландців. Набагато толерантніші за євреїв, а про росіян годі

жуть! Не тільки сусіди по кордонах, а й сусіди по вулицях і містах — громадяни нашої власної держави. Нам потрібна зрозуміла державна толерантна, але вперта національна політика. Кожен із нас має розуміти, що ми щодня обстоюємо власні національні інтереси. Ксенофобія частіше від безсилої люті. Я не хочу ставати ксенофобом.

Володя

Хороша стаття. Правильна. Багато було в минулому неприємного, але треба жити сьогоденням. І тут, як на мене, Україна поміж колишнього СРСР вирізняється толерантністю, а отже, і ближче до Європи. А ксенофобі є всюди, просто не треба це робити державною політикою (як у швійного сусіда).

Богдан Образ (Боб)

В Україні відсутні культура і філософія сексу. Презервативи дорожчають і досі вважаються символами заявленості та порнографії. А цей абсурдно-

недолугий закон — це повернення назад до Союзу...

Alina

А я знаю: все це жодним чином не має стосунку до моралі. Наближаються вибори, тож таким чином ці наші законотворці придумали ще один закон, щоб себе забезпечити. Смішно??? Зовсім ні, адже вони у нас гульвіси ще ті, тож прийняли правильний закон, щоб ніхто не зміг ні показати, ні надрукувати їхні забави у ЗМІ (щоб не сталося, як з Берлузконі). Крім того, опонента за порнушку ще й в каталажку можна посадити. А для малоінформованого лекторату — скільки шуму навколо «доброї справи». Узагалі вся діяльність наших депутатів схожа на «що ж таке зробити, щоб нічого не робити» або «яким чином забезпечити себе і родичів, щоб це було благом для народу».

Орфографія дописувачів зберігається

Комітет Верховної Ради з питань культури і духовності спростовує інформацію щодо дозволу парламентом ведення судових засідань російською мовою за згодою учасників судового процесу. Законопроект, про який ідеться («Про судоустрій України», внесений депутатами від Партії регіонів Сергієм Ківаловим і Вадимом Колесніченком), не був проголосований і взагалі не розглядався у сесійній залі.

Найбільш дискусійні матеріали № 25, 26 червня — 1 липня

«Дружба» народів
Добірка матеріалів
Тижня про ксенофобію в українському суспільстві та світі
Дисконфорт від сусіда
Авторська колонка шеф-редактора **Тижня** Юрія Макарова
Перспективи українського рейху
Погляд на праворадикалізацію наукового директора Інституту соціології НАНУ Євгена Головахи
Неполіткоректна звітня
До 300-річчя Конотопської битви
Образ тижня
Про межу між мистецтвом та порнографією

Оцінювання матеріалів проводилося за кількістю коментарів на сайті www.ut.net.ua та відгуків, які надійшли на адресу редакції

говорити! Один мій давній єврейський товариш — м'яка, інтелігентна людина, науковець — всерйоз заявив, що палестинців треба стригти, як нігті на ногах. Бо справді заважають ті нігті й ті палестинці. Панове, дивіться, яка навкрути перукарня з педикюром! Американці стрижуть іракців, росіяни — грузинів, іспанці — басків, турки — курдів, а як нас стригли і стри-

Київська Русь

акціонерний банк

СПОЖИВЧІ КРЕДИТИ ЗА ПРОГРАМОЮ

КРЕДИТ

НА ОСВІТУ

Діти наше майбутнє, майбутнє нашої країни, вони втілення наших мрій та сподівань!

Яким буде майбутнє Вашої дитини?

Чи отримає дитина достойну освіту, щоб обрати професію, яка дасть можливість твердо стояти на власних ногах?

Розуміючи, що освіта молоді сьогодні є запорукою економічної стабільності в державі завтра, АБ «Київська Русь» пропонує Вам скористатися унікальною пропозицією «Кредит на освіту»!

Інвестуйте в майбутнє!

8 800 500-54-60

(безкоштовні дзвінки зі стаціонарних телефонів у межах України)

www.kruss.kiev.ua

НАК

уповноважена сплатити

Для підтримки платоспроможності Нафтогазу уряд застосовує екстенсивні методи: емісію та збільшення боргового навантаження. Кабальні умови угод із Газпромом переглянути навряд чи вдасться

НА ВИРІСТ. Вартість газу для населення може зрости в 4,5 рази

АВТОР: Олексій Воронич

У 2009 році хронічне українсько-російське газове протистояння загострилося не на початку опалювального сезону, як завжди, а влітку. І дискутують Нафтогаз та Газпром не з приводу нових угод, які регулювали б газопостачання протягом наступного року, а з приводу старих договорів, підписаних 19 січня 2009 року. Українська сторона намагається уникнути невігідних для неї домовленостей, а росіяни звинувачують НАК у неплатоспроможності й погрожують країнам Євросоюзу черговими проблемами з постачанням газу взимку. Офіційна позиція Москви — наявна система газових домовленостей є оптимальною, переглядати її немає сенсу.

ДОРОЖЧЕ ЗА ГРОШІ

Зокрема, Газпром цілком влаштує порядок розрахунків за блакитне паливо, що передбачає стовідсоткову оплату за газ, спожитий покушцем, не пізніше ніж 7-го числа кожного місяця. Натомість Нафтогазу складно виконувати цю частину угоди з огляду на незадовільну платіжну дисципліну на внутрішньому газовому ринку. Так, за інформацією Секретаріату президента України, споживання блакитного палива в державі протягом січня — травня 2009-го становило 20,2 млрд м³ на загальну суму 23 млрд грн, з яких Нафтогаз отримав лише 76,96% (3,8 млрд грн заборгували підприємства теплокомуненерго, ще 1,5 млрд грн — промислові споживачі). За даними уряду, загальна внутрішня заборгованість з оплати за газ станом на 19 червня сягнула 26 млрд грн.

До 7 липня Нафтогаз має доплатити \$250 млн за паливо, імпортоване в червні, ще \$1,1 млрд перерахувати до 7 серпня. За наявними домовленостями, у разі прострочення цих термінів НАК буде зобов'язана здійснювати стовідсоткову передоплату за газ, а у випадку затримок з розрахунками імпорт блакитного палива буде припинено. Це перший договірний камінь спотикання.

Друга проблемна умова — Нафтогаз зобов'язався власним коштом закачувати до підземних газових сховищ блакитне паливо, гроші за яке отримує лише взимку (де-факто цей газ піде до ЄС, а НАК отримає відповідні обсяги палива з Росії). До кінця жовтня до

ПГС потрібно закачати 26,8 млрд м³ газу, з яких 71,64% вже накопичено, а ще 7,6 млрд м³ вартістю \$1,7 млрд доведеться імпортувати. Причому якщо в попередні роки Україна купувала газ за фіксованою ціною (тобто не було різниці, коли заповнювати ПСГ), то в 2009-му формула ціни на газ передбачає її поступове зниження — з \$271 тис. м³ в другому кварталі до \$178 — 202/тис. м³ у третьому (дані East European Gas Analysis). Натомість Нафтогаз змушений авансом закуповувати газ за завищеною ціною згідно з поквартальним графіком закачування, узгодженим із Газпромом.

Третя договірною умова, яку потрібно було б переглянути, — зобов'язання Нафтогазу закуповувати фіксований обсяг блакитного палива — 41 млрд м³ у 2009-му. В умовах скорочення промислового виробництва (майже на 32% у січні — травні до аналогічного періоду минулого року) українські підприємства не потребують такої кількості газу. За оцінками Нафтогазу, оптимальний обсяг закупівель — 33 млрд м³. Але відповідно до угод із Газпромом змінювати обсяги можна лише за шість місяців до початку року і в межах 20% домовленого. Російський монополіст, отримавши гарантований ринок збуту в умовах кризи, не йде на поступки і не готовий зменшувати обсяги постачання палива в Україну. На користь Газпрому п. 6.6 січневого контракту, згідно з яким за недобір газу в квітні — вересні покупець має сплатити штраф у розмірі 300% вартості відповідного обсягу палива, а в жовтні — березні — 150% його вартості. За оцінками Секретаріату президента, за недобір 7,3 млрд м³ газу в I та II кварталі Нафтогазу доведеться сплатити 40,4 млрд грн штрафу. На сьогодні з росіянами досягнуто усних домовленостей про незастосування санкцій до української сторони.

ТЕРМІНОВА РЕАНІМАЦІЯ

Але програвши домовленості з Газпромом — це лише один бік медалі, другий — дуже сумнівні фінансові кондиції Нафтогазу, кредиторська заборгованість якого становить 33 млрд грн (понад 80% цієї суми компанія має повернути до кінця року). Найбільшим кредитором Нафтогазу є Ощадбанк, що наприкінці 2008-го надав компанії позику в розмірі 18 млрд грн для термінового погашення боргів за російський газ. Сім із дванадцяти кредиторів Нафтогазу — іноземні фініста-

нови. Саме валютні кредити, частка яких у портфелі Нафтогазу перевищує 40%, є найпроблемнішими з огляду на девальвацію гривні.

Зараз уряд вживає невідкладних заходів для фінансової реанімації НАК. «Один із анонсованих — збільшення статутного капіталу на 18,6 млрд грн шляхом емісії облігацій внутрішньої державної позики та їх подальшого обміну на акції компанії», — каже директор енергетичних програм центру «Номос» Михайло Гончар. Передбачається, що Укресімбанк та Ощадбанк викуплять ОВДП у Нафтогазу, а він отримає можливість розрахуватися за кредитами.

Ще один вихід — залучення кредитів міжнародних організацій та країн ЄС. В уряді підраховали, що для виконання контракту з Газпромом НАК потрібно \$4,2 млрд. Частина цих коштів (орієнтовно половину) Нафтогазу може надати Євросоюз.

«Стратегічні заходи з поліпшення фінансового становища НАК обов'язково мають передбачати підвищення цін на блакитне паливо для споживачів. Проте таких непопулярних рішень уникають напередодні президентських виборів», — вважає пан Гончар. Середньорічна ціна газу для підприємств у 2009-му становить \$228,8/тис. м³. За підрахунками експерта Школи політичної аналітики НаУКМА Романа Ніцовича, компанії сплачують приблизно \$300/тис. м³ (включаючи ПДВ та плату за транспортування газу). Водночас вартість палива для комунальних потреб у 4,5 рази менша за ціну газу на російсько-українському кордоні. Тобто частину імпортованого газу НАК продає собі на збиток, а різницю цін йому відшкодовують з держбюджету. «Поточного року держава має надати Нафтогазу 1,6 млрд грн, але ця цифра є просто мізерною порівняно з реальними втратами компанії», — констатує Ніцович. За оцінками Кабміну, обсяг відшкодування мав би становити 7,7 млрд грн.

Таким чином, у 2009 році уряд вкотре використовуватиме екстенсивні методи з подолання дефіциту бюджету НАК — емісію та збільшення боргового навантаження. Відповідно в 2010-му фінансові проблеми компанії поглибляться: згідно з договорами із Газпромом Нафтогаз купуватиме блакитне паливо без 20 — відсоткової знижки, наданої йому разом із провальними умовами в 2009-му, тобто щонайменше на 20% дорожче. ■

Віхи програного газавату

Літо 2005 року (уряд Юлії Тимошенко)

Суть події: з ініціативи української сторони керівники ВАТ «Газпром» і НАК «Нафтогаз України» розпочинають активний діалог про перегляд ціни на газ. **Наслідки для України:** змінюється система домовленостей, сформованих між Україною та РФ у 2000 — 2004 роках і загалом вигідних для нашої країни. Нафтогаз втрачає можливість купувати газ за ціною \$50/тис. м³ на російсько-українському кордоні за чинної ставки за транзит газу з Росії до Європи в розмірі \$1,09375/тис. м³ на 100 км.

4 січня 2006 року (уряд Юрія Єханурова)

Суть події: ВАТ «Газпром», НАК «Нафтогаз України» і швейцарська компанія RosUkrEnergy підписують угоду «Про врегулювання відносин у газовій сфері». **Наслідки для України:** поставки газу до України монополізує RosUkrEnergy. Плата за транзит газу встановлена до 1 січня 2011 року в розмірі \$1,6/тис. м³ на 100 км. Ціна на газ для України визначена до 1 липня 2006-го — \$95/тис. м³. Таким чином було розіграно вигідну для нашої країни зв'язку ціна — транзит.

Листопад 2006 року (уряд Віктора Януковича)

Суть події: підписання доповнення до договору від 4 січня 2006 року під девізом «Україна повинна виконувати взяті на себе зобов'язання». **Наслідки для України:** ціна палива на кордоні з РФ зросла до \$130/тис. м³, а ставка транзиту не збільшилася. З урахуванням того, що під час транспортування російського газу до Європи Нафтогаз втрачає близько 7 млрд м³ газу на рік, видатки на транзит різко зросли, що призвело до погіршення фінансового становища НАК.

Лютий 2008 року (уряд Юлії Тимошенко)

Суть події: після дострокових парламентських виборів в Україні уряд Юлії Тимошенко був змушений погодитися на угоди з Газпромом, підготовлені урядом Віктора Януковича. **Наслідки для України:** у 2008 році газ на російсько-українському кордоні подорожав ще на \$49,5 — до \$179,5/тис. м³, а ставка транзиту зросла з \$1,6 до \$1,7/тис. м³ на 100 км.

19 січня 2009 року (уряд Юлії Тимошенко)

Суть події: ВАТ «Газпром» і НАК «Нафтогаз України» підписали пакет договорів, ключовий із них — контракт купівлі-продажу природного газу у 2009 — 2019 роках. **Наслідки для України:** Нафтогаз закуповує паливо за формульною ціною безпосередньо в Газпрому, ставка транзиту газу також визначається за формулою. Нові угоди містять низку мін спільнової дії, зокрема, зобов'язання НАК оперативно розраховуватися за газ, авансувати його закачування до ПГС, закуповувати фіксований обсяг палива.

Не газом ЄДИНИМ

Офіційна Москва активізувала зусилля з політизації російських громад у пострадянських країнах

АВТОР: Олег Бардяк

В Україні до традиційно «гарячих» Криму та Сходу нещодавно додалася Полтава, де під диктовку з Росії відзначили ювілей Полтавської битви. Неважко спрогнозувати, що п'ята колона ще більше активізується з наближенням виборчої кампанії, яка в нас завжди є апогеєм проросійської риторики і впливу Кремля на українську політику.

ИНТЕГРАЦІЯ В «РУССКИЙ МИР»

На програми допомоги своїм співвітчизникам за кордоном Кремль щороку витрачає понад 400 млн рублів (близько \$12,5 млн). І це лише з державного бюджету. Наприклад, у бюджеті Москви на 2009 рік заклали \$34 млн на гранти для організацій російських співвітчизників в Україні. На підтримку діаспори виділяють також кошти суб'єкти федерації та спонсори. Зокрема, спонсорські кошти за-

лучили росіяни на підготовку до ювілею Полтавської битви в Україні.

Російські політики не приховують, що Україна важлива для Росії не лише як транзитер газу чи база Чорноморського флоту. Згідно з концепцією «Русского мира», що згадувалася в огляді російської зовнішньої політики від МЗС РФ у 2007 році, газ, нафта і флот — лише інструментарій

для побудови єдиної інтегрованої спільноти. При цьому в Москві постійно наголошують, що в Україні проживає найбільше після Росії російськомовних людей, тут найбільше парафій православної церкви Московського патріархату. Україна для Росії — це ще й місце, де відбулися історичні події, важливі для самоідентифікації росіян.

«Агенти» КРЕМЛЯ

Найвпливовіші об'єднання, що входять до Всеукраїнської координаційної ради організацій російських співвітчизників

Об'єднання організацій співвітчизників «РОССИЙСКОЕ СОДРУЖЕСТВО»

■ **ДІЯЛЬНІСТЬ**
Організаційна. Конфедеративний союз 59 регіональних організацій російських співвітчизників. Головний ініціатор створення Координаційної ради з українського боку. Біля витоків об'єднання стояв президент ВІАТ «Мотор Січ», народний депутат В'ячеслав Богуслаєв.

■ **ЛІДЕРИ**
Голова вищої ради об'єднання — депутат Харківської міської ради Сергій Коновалов. Цікавий, зокрема, заявою, що дивиться футбол без звуку, коли коментують українською

Товариство російської культури «РУСЬ»

■ **ДІЯЛЬНІСТЬ**
Культурницька. Найдавніша з російських організацій в Україні, діє з 1990-го року. Діяльність різнопланова — починаючи від організації святкування ювілею Гоголя й видання російськомовних літературних альманахів і закінчуючи зверненнями до ОБСЄ щодо утисків російської мови.

■ **ЛІДЕРИ**
Валентина Сромова — сценарист, заслужена діячка культури України, Тетяна Шарова — поетеса, член Спілки письменників України

Всеукраїнська громадська організація «ПРАВОСЛАВНЫЙ ВЫБОР»

■ **ДІЯЛЬНІСТЬ**
Православне об'єднання. Бореться проти «антиправославних» західних цінностей, а також інтеграції України в ЄС і НАТО хресними ходами та колективними молитвами. Останній раз протестували проти встановлення в Києві пам'ятника Іванові Мазепі.

■ **ЛІДЕРИ**
Юрій Єгоров — публіцист, у минулому лідер інших православних об'єднань

Цікаво, що Кремль «своїми» за кордоном називає не російську діаспору, а саме російських співвітчизників. Їхній статус визначається спеціальним законом від 1999 року, відповідно до якого «співвітчизник» — це не лише емігрант з Росії чи етнічний росіянин. Співвітчизником може називатися «кожен громадянин колишнього СРСР». Тобто під цю категорію фактично підпадає кожен громадянин України, народжений до 1991 року...

Останнім часом також говорять про необхідність увести спеціальну «картку росіянина», що має нібито стати документом співвітчизника. Відповідний законопроект розроблено в грудні 2008-го.

ПРИМХИ ЗА ГРОШІ

В Україні для російських співвітчизників діють 14 офіційних громадських організацій, чотири партії, створені як партії росіян в Україні, та три православні об'єднання. Стараннями російського МЗС та Інституту російського зарубіжжя всі вони восени 2008-го об'єднані у Всеукраїнську координаційну раду організацій російських співвітчизників. Тоді ж директор Інституту російського зарубіжжя Сергей Пантелеєв в інтерв'ю одному з російських видань причиною створення ради назвав, зокрема, високу конкуренцію за розподіл російської фінансової допомоги для таких громад.

Іноколи навіть доходить до смішного. У липні 2008-го, почувши про гранти від мерії Москви, «Братство» Дмитра Корчинського звернулося до Юрія Лужкова з проханням виділити \$900 тис. на переклад сайту братчиків російською...

Практично всі гроші, які виділяють російським організаціям в Україні, працюють на Кремль і спрямовуються на ідеологічні та політичні акції. Наприклад, на фестиваль «Велике російське слово» в Криму, відкриття цього року нового російського центру культури та науки в Луганську та оновленого в Києві, видання щорічного літературного альманаху російськомовних авторів Закарпаття тощо. Вони мають переважно культурно-просвітницький характер, але не завжди обходяться без політики. Так, інформаційна акція «Літопис героїчної оборони Полтави від шведських загарбників та мазепинських зрадників» пройшла не в Росії (що було б логічно), а в Україні — її підготувала російська община Полтавщини до ювілею Полтавської битви... На круглому столі з питань рівноправ'я російської та української мов у межах фестивалю «Велике російське слово» голова Луганської обласної ради Валерій Голенко заявив, що нинішнє кризове становище стимулює звернення до теми Переяславської ради,

Політизуючи свої акції, організації російських співвітчизників провокують конфлікти

бо Україні потрібно вибиратися з біди лише з братніми народами Росією та Білоруссю... А відкриття цього фестивалю в Ялті почалося з протестів проти українізації кінопрокату, освіти, судочинства і дорожніх знаків...

Маргінальні проросійські угруповання порівняно з офіційно визнаними організаціями російських співвітчизників ще менш політкоректні

та толерантні. Приміром, голова руху «Севастополь-Крым-Россия» Валерій Под'ячий навесні заявив, що потрібно скасувати Конституцію Криму й ухвалити декларацію про об'єднання з Росією. Після цих заяв він потрапив під суд за звинуваченням у сепаратизмі. Організації російських співвітчизників одразу ж почали виступати проти «репресій щодо російського патріота». Голова «Русской общины Крыма» Сергей Цеков навіть прогнозував масові народні виступи, якщо Под'ячого засудять.

НЕАДЕКВАТНА ВІДПОВІДЬ

Політизуючи свої акції, організації російських співвітчизників і надалі провокуватимуть конфлікти. Радикалізм активістів російської діаспори спричиняє додаткові розломи в українському суспільстві — на провокації проросійських організацій націонал-демократи відповідають власними: у Севастополі (згадаємо хоча б торішню сутичку між прихильниками проросійських партій та організацій з військовослужбовцями українського гарнізону, які встановлювали меморіальну дошку на Графській пристані), в Одесі (конфлікт довкола встановлення пам'ятника Катерині II), у Дніпропетровську та інших містах.

Попри це, СБУ не цікавиться навіть тими проросійськими організаціями, чия діяльність межує з екстремізмом. Українська ж влада не робить спроб знайти точки дотику з тими, з ким можна порозумітися. Через відсутність програм інтеграції та співпраці з російською діаспорою в цьому середовищі наразі мають вплив маргінали та радикали. ■

Партія «КИЕВСКАЯ РУСЬ»

■ ДІЯЛЬНІСТЬ

Політична. Члени партії є депутатами кількох обласних та місцевих рад від Блоку Наталії Вітренко. В Запоріжжі члени партії намагалися провести референдум про надання російській мові статусу другої державної, в Харкові члени партії викликали на допити в справі щодо знищення монумента війнам УПА. У травні 2009-го партія оголосила бойкот товарам із «нацистського Львова».

■ ЛІДЕРИ

Павло Баулін — голова партії. Депутат ВРУ 3-го скликання, зараз депутат Запорізької міської ради, близький до Наталії Вітренко

Партія «РУССКИЙ БЛОК»

■ ДІЯЛЬНІСТЬ

Політична. Виступає за міждержавний союз Росії, України та Білорусі. Члени партії є депутатами Верховної Ради Криму. Діяльність зосереджена переважно на території АРК. Також партія активно протестує проти будь-яких проявів націоналізму на Львівщині.

■ ЛІДЕРИ

Олександр Свистунов — голова партії, також голова громадської організації «Російський Рух в Україні». Депутат Верховної Ради Криму. Родом зі Львова

Партія «РОССИЙСКО-УКРАИНСКИЙ СОЮЗ» (РУСЬ)

■ ДІЯЛЬНІСТЬ

Політична. Відстоювання цінностей російського православ'я та інтеграції України з Росією. В партію входять люди, близькі до нині покійного російського бізнесмена Максима Курочкіна. Сам Курочкін свого часу заявляв, що партія була основним фінансистом Блоку Наталії Вітренко на виборах 2006-го року. При тому партія навіть не має власного сайту. Члени партії входять до всіх фракцій блоку Вітренко в обласних радах.

■ ЛІДЕРИ

Нещодавно в партії стався розкол, тому ситуація з лідерами й подальшою долею непевна

Партія «СОЮЗ»

■ ДІЯЛЬНІСТЬ

Політична. Виступає за міждержавний союз Росії, України та Білорусі, позиціонує себе як лівоцентристська. На виборах 2006 року здобула 10 місць у парламенті Криму.

■ ЛІДЕРИ

До 2005 року партію очолював Олексій Костусєв, экс-голова Антимонопольного комітету України. Теперішній лідер — Лев Миримський, депутат ВР Криму та колишній народний депутат трьох скликань, один із лідерів Блоку КУЧМА на виборах-2007

ПОГЛЯД

АВТОР: Ігор Лосєв, доцент НАУКМА

На пострадянському терені за межами Російської Федерації залишилося, як стверджують у Москві, 25 млн росіян. Це дає російським політикам підстави з метою піару постійно влаштувати у ЗМІ «плач на риках вавилонських» щодо «поділеного російського народу». Хоча в сучасному світі більшість народів мають усі підстави говорити про такий свій статус. Це радше правило, ніж виняток.

У багатьох пострадянських державах здійснюється національно-культурне і національно-мовне зрівняння в правах росіян і неросіян. Російська мова і культура втрачають винятковий панівний статус. Привчені до привілеїв у цій сфері люди суб'єктивно сприймають зрівняння в правах як утиски, дискримінацію і переслідування за національною ознакою. До речі, уважно стежачи за діяльністю різноманітних російських організацій в Україні, читаючи їхні програми і пресу, ніде не помітив прагнення до рівноправ'я – лише намагання будь-якою ціною зберегти, а якщо вдасться, то й збільшити привілеї. Звісно, є чимало представників російських громад, зокрема в Україні, які тверезо та об'єктивно ставляться до нової ситуації. «Усе це дуже болюче, але природно і неминуче, – сказав у інтерв'ю московським «Известиям» редактор газети «Звезда Прииртышья» в Казахстані Юрій Помінов. – Дехто, як вагітна десятикласниця, думає: може, ще розсмокчеться? Не розсмокчеться... «Старшого брата» тепер також немає і ніколи вже не буде. Є незалежна суверенна держава зі своїми національними пріоритетами. Жити тут, визнавати ці пріоритети чи вирешати на історичну батьківщину, де на тебе ніхто не чекає, кожен вирішує сам». Те, що «ніхто не чекає», – головна при-

чина провалу державної програми Російської Федерації з повернення «співвітчизників». Адже взяти в ній участь у країнах СНД виявили бажання лише кілька тисяч родин... А ті етнічні росіяни, які вже повернулися до Росії, мають безліч проблем, зокрема з паспортизацією. Між іншим в Абхазії та Південній Осетії російські паспорти роздавали «мішками» всім охочим і навіть не дуже охочим...

Ідея захисту етнічних росіян за кордоном у нинішній Російській Федерації – лише один з елементів політичного тиску на сусідів. Коли Путіну потрібно було домовитися з Туркменбаші про постачання газу в Росію, тодішній президент РФ не звернув уваги на те, що влада Туркменістану змусила місцевих росіян відмовитися від російських

Національно-мовне зрівняння в правах росіян і неросіян дехто суб'єктивно сприймає як утиски, дискримінацію та переслідування за національною ознакою

паспортів під загрозою конфіскації житла і депортації до Росії. А в 1990-му московські ЗМІ майже цілодобово розповідали, що у Ризі «кляті латиські націоналісти» вибили зуба російському хлопцеві, курсантові військового училища. Водночас майже непоміченим лишився випадок, коли в одній середньоазійській республіці озвіріла юрба вбила і спалила кількох солдатів слов'янського походження. З одного боку, вибитий зуб і страшний гвалт у ЗМІ, з іншого – звіряче вбивство і цілковита тиша. А рідчужно, що тоді Латвія заявила про свій намір вийти зі складу СРСР, а середньоазійська республіка таких заяв не робила...

Сини і пасинки

Кремлю потрібні в сусідніх державах люди, з яких можна було б формувати п'яту колону

Сьогодні Кремлю потрібні у нових незалежних державах люди, з яких можна було б сформувати п'яту колону. Тому активізуються зусилля з політизації російських громад у Латвії, Литві, Естонії, Україні, Молдові тощо. Політика офіційної Москви щодо російських меншин у країнах СНД підозріло нагадує політику офіційного Берліна кінця 30-х років минулого сторіччя щодо німецьких меншин у Європі, над усе щодо судетських німців. Особливо яскравих форм ця політика набуває в Криму, що дає підстави говорити про «судетизацію» півострова. Звісно, кримські проросійські організації не мають такого рівня впливу на життя цілої України: нагадаємо, лідерів судетських німців Конрадою Генлейну вдалося сформувати потужну Судетську німецьку партію, що боролася за розчленування Чехо-Словаччини і приєднання Судет до нацистської Німеччини. Однак не треба забувати, чим німцям Чехо-Словаччини довелося розплатитися за політичні

«розваги» Конрада Генлейна та його берлінських покровителів. Після Другої світової війни німецьке населення цього регіону було виселено, а на його місце прибули переселенці з інших районів Чехо-Словаччини. А сам обергрупенфюрер СС Конрад Генлейн у травні 1945 року в американському полоні покінчив життя самогубством...

Натомість втішає, що – більшість росіян України не прагнуть перетворюватися на політичне «гарматне м'ясо» Кремля, маючи можливість бути гідними, рівноправними й відповідальними громадянами незалежної Української держави.

Дбаймо про інтелект
України разом!

www.dity.org.ua

гаряча лінія: 8 050 101 00 60

Підтримайте
всеукраїнський благодійний проект
З книгою - до дітей!

організатори:

Міжнародний благодійний фонд
"УКРАЇНА 3000"

підтримка:

RADIO 4U

МЕГАКЛАС

А'ольська

БАСОН БЕНЕС

40.20 FM

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор

www.presscom.ua

БИТВА ЗА СВОЮ РЕПУТАЦІЮ

«Пізнай себе... щоб тебе хотіли знати» – приблизно так хочеться розвинути відомий вислів Сократа, міркуючи про міжнародний імідж України.

Згадуючи низку позитивних і негативних образів (Чорнобиль, Клички, Андрій Шевченко, «молодший брат» Росії, корумпована владна верхівка, змарновані шанси Помаранчевої революції, ненадійний газовий партнер, повії, націоналісти), на думку спадає сумна констатація: на жаль, Україна сьогодні фактично не впливає на формування свого позитивного іміджу. Не впливає з багатьох причин.

У влади, її органів, схоже, немає системного бачення щодо позиціонування України та її культури. В пропагандистському аспекті українська держава нині нагадує вкляклого кролика перед удавом. І цього кролика з нас роблять не лише у закордонних ЗМІ, а й в Україні.

Поки сусідні Румунія й Польща у провідних світових столицях активно відкривають свої культурні центри, поки Росія щороку витрачає близько 1 мільярда доларів на зміцнення свого іміджу, Україна й далі пасе задніх, «прославляючись» у міжнародних новинах виснажливими політичними чварами чи деякими п'яними політиками, які справляють нужду у вазони в закордонних готелях. Ні Ющенко з Голодомором, ні Вовкун зі своїм культурним (здебільшого російськомовним) міністерством, ні всі гуманітарні

віце-прем'єри й гуманітарні віце-балаболи (були ж і такі), не змогли покращити імідж України за кордоном. Радше навпаки.

Державні органи, що відповідають за культуру, практично нездатні впроваджувати політику культурного брендингу. Для прикладу – навіть ті самі книжки. Про сумні враження від українських державних стендів на міжнародних книжкових ярмарках у Варшаві та Франкфурті говорило чимало відомих людей.

Дехто наївно втішається, що є, мовляв, талановиті ентузіасти в літературі та мистецтві, які успішно представляють Україну за кордоном. Слава Богу, що вони є, і за їхню громадську дипломатію честь їм і хвала. Але це позитивні впливи винятково у мікросередовищах. А дійсність загалом трішки інша: понад 67% закордонних експертів у процесі опитування про Україну відповіли «переважно невідома країна» (дані Всеукраїнської громадської місії «Україна відома»). Тобто ми дожилися до того, що в часи цифрових технологій повертаємося до середньовічних уявлень про Україну – країна, незнана земля. Якщо бездіяльність триватиме, то можна вже сьогодні сумирно, як жертва, складати лапки й ставати «полурускіми», а через півсторіччя, можливо, і «напівкитайцями». Чи відкриє наша держава в провідних столицях українські культурні центри, чи й надалі Україну на міжнародних виставках бу-

дуть представляти переважно суржикомовні тьотушки з дядюшками. І це не філософський плин речей, а справжня битва – битва за свою репутацію.

Інша складова проблеми – діяльність українських туристичних агентств. Працюючи загалом через російських туроператорів, вони буквально позбавляють наших громадян елементарного вибору культурних послуг. Усіх українських туристів скопом згрібають у «представітелі» пострадянського простору, нав'язуючи російського гіда з відповідним багажем знань з історії та культури. Втім, найприкріше, що багатом українським туристам глибоко до лампочки, як їх сприймуть і в яку національну ідентичність (без їхньої на те волі!) їх «запхають». Відвідуючи за кордоном крамниці, паби, музеї, не володіючи ні українською, ні англійською мовами, ось так вони по-стахановському й куяють постколоніальний імідж України – великої сірої прерії на теренах СНД.

Щоб бути євроатлантистами, треба знати, як живуть євроатлантисти. Інакше кажучи, треба більше бачити світ, більше подорожувати, вчити мови, і головне – з гордістю говорити про свою країну.

Наприкінці червня учасники чергового засідання Клубу «Українського Тижня» шукали відповідь на запитання: «Як сформувати позитивний імідж українця і України за кордоном?» ■

УКРАЇНЦІ, ВІДОМІ СВІТОВІ

Юрій Андрухович
Найчастіше згадують у Польщі, Німеччині, Австрії.

Олександр Архипенко
Найчастіше згадують у США, Франції, Британії.

Степан Бандера
Найчастіше згадують у Росії, Німеччині, Польщі.

Енді Ворхол
Найчастіше згадують у США, Британії, Словаччині.

Брати Клички
Повсюдно знані. Найчастіше згадують у Німеччині, Росії, США.

Джек Паланс (Володимир Палагнюк)
Найчастіше згадують у США, Канаді.

Симон Петлюра
Найчастіше згадують в Ізраїлі, Росії, Польщі.

Руслана
Найчастіше згадують у країнах Євросоюзу.

Верка Сердючка
Найчастіше згадують у країнах Євросоюзу, Росії

Юлія Тимошенко
Повсюдно знана. Найчастіше згадують у Росії, Польщі, Франції.

Богдан Хмельницький
Найчастіше згадують у Польщі, Росії, Ізраїлі.

Андрій Шевченко
Найчастіше згадують у країнах Європи, Азії, Північної Африки.

Тарас Шевченко
Найчастіше згадують у Польщі, Росії, США, Канаді.

Віктор Ющенко
Повсюдно зраний. Найчастіше згадують у Росії, Польщі, США.

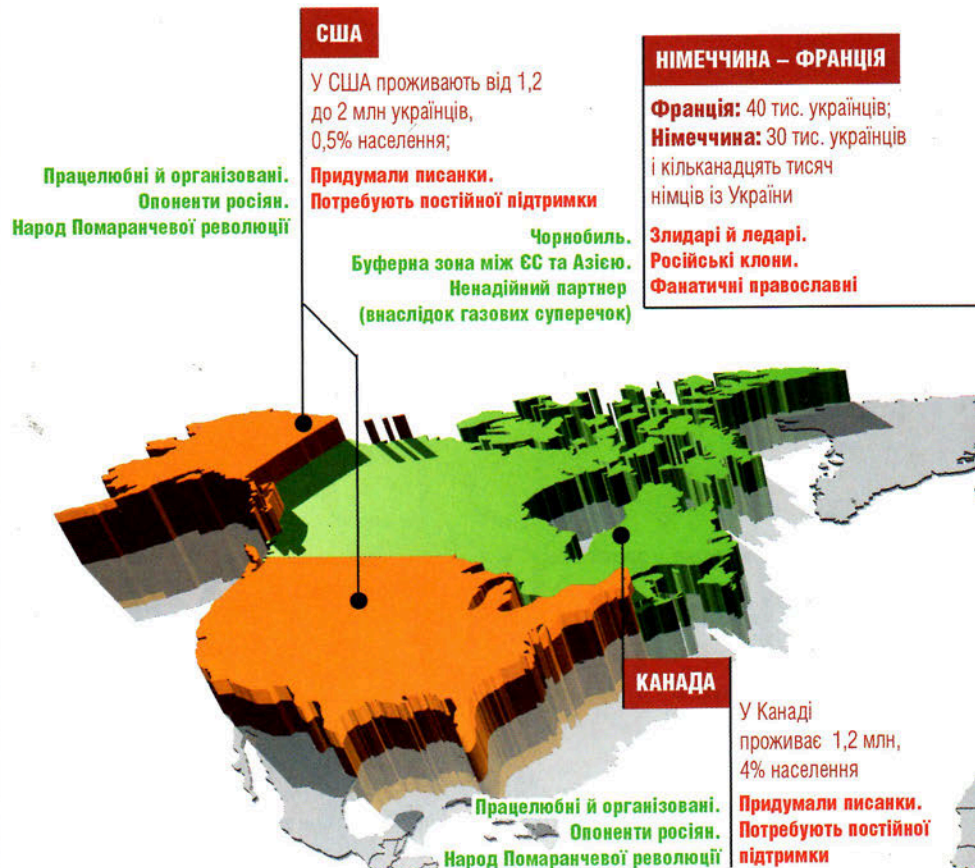

Казимир Малевич
Найчастіше згадують у європейських країнах, США, Канаді.

Давид Бурлюк
Найчастіше згадують у країнах ЄС та США

ОБРАЗ УКРАЇНЦІВ ТА УКРАЇНИ У СВІТІ

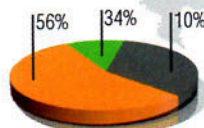

СТАВЛЕННЯ ДО УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦІВ У СВІТІ

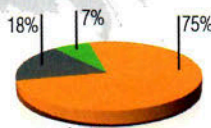
У РОСІЇ

Левада-Центр проводив дослідження 20–26 травня 2009 року. Було опитано 1599 респондентів віком від 18 років, у 127 населених пунктах. Статистична похибка не перевищує (не враховуючи дизайн-ефекту) 3,4%.

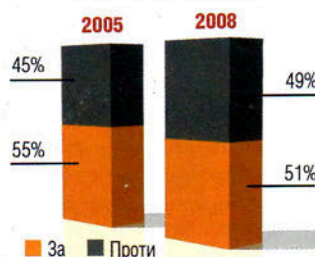
Як ви в цілому ставитесь зараз до України?

А як ви в цілому ставитесь зараз до українців (мешканців України)?

Підтримка європейського вектора інтеграції України країнами ЄС в цілому

У ПОЛЬЩІ

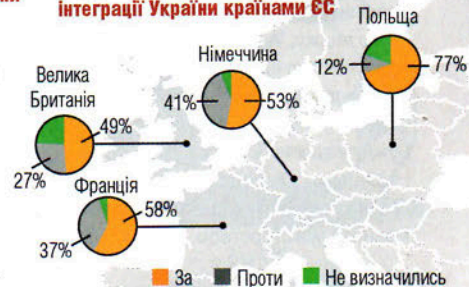
Центр оцінки громадської думки в лютому 2009 року провів опитування серед громадян Республіки Польща на тему ставлення до євроатлантичної перспективи України.

У КРАЇНАХ ЄС

За результатами опитувань французького соціологічного агентства TNS Sofres

Підтримка європейського вектора інтеграції України країнами ЄС

ОБРАЗ

БЕЗ

Для отримання політичних та економічних перемог у світі Україні та українцям потрібно відмити свій імідж

ОБРА́З

АВТОР: Анатолій Астаф'єв

Імідж — матерія дуже тонка, бо залежна від іншої, не менш тонкої, — людських уявлень. Картинка, яку ми створимо про себе, і стане основним джерелом сприймання нас у світі, що приховуватиме наші вади і, навпаки, возвеличуватиме чесноти. Низка країн добре це усвідомлюють, а тому плекання свого іміджу давно переведено в ранг політтехнології, що здатна зробити погоду на міжнародному рівні.

Таким шляхом пішла навіть непримітна Албанія, яка своє травматичне соціалістичне минуле, а також національну культуру позиціонує як «загадку Європи», чим і приваблює туристів. На думку історика Андрія Портнова, подібну іміджеву стратегію має формувати й Україна.

УКРАЇНСЬКИЙ КВАЗІМОДО

Оглядаючись на 20 років державного будівництва України, на думку спадає сумний образ Квазімодо із «Собору Паризької богоматері» Гюґо. Гидкий, незграбний, демонічний ззовні й чистий та людяний всередині. З одного боку, Чорнобиль, політична корупція і чвари, «молодший брат» Росії, целюлітні декоративні козачки з квазіетнічних хорових капел, шаровари з галушками, «сіра зона» з постсовковою ментальністю, повії, побутовий антисемітизм, передчуття економічного колапсу — ось такий імідж допомагають плекати Україні закордонні й навіть вітчизняні ЗМІ. З іншого — генії українського кіно До-

ВЧИТИСЯ КУЛЬТУРИ Лариса Денисенко, телеведуча «1+1», письменниця

Коли я працювала в Страсбурзі, все керівництво Ради Європи вихідців із Росії, України та інших країн СНД вважало транжирами, бо ми одягали брендові речі, витрачалися на дорогі вина і посиденьки у дорогих закладах. У ті часи, на початку 1990-х, було ще не до дрескоду. Ми вдягалися краще від наших керівників, і це було страшенно неполітикоректно. Треба вчитися культури, культури поведінки. З цього почнуться важливіші речі — створення інститутів української мови та культури. Тобто закладів, що займаються культурними брендами. Бо наші спортивні бренди і так усі знають.

вженко і Миколайчук, велети спорту Піддубний і брати Клички, глибинні та багатогранні культура й мистецтво. Що не кажіть, а нам є чим пишатися.

Про лахміття українських заробітчан і п'яних політиків знають, мабуть, усі, а про доробок сучасних українських скульпторів, архітекторів, художників, поетів, музикантів — лише зацікавлені, та й ті не завжди.

В ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖУНГЛЯХ

Сьогодні про Україну у світі найменше дізнаються з українських інформаційних ресурсів, бо їхня присутність майже непомітна. Тон повідомлень задають російські телеканали і вебсайти, на яких образ України й українців подано якщо не демонічним та ворожим, то примітивним і саркастичним.

Держава фактично не проводить системних кампаній щодо просування України як брэнда, тому інформація про нас за кордон надходить через російські ЗМІ. Позитивний резонанс про Україну, який ми отримали після Помаранчевої революції, на певний час зацікавив іноземних аналітиків, однак згодом затьмарився політичними конфліктами та політичною кризою, пророкуванням економічного колапсу.

Лише цього року держава запропонувала для ознайомлення проект Доктрини інформаційної безпеки України, розміщений на сайті РНБОУ. В преамбулі зазначено, що «у підготовці, обговоренні та узгодженні проекту було задіяно понад 30 органів державної влади, наукових установ, враховано понад 200 конкретних пропозицій, зокрема від

представників громадських організацій, експертного середовища».

Проте така консенсусна підготовка проекту Доктрини так і не дає відповіді на головне запитання: яким чином буде відмито негативний імідж України й чи формуватиметься новий — репрезентативний і якісний. Проект документа містить чимало слушних і нагальних положень щодо захисту інформаційного простору. Однак про імідж держави в Доктрині — лише кілька скупих посилів.

На жаль, чиновники сьогодні навіть не декларують створення широкої мережі інституцій громадської дипломатії, яка здебільшого й постає обличчям будь-якої держави, та формування культурного брендингу країни, що в інших держав є визначальним. Якщо антиукраїнська пропаганда посилюватиметься, наша держава, українська національна культура залишатимуться terra incognita.

ТУРИСТИЧНИЙ ШАБЛОН

Окрема тема — ототожнення українців з росіянами. Причин можна навести чимало: від тоталітарного минулого, коли за кордоном образ українців та інших народів СРСР заступав інший — російськомовний радянський громадянин, до нашої ж таки лівості — лівості вирватися з тіні «старшого брата» та пострадянськості.

Проблема пов'язана зі специфікою діяльності українських туристичних агенцій. Левова їхня частка працюють через російських туроператорів. Українські туристи, які прибувають, наприклад, до країн Європи, одразу потрапляють у залізи обійми російських гідів. Останнім узагалі вигідно «пакувати» групи вихідців із колишніх радянських республік, а ті, здебільшого не знаючи іноземних мов, змушені ковтати «історичні» пігулки ро-

КУЛЬТУРА — ОСНОВНИЙ ПОСИЛ

Павло Гудімов, дизайнер, співак

Мені здається, що треба дуже попрацювати над стереотипами про нас. Ось Франція, наприклад, — сир, вино, література, мистецтво. Важливий момент: культура і туризм — основні стовпи. Ми маємо попрацювати над собою і сформулювати нормальний фірмовий посил, щоб про нас дізналися з найкращих вірців сучасної музики, культури, літератури, мистецтва. Це дуже важко, натомість легко зробити дешевий політичний скандал. Але важливо, щоб нас сприйняли як культурну країну. Всі вже погодилися, що рухатися у західний світ без культурного продукту Україні немає сенсу. Економічно ми не можемо нічого запропонувати. Тому лише культура може стати нашою пропозицією світу.

Інформаційна небезпека

АВТОР: Дмитро Губенко

Країна корумпованих політиків, дешевих покій та бідності — саме такі образи найчастіше супроводжують статті про Україну у світових ЗМІ. Позитивні матеріали, які час від часу все ж прориваються на шпальти західних газет і журналів, ситуації не рятують, адже стосуються переважно або чергової перемоги когось із братів Кличків, або подорожей Дніпром. Утім, говорити про упередженість щодо України не випадає, адже такий самий імідж мають у світі більшість країн третього світу. Однак іноді тональність матеріалів про Україну є такою негативною, що стає очевидною як цілеспрямованість інформаційної атаки,

так і нездатність української сторони дати на неї адекватну відповідь. Особливо яскраво це проявлялося під час газових конфліктів з Росією, коли російська сторона значно ефективніше доносить свою позицію до європейців, ніж українська. Наприклад, Газпром ще до початку конфронтації створив англійськомовний вебсайт, присвячений конфлікту з Україною. Інформаційна безпека для виживання країни у сьогоднішньому глобалізованому світі є не менш (а може, й більш) важливою, ніж військова або економічна. Розуміння цього в Україні є — в експертному середовищі й на сторінках спеціалізованої преси уже не перший рік точаться дискусії про те, як же вберегти обличчя країни від ворожих інформаційних атак. Держава, однак, реагує на зо-

внішні подразники мляво. Тільки наприкінці травня цього року на сайті Ради національної безпеки та оборони України з'явився проект Доктрини інформаційної безпеки України. Поміж загроз інформаційній безпеці країни РНБОУ найпершою зазначає «поширення у світовому інформаційному просторі викривленої, недостовірної та упередженої інформації, що завдає шкоди національним інтересам України». З-поміж запропонованих експертами Ради відповідей на цей виклик заслуговують на увагу «якісне вдосконалення інформаційного супроводу державної політики, діяльності українських громадських організацій та суб'єктів підприємницької діяльності за кордоном за пріоритетами стратегічного партнерства та економічної доціль-

ності» й «організаційно-технічне, інформаційне та ресурсне сприяння держави вітчизняним засобам масової інформації, що мають формувати у світовому інформаційному просторі позитивний імідж України».

Як перекласти ці пропозиції зі складної бюрократичної мови мовою справ? На нашу думку, насамперед просто зробити три дуже прості речі:

створити потужні інформаційні ресурси найпоширенішими іноземними мовами (йдеться навіть не про створення телеканала на кшталт Russia Today, достатньо було б і веб-сайтів); налагодити роботу з іноземними журналістами (забезпечити їм легкий доступ до англомовних українських чиновників та держел інформації, організувати прес-тури); періодично замовляти появу промо-матеріалів у західних виданнях (зокрема, The Economist, The Financial Times тощо) та на каналах.

БІЛЬШЕ БУВАТИ НА ЗАХОДІ

**Ілько Кучерів,
директор фонду
«Демократичні ініціативи»**

Важливість питання іміджу країни ми усвідомили, коли намагалися робити інформаційну кампанію в Німеччині та Франції про Україну. В Парижі ситуація була складною, бо французькі аналітики почали активно займатися нашою країною лише після Помаранчевої революції. Для відкриття себе світові ми маємо зробити чіткі кроки: створити культурні представництва, відповідні сайти, підготувати спеціалістів. Передусім потрібно відкрити представництво в Брюсселі. Ще одна важлива проблема – низький рівень відвідування українцями країн Європи й Америки. Згідно з дослідженнями нашого фонду, лише 14% наших громадян відвідали країни Заходу. Це дуже мізерна цифра. В Україні, на жаль, мало розуміють, що означає бути європейцем чи євроатлантистом. Як можна говорити про троянди, ніколи їх не нюхавши? Треба більше бувати на Заході, тоді ми і будемо більше європейцями. Українці самі повинні про себе розповідати і мати відчуття, що вони українці. Хочу згадати виступ Бжезінського, коли він сказав, що саме ми є «старшим братом» для Росії. І маємо допомагати росіянам бути цивілізованими й рухатися в Європу. Насамперед в інтересах самої Росії, її громадян підтримати вступ України до ЄС і НАТО, що відкриє європейську перспективу для самої Росії.

сійського гіда. Тому в Парижі українцям розповідають не про Шарля Бодлера чи нашого Симона Петлюру, похованого у столиці Франції, а про надгробки російських князів і про доблесть російського солдата 1812 року.

Проти своєї волі український турист приречений бачити Європу російськими очима, і, найганебніше, відвідувати її як «постсоветської громадянин», а не як громадянин східноєвропейської країни.

ДОСВІД ДІАСПОРАН

Приємний факт – уявлення про українців у США та Канаді. Вочевидь, це пов'язано з діяльністю української еміграції, яка впродовж усього ХХ століття наполегливо працюючи здобула репутацію представників працьовитого, ділового, освіченого і творчого народу. Вагомий внесок у позитивний імідж українців зробила четверта хвиля діаспори. Саме з цього середовища вийшло чимало успішних бізнесменів, меценатів, інженерів, науковців і навіть державних менеджерів, які посідають різні шаблі владних ієрархій у США й Канаді. Така репутація була здобута конкретними справами: зміцненням національних традицій, створенням низки українських національно-культурних, наукових, релігійних, молодіжних товариств і центрів. По суті, ці осередки нині виконують і представницьку функцію.

Влада неефективно співпрацює з культурними бастионами української діаспори від Мельбурна до Чикаго, від Буенос-Айреса до Оттави. Іншою вагомою складовою політики може бути інформаційна співпраця з об'єднаннями журналістів, які займаються українською проблематикою. В Канаді та США таке об'єднання налічує понад 50 журналістів, подібна мережа діє і в Європі. Директор фонду «Демократичні ініціативи» Ілько Кучерів переконаний, що ці люди можуть допомогти українцям більше почуватися європейцями та євроатлантистами.

ОПТИМАЛЬНИЙ ШЛЯХ – ІНСТИТУЦІЙНИЙ

Чимало скептиків з-поміж відомих і пізнаваних культурних діячів в Україні не вірять у можливість держави формувати міжнародний імідж нашої країни. Напевно, вони ґрунтуються саме на недовірі до нинішньої влади та її загалом совковому за походженням культурному рівні. Кафкіанська логіка нашої бюрократії така, що навіть позитивні за своєю природою прагнення на практиці будуть спотворені.

Культурна презентація України безголовою владою інколи здійснюється у найкращих традиціях кітч та картонних декорацій. Державні книжкові стенди України на міжнародних виставках зазвичай представляють люди, які не володіють українською й з огляду на

**ПОКАЗУВАТИ
СЕБЕ СВІТОВІ**
Ежи Онух, дирек-
тор Польського
інституту в Кисві

Україна має знайти консенсус, як показувати себе світу. Такі інструменти використовують чимало країн. Польський інститут – це не чиста фантазія кількох любителів польської культури. То є дуже системна дія для того, щоб будувати імідж Польщі у світі й мати навіть певну економічну користь. Мушу сказати, що за останні роки в Європі найдинамічнішим є розвиток Румунського культурного інституту. Румуни створили ці інститути недавно, вклали величезні гроші, і їх тепер більше у світі, ніж польських. Для чого вони це роблять? Щоби посилити позитивний імідж Румунії, щоби перебороти образ тих жебраків-румунів, яких раніше знали у всьому світі. Це є системна діяльність. Таке завдання сьогодні стоїть і перед Україною: перед Міністерством закордонних справ, Міністерством культури та іншими державними інституціями. Автоматично ніщо саме собою не відбудеться. Треба наполегливо працювати, щоб цей позитивний імідж розбудовувався.

словниковий запас погано знають і мову Чехова, якою нібито намагається говорити в щоденному житті. За всієї поваги до російської мови та культури в дружній Польщі, як, зрештою, і всюди, від України очікують саме українського слова, української книжки, українського культурного продукту, а не пострадянської самодіяльності чи літературної відрижки великого Срібного віку.

Утім, жодні приватні ініціативи, спортивні досягнення та успішні культурні проекти українців суттєво не вплинуть на руйнування негативних стереотипів щодо себе. Очевидно, що вже зараз постає серйозне питання про вироблення оптимальної моделі співпраці між державними та недержавними інституціями, дотичними до формування іміджу України.

Йдеться про те, що держава має створювати, зокрема в Берліні, Варшаві, Парижі та інших світових столицях, свої культурні представництва на кшталт Польського інституту. Очоловувати такі установи мають не чиновники і держслужбовці, а відомі діячі науки та культури, які знають іноземні мови і яких шанують за кордоном. В Україні вже є ціле покоління сорока- і п'ятдесятирічних дослідників, письменників, митців, які гідно можуть очолювати українські культурні центри у провідних столицях Європи та світу.

Цей досвід давно успішно впроваджують: Німеччина, Польща, Румунія, Угорщина, Росія, Франція, Велика Британія **Ідив. стор. 341.**

КУЛЬТУРНИЙ БРЕНДИНГ УКРАЇНИ

Якісний бренд країни сьогодні багато в чому залежить від репрезентації її культури. Політика держави, на жаль, хаотична і неефективна. Приміром, видатну українську стрічку «Тіні забутих предків» низка режисерів зі світовим ім'ям і досі вважають російською, тобто послуговуються ярликами інформаційної пропаганди, створеної ще за часів комунізму.

Щодо українського кіно, то чимало європейських фестивалів показують, що є не лише професійна, а й любительська зацікавленість українським арт-хаузом. Утім, українські кіновиробники й актори змушені витрачати свій талант і сили на творення російськомовних кіношаблонів у вигляді примітивних телесеріалів, де основний лейтмотив – «жизнь в СНГ». Тобто це формування через кіно прототипу того ж таки СНД. Це кіно ідеологічно насаджує почуття «єдності» між жителями Казахстану, Камчатки, Магадана й Кабардино-Балкарії, Білорусі та Придністров'я. Імперська мета зрозуміла – затерти будь-які ознаки культури інших країн на пострадянському просторі. Очевидно, що такий кінопродукт від України навряд потрібен Європі.

Ситуація ускладнена тим, що держава не здатна створити умови для розвитку культур-

ного продукту в Україні. Полиці книжкових магазинів щонайменше на 80% заповнені продукцією російських видавців, і кошти від їх продажу працюють на ВВП сусідньої країни. Телебачення також свій ефір радо віддає іноземному культурному продукту. Український споживач позбавлений права вибору культурних пропозицій і змушений жувати жуйку «маємо те, що маємо».

Під час засідання Клубу «УТ» дизайнер і співак Павло Гудімов дотепно зауважив: «Коли ми розберемося, що нам потрібно тут, у себе, тоді нам стане зрозуміло, ким є ми у світі. Країна має бути відома своїми діями. І коли ми в Україні, в кожному обласному місті й кожному великому містечку, відкриємо українські культурні центри, то легко створимо такі самі центри у всьому світі».

ПІД ЛЕЖАЧИЙ КАМІНЬ...

Формування іміджу України залежить передусім від нас самих. Якщо наші туристи, відвідуючи країни Європи й не знаючи європейських мов, говоритимуть російською як іноземною, уявлення про нас залишатимуться як про «полурускіх». Якщо такі ж «полурускіє» (люди не української, не російської, а пострадянської ідентичності) і далі перебуватимуть при владі, то з іміджем України ще довго буде не все гаразд.

Очевидно, що така влада не спроможна провести кампанію з просування України як бренду. Вона не знає, як цей бренд має виглядати, бо не замислюється над тим, як виглядає сама. Проте культурний продукт сучасної України вже є і самотужки пробивається до закордонного споживача. Вимога до влади одна: створити мережу представництв у вигляді українських культурних центрів, які й займатимуться іміджем та культурним брендингом. І щоб чиновницька нога не переступала їхнього порога. ■

Україна у «Вікіпедії»

Багатомовна онлайн-енциклопедія Wikipedia є найпопулярнішим довідковим ресурсом сучасності. Від якості розміщених на майже 160-мовних версіях «Вікіпедії» статей про нашу державу залежить, що саме й як багато можуть дізнатися про неї мільйони людей у всьому світі.

Англомовна стаття за обсягом є більшою навіть за україномовну, однак слабша тематично. Зокрема, в її історичному розділі дуже побіжно згадано добу Визвольних змагань, а огляд української літератури обмежується І. Котляревським і Т. Шевченком. У статті німецькою, проте, ви вже не знайдете про Визвольні змагання нічого, крім згадки про «рух Махна». Крим, за версією авторів німецької «Вікіпедії», чільник СРСР Микита Хрущов Україні в 1954 році «подарував». Помітні в статтях і регіональні особливості. Статтю іспанською, наприклад, відрізняє зображення прапора та герба УРСР (імовірно, данина лівацьким настроям у Латинській Америці), а стаття французькою, на відміну від інших, містить розділ «Кухня» (проілюстрований тарілкою вареників). А от статті арабською чи гінді є настільки маленькими, що навряд чи дозволять носіям цих мов сформулювати хоч якийсь уявлення про Україну.

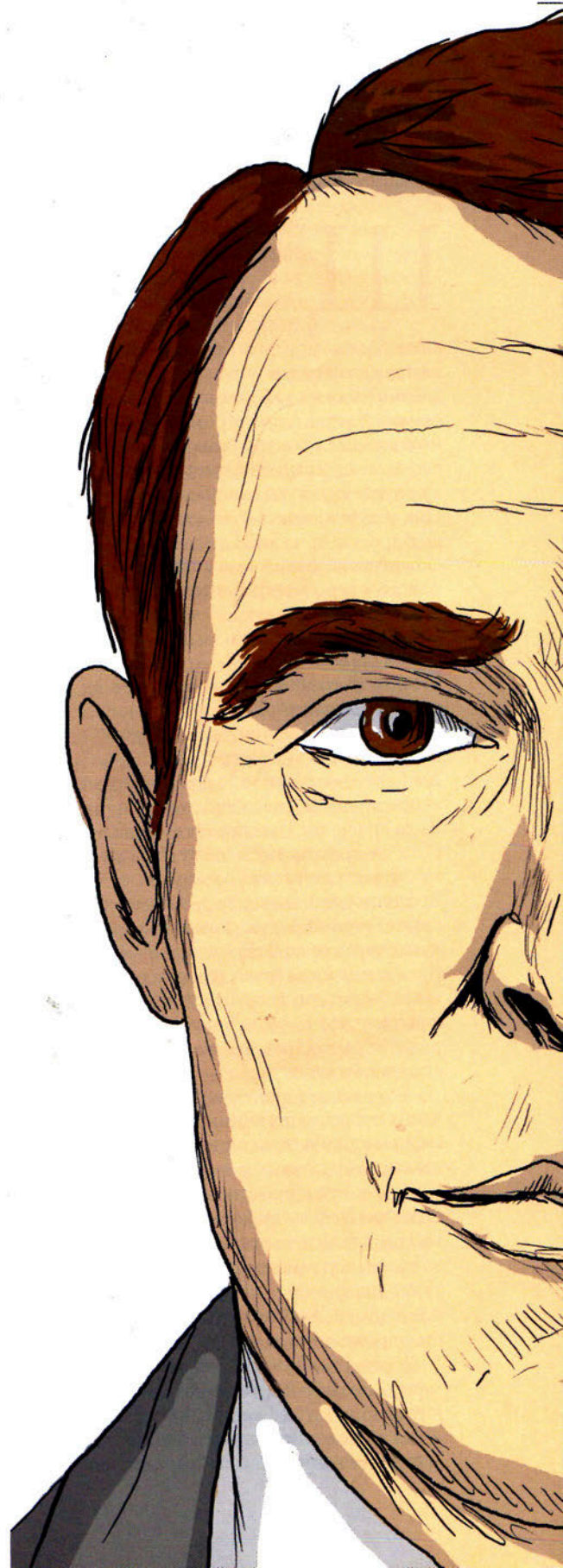
ІМІДЖ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД НАС

Анастасія Левкова, арт-директор мережі книгарень «Є»

2006 року до Штатів було запрошено представників українських громадських організацій. Одну з делегаток сторона, що приймала, попросила назвати «ваших» відомих гумористів. Відповідь була:

«Как же, Михаил Задорнов, канешно!» Колега-українка зауважила: «Він же росіянин», на що громадська діячка відповіла:

«Да какая разница!» Ця історія найбанальніша з банальних. Українці інколи самі себе дискредитують своєю меншовартістю та неосвіченістю, не кажучи про незнання української, а також англійської та інших іноземних мов, і дають підстави для подібних уявлень про себе у світі. Навіть якщо іноземцям уже хтось розтлумачив, що й до чого, ми самі вперто не даємо їм позбутися хибних уявлень про нас.

ПОДОЛАТИ БЕЗЛИКІСТЬ

Європа формує свій імідж, спираючись на культурні інституції

АВТОР: Жанна Безп'ячук

Щоби пізнати сутність якоїсь держави, зовсім не обов'язково йти в офіційні установи чи спілкуватися з політиками. Можна просто побувати в інтернаті для розумово відсталих дітей чи людей похилого віку або поцікавитися, наскільки держава сприяє розвитку своєї національної культури (чи підтримує свій кінематограф, чи розвиває власні культурні інституції за кордоном). Цих двох показників буде достатньо, щоб зрозуміти, з ким доводиться мати справу, адже якщо й те, й інше в жалюгідному стані, така країна не має майбутнього.

ГЕТЬ СТЕРЕОТИПИ

Тиждень вирішив зосередитися на такій складовій проблеми підтримки національної культури, як культурна репрезентація України у світі. Висновки невтішні: за 18 років свого незалежного державного існування наша країна так і не спромоглася створити централізовану мережу власних культурних інституцій за кордоном. Всесвітньо відомими є мережі німецьких Гете-Інститутів, французьких культурних центрів, Британських Рад, італійських культурних центрів, польських інститутів, чеських культурних центрів тощо. Сьогодні аналогічну мережу в країнах Європейського Союзу створює Румунія.

Ефективне й системне функціонування таких інституцій вводить країну в інформаційний і культурний простір інших країн, унаочнює її присутність у світі. Адже культура є не менш дієвим, а подекуди й ефективнішим засобом зовнішньої політики, ніж переговори, міжурядові угоди, саміти тощо. Культурна дипломатія — це простір свободи й розкнутості. Але Україна до цього простору сьогодні не належить.

У розмовах з українськими дипломатами неодмінно доводиться чути одне й те саме: культурні центри при українських посольствах фінансуються за залишковим принципом, коштів прак-

тично немає, зробити хоч щось дуже важко. Подекуди для фуршетів на відкритті виставок працівники посольства приносять посуд із дому, бо навіть на такі витрати коштів немає. Про яку культуру, мовляв, може йтися в таких умовах?

Проте аргумент про брак коштів є непереконливим. Польща створила один із найдавніших закордонних інститутів своєї культури в Болгарії ще півстоліття тому. Тоді цій країні було точно не легше, ніж Україні сьогодні. Велика Британія прийняла рішення про ство-

рення перших Британських Рад за кордоном ще 1934 року, під час Великої економічної депресії. Чехія розпочала формування системи своїх закордонних культурних центрів невдовзі після розпаду соціалістичного табору. Отже, взаємозв'язок економічного стану держави та її закордонної культурної репрезентації є міфом.

Та перед тим як створювати мережу власних культурних інституцій за кордоном, Україна має розглянути вже напрацьовані іншими країнами моделі. Їхній досвід підказує, що функціонування

ЗАРУБІЖНІ КУЛЬТУРНІ ІНСТИТУЦІЇ ДЕЯКИХ КРАЇН СВІТУ

Країна	Інституції	Кількість у світі	Почали створюватися з
Польща	Польські інститути	22	1950-х років
Чехія	Чеські культурні центри	24	1950-х років
Іспанія	Інститути Сервантеса	72	1991 року
Франція	Французькі культурні центри	151	1907 року
Німеччина	Гете-Інститути, Гете-центри	185	1951 року
Велика Британія	Британські Ради	234	1934 року

закордонних культурних інституцій має кілька ключових аспектів: по-перше, ступінь їхньої автономності; по-друге, сфера компетенції; по-третє, модель фінансування; по-четверте, підходи до кадрових питань.

ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКИЙ СИМБІОЗ

Нині Британські Ради (British Councils) працюють у 110 країнах світу. Британська Рада — це незалежна інституція, що не є частиною британського Міністерства закордонних справ. «Ми маємо власний голос і не говоримо від мені уряду. Звісно, ми підтримуємо британський національний підхід до розвитку культурних відносин, але в жодному разі не підтримуємо якоїсь конкретної політичної лінії. Можна провести паралель між нашою діяльністю й справді об'єктивною, незалежною журналістикою», — розповіла **Тижню** директор Британської Ради в Україні Маргарет Джек. Стратегічна мета Британських

Рад — виступати з ініціативами, що будуть корисними для різних культур і народів. Своєю місією ця установа вважає не так промоцію Британії, як розвиток міжкультурного діалогу.

В Україні директор Британської Ради має статус дипломата. Відповідно організація діє під парасолькою британського посольства. Але такий підхід застосовують не в усіх країнах. Де можливо, британці прагнуть уникати такого зближення посольства та культурної інституції, щоб тримати дистанцію від уряду.

Отже, британська модель культурно-освітньої репрезентації вбудована навколо ідеї самостійності закордонних культурних інституцій. Окрім організаційних, для цього є й серйозні фінансові передумови. У Британських Радах використовується змішана державно-громадська модель фінансування. Від уряду вони отримують гранти. Проте ці гранти становлять менше ніж половину бюджету цих інституцій. У 2008-му річний бюджет всієї мережі Британських Рад дорівнював £565 млн. З них лише £198 млн було отримано від держави. £365 млн Британські Ради заробили самостійно, надаючи різні послуги (наприклад, мовні курси) та розробляючи й реалізуючи проекти для інших організацій.

Та як закордонні культурні інституції Ради не мають на меті отримання прибутків. «Можливості державного фінансування завжди обмежені. Дуже важко планувати діяльність культурної інституції в довготермінові перспективи, покладаючись лише на державний бюджет», — зазначає Маргарет Джек.

Надзвичайно важливим є питання кадрового складу закордонних культурних інституцій. Як свідчить британський досвід, керівники таких інституцій мають володіти двома важливими якостями: навичками культурного менеджменту та досвідом активної діяльності на міжкультурному рівні. «Голови закордонних культурних інституцій не повинні неодмінно бути митцями, вони мають бути передусім хорошими менеджерами у галузі культури», — вважає директор Британської Ради в Україні. Хоча у 1940 — 1950-х роках британські культурні інституції за кордоном активно залучали до своєї діяльності відомі митці. На тому етапі становлення їхньої діяльності це було важливо. Відомі митці привертати увагу до таких установ і робили вагомий внесок у їхню діяльність.

ПОЛЬСЬКА МОДЕЛЬ

Польща має 22 власні культурні інституції по всьому світу, зокрема, одну в Україні. Польські інститути підпорядковані Міністерству закордонних справ країни. «Ми розглядаємо культуру не лише як засіб розваги, а і як носій громадянської, політичної, цивілізаційної вістки», — пояснила **Тижню** другий секретар Польського інституту в Києві Анна Лазар.

Попри підпорядкування зовнішньополітичному відомству, польські інститути формують свою програму незалежно від нього. Директор Польського інституту є самостійним у своїй діяльності. Але і директор, і секретар, і віце-директор мають дипломатичні паспорти. У польських інститутів окремий від посольства бюджет. Основне фінансування вони отримують від держави, а додаткове — від партнерів, які погоджуються брати частину витрат у реалізації конкретних проектів на себе.

На відміну від Британських Рад польські інститути зосереджуються у своїй роботі на культурній дипломатії, а не на масовій освіті. Наприклад, Польський інститут в Україні співпрацює з пунктами вивчення польської мови, але сам цим не займається. Польські інститути також надають спеціальні премії митцям: премію імені Джозефа Конрада для письменників та премію імені Казимира Малевича для художників.

Кожен із 22 інститутів формує свою програму, враховуючи специфіку конкретної країни. Вони мають передусім прислухатися міжкультурному діалогу та донесенню національних культурних меседжів до інших країн і націй. «Цільова аудиторія Польського інституту — це широка українська громадськість. Українськими громадянами польського походження як цільовою групою займається консульство», — розповідає Анна Лазар.

Отже, британський досвід мав би навчити нас грамотного фінансового менеджменту створення культурних інституцій за кордоном. Польський досвід вказує на перспективні сфери компетенції та діяльності інституцій тих країн, чия культура і мова не можуть розраховувати на глобальну популярність. Та обидва вони свідчать про важливість автономного від держави існування. Українській культурі конче потрібно виходити в широкий світ системно й цілеспрямовано. Інакше її перспективи дуже сумні. ■

КУЛЬТУРНА ДЕГУСТАЦІЯ.
Пізнавати країну треба комплексно —
кухня також є надбанням національної культури

ФОТО: АНДРІЙ ЛОМАН

ПОГЛЯД

Україна в Європі

Кілька пропозицій,
щоб так колись сталося

АВТОР: Андрій Портнов, редактор часопису «Україна Модерна»

Помаранчева революція створила попит на Україну у світі й подарувала країні шанс вийти із «сірої зони» пострадянської невизнаності. З'ясувалося, що до такої нагоди ми готові ще менше, ніж до неминучого розчарування у завищених очікуваннях миттєвих результатів. Пост-помаранчева Україна просто ганебно представила себе на Франкфуртському і Варшавському книжкових ярмарках, а останнім часом поставила під великий знак питання повноцінне проведення Євро-2012. Право на яке, до речі, ми також здобули на хвилі зацікавлення, викликаного Помаранчевою революцією. Нині про промоцію України

у світі говорять здебільшого поодинокі митці чи науковці, які особистим прикладом доводять, що наша країна може бути цікавою і захопливою. Натомість представники державної влади чи офіційних науки і мистецтва полюбляють скаржитися на брак коштів. Ніби це брак грошей, а не брак ідей, креативності та відповідальності є головною проблемою. У державі, де мало не кожна посада чи програма розглядається як інструмент особистого збагачення, розмова про збільшення фінансування як єдиний шлях вирішення будь-якого питання наївна, якщо не облудна.

Але сподіватися на повноцінну, системну промоцію України у світі поза державними органами і державним фінансуванням не менш наївно. Як це треба було б робити, можна легко дізнатися з досвіду наших західних сусідів. Найочевидніший шлях —

створення в основних столицях українських інститутів, які мають опікуватися просуванням української культури, книжкової продукції, кіно, пропонувати курси вивчення української мови та туристичні поради. Показово, що Польський інститут у Києві було створено в 1998-му, того самого року Україна отримала пропозицію відкрити аналогічну установу в Польщі. Досі цього не зроблено! І Україна (разом із Білоруссю) під акомпанемент завчених розважань про «стратегічне партнерство»

Чимало підказок, що і як треба робити, подає й Росія

залишається єдиним сусідом Польщі, який не має у Варшаві подібної установи. Дуже важлива і принципова річ — на чолі таких інститутів мають стояти упізнані діячі культури, молоді науковці, які не просто володітимуть англійською чи мовою тієї країни, де діятиме цей інститут, а й оперуватимуть сучасними поняттями, будуть здатні говорити про Україну зрозумілою для європейців мовою. Тобто мовою, в якій не буде місця для висловів на кшталт «генофонд української нації» або «українсько-арійське походження людства». Проблема врахування соціокультурних очікувань цільової аудиторії гостро постала в контексті інформування міжнародної спільноти про Голодомор 1932–1933 років. Після українських виставок чи семінарів нерідко складалося враження, що їхні автори геть незнайомі з дебатами про геноциди.

Чимало підказок, що і як треба робити, нам дає і східний сусід — Росія. Згадаймо англomовний сайт Газпрому, створений до початку газової війни, і неспроможність України створити аналогічний інтернет-ресурс навіть після її закінчення. Згадаймо англomовний телевізійний канал Russia Today або організовані на найсучаснішому рівні фестивалі російського кіно в європейських столицях.

Ситуація, коли чимало західноєвропейських ЗМІ і надалі мають кореспондентські пункти на весь пострадянський простір у Москві, безпосередньо позначається на тому, що напише Le Monde чи El Pais про Україну. Україна мала б державним коштом запрошувати іноземних журналістів, створити програму державних стипендій для науковців, письменників чи художників, які цікавляться українськими темами. Система освіти зобов'язана підтримувати тих студентів та викладачів, які беруть участь у міжнародних проєктах і вирушають на навчання чи дослідження закордон. Публікації в закордонних журналах мають отримати пріоритет над публікаціями в сотнях фіктивних з погляду науки ВАКівських виданнях. Зрозуміло, що за умов перманентної політичної боротьби та привидів економічної кризи (якщо не колапсу) сподіватися на раптову зміну державної політики в цій царині не випадає. Але, відкладаючи це до «кращих часів», ми втрачаємо одну нагоду за іншою, тим часом як претендентів на європейську увагу аж ніяк не меншає. Наприклад, дуже поважні заявки подали Албанія і Сербія...

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

на фото співробітники ТОВ "ПрессКом" (С. Шайків, В. Волгарі, А. Широк, Д. Баранюк, А. Осарчук, С. Широк)

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

Розпродаж з 01.06.09 -
01.09.09.
Знижки - 30%

Київ — Лондон

РОЗПРОДАЖ
WWW.FLYUIA.COM

☎ 8 044 581 50 50 ☎ 566 МТС, КІВСТАР,
LIFE, BEELINE

ЗМІ: "Український телебачення мовлення" (Україна) 2013 № 107 (2013) від 19.12.2014 / ЗМІ "Україна", м.Київ №13 (2013) від 12.01.2014
ТОВ "Альпіні", Франція №13 (2013) від 17.11.2014 / ЗМІ "Український телебачення мовлення", м.Київ №13 (2013) від 16.05.2014
МТБ: "Український телебачення мовлення" (Україна) 2013 № 107 (2013) від 19.12.2014 / ЗМІ "Україна", м.Київ №13 (2013) від 12.01.2014
Україна (044) 581 50 50 / МТБ: "Український телебачення мовлення" (Україна) 2013 № 107 (2013) від 19.12.2014

MAU

ПРИМАРНА ГОТОВНІСТЬ

Українська держава захищається від свинячого грипу чеканням, марлевими пов'язками і подарованим Росією обладнанням

АВТОР: Вікторія Герасимчук

«У» турецькому аеропорту нас змусили пройти кризь раму з датчиками температури, а в київському «Борисполі» взагалі не було жодної перевірки, тільки працівники блимають очима над марлевими масками», — сміється над недолугістю вітчизняного захисту від пандемії грипу киянин Сергій Романенко, який тільки-но повернувся з відпочинку в Туреччині. У загрозу пандемії Сергій не вірить, тому такою ситуацією не переймається. Паніка навколо так званого свинячого грипу справді виглядає

штучно створеною Ідив **Тиждень**, №18 (79) від 08.05.2009 р.І, проте сьогодні ми можемо побачити, що робитиме держава у випадку реальної загрози. Тож як ми захищаємося від пандемії і куди пішли 50 млн грн з бюджету, що були виділені на боротьбу з грипом H1N1?

ПОВІЛЬНІ МІЛЬЙОНИ

50 млн держава ще навіть не починала витратити. Виділені вони були на початку травня, проте на рахунок Міністерства охорони здоров'я, як повідомили **Тижню** в прес-службі, надійшли тільки 25 червня. Де були гроші майже два місяці, за які реальна пандемія грипу встигла б охопити країну, ніхто сказати не може. Кошторисом

12 млн відведено на закупівлю лікарських препаратів, решта — на обладнання та витратні матеріали (наприклад, 675 тис. грн — на гумові рукавички і майже 3 млн грн — на одноразові медичні маски).

Утім, наявність грошей на рахунку міністерства не означає, що боротьба з пандемією розпочнеться найближчим часом. Адже попереду ще процедура, схожа на тендерну, — відбір постачальника, домовленості, закупівлі, власне постачання. Тобто хвороба отримує ще кілька місяців фори.

В Українському центрі грипу та ГРЗ, що підпорядковується Міністерству охорони здоров'я, **Тижню** розповіли, що деяке обладнання вже отримали як гуманітарну допомогу від Росії та США.

КРАЇНИ, ЩО НАЙБІЛЬШЕ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ГРИПУ H1N1*

У всьому світі, за даними ВООЗ, зареєстровано 59 814 підтверджених випадків нового підтипу грипу H1N1, 263 особи померли від цієї хвороби.

У Європі зареєстровано 5763 випадків, з них один смертельний.

В ЄВРОПІ

У СВІТІ

* КІЛЬКІСТЬ ВИПАДКІВ

А саме лабораторне устаткування для проведення полімеразної ланцюгової реакції, що дає змогу досить швидко визначити наявність вірусу в організмі людини та ідентифікувати його тип або підтип. «Приблизно за дві-три доби ми можемо сказати, з яким вірусом маємо справу», — каже директор Центру грипу та ГРЗ Аркадій Фролов. За допомогою саме цього обладнання діагностували єдиний в Україні випадок захворювання на новий різновид H1N1 у хлопця, який прилетів із США. Потім результати аналізів підтвердила лабораторія ВООЗ у Лондоні.

«Тепер ми отримуємо додаткове обладнання, — розповідає Аркадій Фролов про запланований розподіл 50 млн. — І реагенти для вірусологічних досліджень. Потрібно робити лабораторії за міжнародними стандартами — з максимальним рівнем захисту та максимальним технологічним рівнем проведення реакції». Наявні в країні лабораторії змогли б робити 100 аналізів на свинячий грип за три дні, в той час як пандемія, певна річ, вимагала б значно вищої швидкості. Лабораторії ж, які планується організу-

вати, можна буде використовувати для діагностики й інших інфекційних захворювань.

АНІ ТЕПЛОВІЗОРІВ, АНІ ВАКЦИНИ

Що стосується тепловізорів, то вони в українських аеропортах не з'являються — про них у кошторисі немає ані слова. Тоді як деякі країни тепловізорами, навпаки, зловживають. Наприклад, у Брунеї 200 британців потрапили на 10-денний карантин після того, як поміж пасажирів їхнього літака виявили одну особу з підвищеною температурою тіла.

«Є багато засобів для боротьби з пандемією, але жоден з них не дає 100% ефекту, — розповідає кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих інфекційних хвороб Національної медичної академії післядипломної освіти ім.Шупика МОЗ Федір Лапій. — Було б добре покращити діагностику грипу в Україні взагалі (а не лише свинячого. — Ред.). І витратити гроші на освіту лікарів — адже який сенс закуповувати антивірусні препарати, осельтамівір та занамівір,

якщо більшість наших лікарів про них не знають».

Проте Україна має інші амбіції: нещодавно президент Віктор Ющенко доручив Міністерству охорони здоров'я розробити вакцину від свинячого грипу. Власне, розробляти її порадила всім країнам Всесвітня організація охорони здоров'я, надавши новому вірусу H1N1 п'ятий рівень небезпеки (найвищий — шостий) і статус пандемії. Як стверджують фахівці ВООЗ, новий вірус гулятиме світом ще два роки, тож можна встигнути організувати виробництво вакцин і провести щеплення всіх охочих. Чи вдасться здійснити цей план в українських реаліях, **Тижню** розповів генеральний директор державного підприємства «Укрвакцина» Олександр Кузнецов: «Щоб розпочати виробництво вакцин в Україні, потрібно виділити землю, розробити проект будівництва нового підприємства, побудувати його, купити обладнання і починати виробляти вакцину. Як на мене, це чудова ідея, але 50 млн на неї точно не вистачить, їх вистачить хіба що на проектну документацію. Колись у нашій країні вироблялися різні вакцини. Сьогодні цим займається лише підприємство «Біолік», що випускає хороші вакцини, проте має застарілу матеріальну базу. На такій базі виробництво вакцин від нового грипу не організуєш».

Є інший шлях — закуповувати вакцини у європейських виробників. Це знову ж таки стосується не тільки вакцин від грипу, а й будь-якої іншої. «Можна купувати чужі вакцини, а можна за п'ять — шість років побудувати завод і мати власне виробництво, — продовжує Олександр Кузнецов. — Наші вакцини теж не будуть дешевими, оскільки не буде дешевим виробництво, але вони коштуватимуть трохи менше, ніж куплені за кордоном».

До речі, за інформацією **Тижня**, насправді виділені 50 млн грн вже давно надійшли на рахунок державного підприємства «Укрвакцина», а протягом двох місяців точилася боротьба між різними відомствами та фармацевтами за те, яким чином країна долатиме свинячий грип і хто більше на цьому заробить. Проте Олександр Кузнецов обговорювати тему «свинячих» грошей відмовився, мотивуючи це тим, що давати такі коментарі не в його компетенції. ■

Культ грошей

Київські установи культури виселяють значно активніше, ніж оголошені поза законом гральні заклади

АВТОР: Наталія Петринська

Якщо стахановські темпи, якими муніципальна влада позбувається закладів культури, зберігатимуться й надалі, столиця перетвориться на безликий бізнес-центр. За останні кілька місяців загроза втратити власні приміщення нависла над видавництвом «Дніпро», Літературно-меморіальним музеєм Павла Тичини, Театром маріонеток і галереєю «Ра». І це попри ухвалені у січні Верховною Радою мораторій, що забороняє виселяти культурні установи.

Офіційні причини виселення різні, найпоширеніша — творчі люди не потурбувалися про новий договір оренди коли скінчився термін дії попереднього. Неофіційні ще прозаїчніші: будівлі розташовані в середмісті, й їх можна будь-якої миті вигідно «штотхнути».

РЕЙДЕРСЬКІ ТРУДИ І ДНІ

Видавництво «Дніпро» — перше, що бачиш, виходячи зі станції метро «Золоті ворота». Напевно, тому воно вже близько десяти років стоїть уперек горла київській владі. «Ми постійно щось віддавали — спочатку перший

поверх, потім книгарню, тепер там ресторан швидкого харчування. Відмовитися було неможливо — нам погрожували не підписати договір про оренду всього приміщення. А цей будинок унікальний — тут відбувалися перші засідання Центральної Ради», — розповідає директор «Дніпра» Володимир Войтович, додаючи, що видавництво міститься в будинку на Володимирській, 44 понад півстоліття. Сьогодні «Дніпру» належать лише один поверх і частина другого, але й їх намагаються забрати.

За офіційним повідомленням КМДА, «приміщення площею 300 м²,

Якщо збережуться темпи, якими столична влада позбувається закладів культури, Київ утратить обличчя

на яке претендує видавництво «Дніпро», перебуває на балансі КП «Київжитлоспецекасплуатація» та у власності міста. У зв'язку із закінченням договору оренди видавництво повинно було звільнити приміщення, яке рі-

шенням Київради передано в користування Головному управлінню з питань регуляторної політики та підприємництва КМДА з метою створення Єдиного офісу». До того ж столичні функціонери стверджують, що «Дніпро» підписало договори суборенди з двома комерційними організаціями, хоча не мало на це жодних законних підстав. **Тиждень** намагався отримати підтвердження цього в КП «Київжитлоспецекасплуатація», однак заступник начальника Віра Мусієнко повідомила, що нічого не говоритиме без офіційного дозволу київської влади.

Натомість у Володимира Войтовича інша версія. «Чиновники не підписали з нами договору оренди й цинічно заявляють, що ми самі не хочемо його підписувати. 2 червня приїхали «маски-шоу» — якась приватна структура, що викидає на вулицю, але нас захистила міліція. Ми знову судимосся, пишемо у всі владні інстанції. Колись видавництво мало мільйонні накладі, друкувало книжки різними мовами світу, щороку видавало 300 назв. А зараз

Видавництво «Обереги»

Приміщення по вул. Сакаганського, 40/85а видавництву «Обереги» 1997 року надала Київрада після його примусового переселення з вул. Тургенєвської, 46. Згідно з пп. 5.4, 9.3 договору оренди воно має переважне право на продовження дії договору за дозволом Київради, але остання своїм рішенням №526/583-1 від 21.12.2006 р. відмовила видавництву в продовженні терміну дії договору.

Асоціація діячів сучасного мистецтва

У листопаді 2004 року було укладено договір про оренду приміщення на вул. Андріївський узвіз, 22а з комунальним підприємством «Оренда» терміном до 8 листопада 2005 року. В 2005-му та 2006-му жодних заяв про зміну або припинення договору не надходило. Наприкінці грудня 2006-го Асоціація діячів сучасного мистецтва отримала лист від Подільської РДА про те, що за результатами конкурсу приміщення передано ТОВ «Українська Національна Компанія з Управління Активами». Асоціація подала до суду, і в червні Господарський суд Києва виніс ухвалу на користь митців. Однак у ніч з 26 на 27 червня 2007 року близько 20 осіб вдерлися в приміщення і поставили біля нього охорону.

Галерея «Мистецький курінь»

27 квітня 2007 року Шевченківська райдержадміністрація, виконуючи вимоги ст. 118 Закону України «Про бюджет України на 2007 рік», провела конкурс на оренду приміщення по вул. Пирогова, 10г. У конкурсі взяли участь галерея «Мистецький курінь» (яка вже розташовувалася там майже десять років) і приватний підприємець Л.Ю. Король. Останній виграв конкурс. Згодом «Мистецький курінь» оскаржив рішення РДА у Господарському суді. Втім, 13 вересня, попри рішення Господарського суду, галерею виселили за допомогою судових виконавців. Підставою стало судове рішення від 15 листопада 2005 року про погіршення наявності заборгованості з плати за оренду.

Спілка художників України

1 вересня 2007 року сплив термін оренди приміщення по вул. Андріївський узвіз, 34в. Вранці 17 листопада будівля загорілася. Пожежу вдалося загасити, люди не постраждали. Пізніше київська влада знайшла нового орендаря. Про це свідчить рішення Київської міської ради №1147/2557, згідно з яким земельну ділянку за адресою Андріївський узвіз, 34в 28 грудня 2004 року передано ТОВ «Тодос» «у довгострокову оренду терміном на десять років для експлуатації та обслуговування торговельного павільйону».

ФОТО: PHIL

животіємо, тому що немає підтримки держави. Тепер нас ще й викидають», — каже директор «Дніпра».

МАРІОНЕТКИ В РУКАХ У МАРІОНЕТОК

У столичного Театру маріонеток ситуація не менш загрозлива. Про те, що театр виселяють, знають одиниці, адже його керівництво не виносило майнового конфлікту на публіку. Дізнавшись про проблеми цього унікального експериментального центру, **Тиждень** звернувся за поясненнями до головного управління культури і мистецтв КМДА, однак дівочий голос із інтонаціями, як в анекдоті про «прачечную», відповів, що давати коментарі може лише начальник управління Світлана Зоріна, а вона на лікарняному.

Художній керівник театру Михайло Яремчук був значно відвертіший: «Театр розташований на площі 350 м², ми займаємо перший поверх і частину другого будівлі, що з 1991 року належала Подільському району, потім перейшла у власність міста. Згодом її продали приватній структурі з обов'язковою умовою зберегти театр. Спочатку нас не чіпали, однак навесні повідомили, що в приміщення в'їжджає інвестор». За рішенням суду, Театр маріонеток має звільнити приміщення на Сагайдачного, 29/3 до 1 липня.

Щоб театр не залишився без даху над головою, столичне управління культури знайшло для нього прихисток у Печерському районі, на вулиці Немировича-Данченка. Інвестор, який купив будівлю театру, був готовий зробити в новому приміщенні ремонт. Утім, виникла інша проблема — районне керівництво не погодилося прийняти театр. За словами Михайла Яремчука, днями їм запропонували тимчасовий притулок у галереї

Книгарня «Планета»

11 жовтня 2007 року Верховний Суд ухвалив рішення про передачу приміщення книгарні «Планета» Київській міській держадміністрації. Наступного дня о 8 ранку з чорного ходу в приміщення пробралася молодики, які заблокували вхідні двері, позаліплювали вікна і не допустили колектив магазину до своїх робочих місць. На всі претензії відповіли тільки те, що книгарні тут більше немає, а на її місці має розташуватися структура, підпорядкована Міністерству палива та енергетики.

Книгарня «Знання»

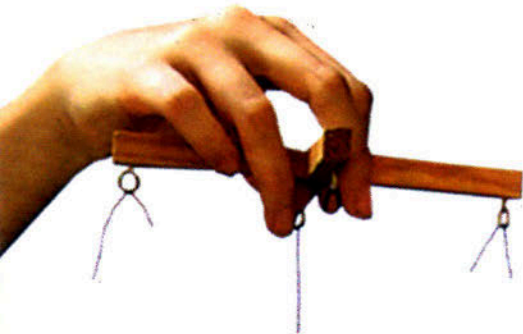
У затвердженому порядку денному сесії Київради, що відбулася 28 серпня 2008 року, у переліку адрес приміщень, дозволених до приватизації, фігурувала й будівля по вул. Хрещатик, 44а. Саме за цією адресою розташовувався книжковий магазин «Знання», який у листопаді 2007 року Київська міська державна адміністрація вже намагалася викинути на вулицю з приміщення, котре книгарня займає понад 75 років. Однак після жорсткого опору громадськості це питання було тимчасово знято.

НЦТМ ім. Леся Курбаса

У травні 2007 року Київрада внесла зміни у програму приватизації на 2007–2010 роки, виставивши на аукціон понад 20 будівель, у яких закінчувалися терміни оренди, зокрема, й Центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса, що орендував площу в 1083 м² на вул. Володимирській, 23в понад 9 років. За словами керівництва Центру, термін оренди спливав не через два місяці, як повідомляла київська влада, а восени 2008 року. Взяти участь в аукціоні театри не могли, адже ринкова ціна будівлі вимірювалася мільйонами доларів. Згодом, зустрівшись з головами Національних творчих спілок, київська влада внесла Центр до списку об'єктів, котрі в жодному разі не підлягатимуть перепрофілюванню.

Видавництво «Музична Україна»

У 2007 році навколо будівлі на вул. Пушкінській, 32, де розташоване видавництво, спалахнули неабиякі майнові баталії. І це попри те, що всі необхідні для продовження оренди документи було подано ще в грудні 2006-го, після чого проведено безліч офіційних інспекцій та перевірок. Жодна з них не знайшла порушень із боку видавництва. Але й після цього чиновники не розглядали питання ліквідації. За деякий час надійшов офіційний лист про відмову в оренді без пояснень і пропозиції іншого приміщення. Видавництво повідомили, що будинок «усе одно йде на реконструкцію» і рано чи пізно «Музичну Україну» виселять.

«Лавра», доки не знайдуть нового місця. «Якби київська влада на офіційному рівні визнала закриття театру, тоді ми думали б, що робити далі. Я хотував нових артистів, набрав курс, що мав влитися в колектив. У нас був свій глядач, люди любили до нас приходити. Невже Театр маріонеток нікому не потрібен?» — бідкається художній керівник. Запитання риторичне.

ПАВЛО ГРИГОРОВИЧ БЕЗДОМНИЙ

Літературно-меморіальний музей-квартиру Павла Тичини на вулиці Терещенківській, 5 втягнули в абсурдну майнову історію. На початку червня музейники отримали ордер про примусове виселення, формально — через несплату боргу в 16 тис. грн (кошти мало перерахувати управління культури КМДА). В законі про музеї та музейну справу зазначено, що вилучення приміщення в музею можливе лише в разі надання рівноцінного приміщення. Однак примусити Тичину пожити в іншій квартирі не до снаги навіть наполегливим чиновникам, тому поняття «рівноцінного приміщення» щодо меморіального музею — цілковита нісенітниця.

Згадана вище заборгованість (для міста, звісно, величезні кошти) стала підставою для Господарського суду Києва прийняти до розгляду цю справу. Позивачем виступив Фонд держмайна. **Тижень** потрапив на судові засідання, що закінчилося напрочуд швидко, — позивач відкликав свою заяву. Представниця Фонду держмайна пояснила, що відмовитися від позову їм рекомендував комітет Верховної Ради з питань культури і духовності. «Наступний договір оренди підпишуть лише тоді, коли ми погасимо всі борги», — розповідає директор музею Тетяна Сосновська, двоюрідна правнучка Павла Григоровича.

Після закінчення суду адвокат Андрій Козлов, який представляв інтереси музею, розповів про юридичні

подробіці справи. «Позов був не лише аморальним, а й безперспективним. Проблема залишається: якщо приміщення не передадуть в оперативне управління музею, наступного року виникне така сама ситуація. Борг був лише мотивом, формальним приводом. Чи є заборгованість, чи її немає, держструктури завжди можуть відмовитися продовжувати до-

Гасло «Київ – європейське місто» зручне для передвиборчих кампаній, але не для реального життя

говір оренди. Вся ця історія виникла не просто так, хтось поклав око на будівлю в центрі столиці», — резюмував адвокат.

КИЇВ – ФЕРМА

Постійні наїзди на мистецькі майстерні — це для столиці вже звична річ. Заступник голови Національної спілки художників України Петро Зікунов розповів **Тижню**, що найчастіше потерпають майстерні в Подільському, Печерському, Шевченківському районах Києва. «Ставлення до художників нині жахливе — забирають майстерні під різними приводами. Наприклад, сьогодні приходять до нас хлопці з пернями на пальцях і пропонують нам будинок у Броварах замість майстерень на Набережній. Один із заступників голови райадміністрації Шевченківського району взагалі сказав, що художники мають жити в селі. Добре, давайте зробимо з Києва ферму — будемо лише їсти й вивозити екскременти для добрива», — обурюється Зікунов.

З галереями та сама історія. Минулого тижня МГО «Галерея «РА» отримала заяву від Шевченківської районної ради про припинення терміну дії договору оренди та відмову від його продовження, згідно з якою Організація має звільнити приміщення в 10-денний термін. «У такий спосіб влада подякувала нам за 16-річну працю й вагомий внесок у розвиток культури

та мистецтва України», — іронізують працівники галереї, додаючи, що мають намір боротися.

Понад те, меркантильні чиновники дісталися вже навіть до продавців української музики на Майдані. Ярослав Мельник близько 12 років продав на головній площі столиці музичні диски з українськими піснями. Однак нещодавно до нього раптово підійшли мільціонери й попросили піти геть. У КМДА запевняють, що не мають жодного стосунку до цієї ситуації. Ярослав стверджує, що протестуватиме проти закриття його торгового місця, а на його підтримку

вже висловилися кілька відомих українських музикантів.

Тож гасла про те, що Київ — європейське місто, які щоразу лунають перед черговими виборами, а наступного дня після волевиявлення зникають разом із плакатами, на яких написані, навряд чи скоро втіляться в життя. Здається, київським функціонерам вигідніше відправити за місто не «одноруких бандитів», а всі заклади культури — і нехай тоді купка схиблених на високих матеріях збоченців збирається деінде й не заважає поважним особам робити бізнес. ■

Секс магістр

Андрей Джеджула™

ПЕРВЫЙ ПОЦЕЛУЙ™

8 років **ГОЛА ПРАВДА** про ЦЕ

Щопонеділка на радіо
для повнолітніх

2х годинний сеанс
починається **ОПІВНОЧІ!**

- Україна займає 1 місце в Європі за Захворюваннями на Снід та за кількістю вагітності серед неповнолітніх.
- Ми нагадаємо про безпечний секс, розкажемо як треба, коли спитати нема в кого. Ми дамо цінну пораду.
- За 8 років ми спілкувалися більш ніж з 3000 радіослухачів.
- Наш найдоросліший слухач в ефірі 76 років.
- 6 пар познайомилися у нас в ефірі, одружилися і народили 8 дітей.

Як НЕ стати зіркою

Герої популярних телеконкурсів далеко не завжди продовжують зіркову кар'єру. **Тиждень** з'ясував, що чекає на них після того, як згасли вогні великого шоу

АВТОР: Інна Завгородня

Постійні відбіркові тури й пошуки талантів супроводжують нас усе життя. Вони починаються ще в школі з оглядів самодіяльності, поступово перетікаючи в телефіри й приковуючи нашу увагу до паралельного виміру телебачення. Після закінчення найбільшого вітчизняного телешоу «Україна має талант!» знімальна група телеканалу

СТБ розпочинає підготовку до наступного проекту, а переможці роз'їжджаються по домівках із санаторію в Пущі-Водиці, завмираючи перед незанимким майбутнім. Поки що ніхто не може напевно сказати, чи зуміє хтось із них досягти справжнього успіху.

«Ми лише нещодавно змогли усвідомити свою перемогу, адже в санаторії жили ізольовано, нікого не

бачили», — ділиться враженнями від перемоги 24-річна мешканка Євпаторії Ксенія Симонова. Психолог і художник-поліграфіст за освітою, Ксенія представляла на глядацький розсуд зворушливу і вправну пісочну анімацію, якою займається з вересня минулого року. Приз — 1 млн грн — вона планує витратити на квартиру в Євпаторії та заснування добродійного фонду.

ЦИРК АБО ЛАС-ВЕГАС

Умови конкурсу дозволяють переможцеві витратити гроші, куди йому заманеться. І це може бути аж ніяк не розвиток зіркової кар'єри. До того ж, зробити з фіналістів шоу «Україна має талант!» зірок шоу-бізнесу — не так уже й легко.

**У вирі радісних емоцій
вчуваються нотки скепсису:
мовляв, до зими ніхто вже й не
згадає про фіналістів чергового
великого шоу**

«АртВан» (акробатичний гует із Києва. — Авт.) стали зірками свого жанру, — розмірковує телеведучий, продюсер і член журі шоу «Україна має талант!» Ігор Кондратюк. — Але цей жанр ви можете побачити лише в цирку, враховуючи недорозвиненість нашого шоу-бізнесу, не тільки співочого, а загалом шоу, де можна було би показати їхній талант. У нас немає Лас-Вегаса, щоб зробити виставу, в якій вони б стали солістами. До речі, в Лас-Вегасі виступає дуже багато українців і росія, майстрів свого жанру, яким ніде застосувати свої таланти на батьківщині».

Зробити зірок важко не лише з акробатів. «Хочу думати, що Юля Кувшинова (на конкурсі представляла пісню. — Авт.) буде відомою співачкою в Миколаєві та околицях, хоча околиці можуть сягати Луганська та Ужгорода. З Артемом Семеновим (співає чоловічим сопрано. — Авт.) можна переспівати кілька хітів, записати, його будуть крутити радіостанції й показувати телеканали. Валерій Юрченко (міліціонер-пародист. — Авт.) може вирости в класного пародиста. Вони з Артемом — двоє кандидатів на публічність після шоу. Інших ніде показувати».

Ксенія Симонова визначилася з творчими планами, і в них немає бажання стати зіркою будь-якою ціною: «Мій чоловік Ігор уже майже дописав п'єсу, в якій мені з піском відводиться чимала роль. У нього є театр «Приватна колекція», одразу після повер-

нення до Криму ми розпочнемо репетиції. Я думаю, що прем'єра вистави відбудеться в кінці серпня в Євпаторії. Ще ми працюватимемо на відкритті «Казантипу» (фестиваль електронної музики, який проходить поблизу Євпаторії. — Авт.) Я дуже люблю малювати під клубну музику — це такий різновид ві-джеїнгу».

Ксенія не хоче карколомно змінювати своє життя: «Мені дуже б хотілося підняти інфраструктуру Євпаторії. На жаль, зараз молодь від нас їде, хоча це чудове місто для життя. Я мрію, щоб ми стали культурним центром України. І думаю, що в нас тепер є для цього всі можливості».

РЕАЛЬНИЙ ШАНС

Після подібних шоу канали зазвичай намагаються і підтримати, й утримати біля себе свої відкриття, часто перетворюючи переможців та фіналістів на телеведучих. Запропонував допомогу учасникам проекту й СТБ: продюсування, участь у турах і постановках, проте Ксенія поки що нічого не обіцяє: «Продюсування означає, що потрібно бути в конкретному місці в конкретний час. Це прямий ефір, врешті-решт. А в мене маленький син».

«Я вважаю, що учасники свою справу зараз зробили на 100%, — резюмує Ігор Кондратюк. — Вони стали зірками цього шоу, довели людям, що талановиті». Натомість на інтернет-форумах у вирі радісних емоцій вчуваються нотки скепсису: мовляв, до зими ніхто вже й не згадає про фіналістів чергового великого шоу.

«Переможці шоу цілком реально можуть стати зірками», — вважає переможець проекту «Шанс» Віталій Козловський. Він знає, про що говорить, адже сам дуже швидко перетворився з 19-річного львівського студента факультету журналістики на одну з українських зірок, запалених на подібного штибу шоу. Тож до його рецепта варто прислухатися: «Якщо ти вмієш вдало скористатися ситуацією, якщо ти будеш підходити до якихось пропозицій з розумом, то можеш навіть не перемогти в проекті, а перспективи перед тобою відкриваються. Якщо є можливість, то треба за неї хапатися — і вперед». ▀

ЗІРКА З ПІСКУ

Ксенія Симонова каже, що син для неї важливіший за славу

ФОТО: UNIAN

ФОТО З ПРИВАТНОГО АРХІВУ ЮРКА ЮРЧЕНКА

ЖЕРТВА СЛАВИ
Юрко Юрченко не бажає слави нікому

Окрім Віталія яскравих зірок, що вийшли з телепроектів, не так уже й багато. У сухому залишку Даша Астафєва з «Фабрики», вихованці «Шансу» Наталя Валєвська, гурт «Авіатор» та одна з учасниць групи «НеАнгели». «Танці з зірками» вивели в люди Влада Яму й Олену Шоптенко. Проте більшість учасників телешоу після спалахів

популярності вперто підстерігає забуття.

Продюсер Олександр Бригінєць розповідає про долю зірок, що вийшли в світ з-під крила «Території А»: «Сергій Підкаура з «The вйо» і далі грає в Могилєвській, Мирослав Кувалдін став цікавим телеведучим. Ігор Балан із «Аква Віти» пише пісні, але сам уже не співає». Бригінєць

закликає зірок використовувати свої шанси одразу: «Головне — зрозуміти, що коли вже відбувається якийсь спалах, треба робити все можливе, щоб цей спалах тривав якомога довше, тому що інші спалахи даються дуже важко, а багато кому і не вдаються».

Подекуди на шляху до Олімпу з потенційними зірками стаються небезпечні метаморфози: вони просто сходять з дороги слави, попри продюсерські витрати та сподівання. «Крім талату і грошей потрібне ще й бажання, — вважає Ігор Кондратюк. — Бажання бути зіркою, щоб удосконалюватись і працювати у вибраній галузі. Дуже багато зусиль, які докладає продюсер до розкрутки того чи іншого виконавця, пішли прахом, бо цей виконавець на певному етапі вирішив, що він зірка, і цього йому вже досить».

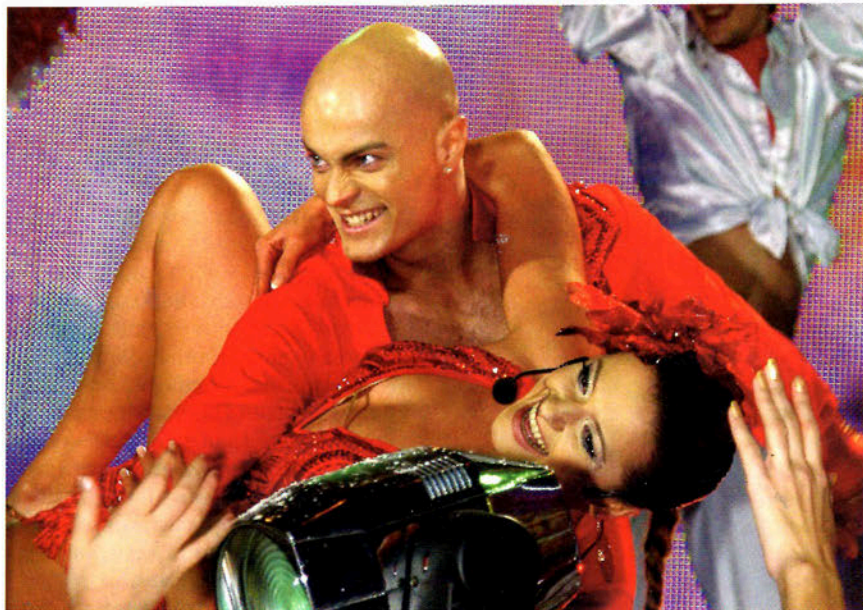
Трапляються й банальніші причини: привабливі дівчата виходять заміж і вагітніють, як фіналістка «Американського шансу» Інна Воронова. Дехто ж виявляється просто психологічно не готовим до випробування славою.

«А МЕНІ НЕ НАДА ВСЯ ЕТА ЕСТРАДА»

На запитання: «Чи може участь у телешоу поламати людське життя?» — поп-зірка середини 1990-х Юрко Юрченко вневнено каже: «Може. Слава — це велика спокуса й тягар, і я його не витримав».

Український аналог

Телевізійне шоу «Україна має талант!» стало найрейтинговішим українським телепроектом, полонивши серця мільйонів глядачів. Це аналог американського шоу, що виходить на NBC з 2006 року. Вже у 2007 році з'явилися британська, німецька й австралійська версії, а до сьогодні — близько десяти національних аналогів. На гала-концерті, що відбувся 26 червня, було оголошено переможця конкурсу, визначеного за результатами смс-голосування глядачів, — перемогла Ксенія Симонова з пісочною анімацією. Шоу транслювали на телеканалі СТБ із 3 квітня 2009 року. Середня аудиторія однієї програми складала 11 млн глядачів.

ТАНЦІ З ПІАРОМ
Влад Яма завдяки участі в телешоу «Танці з зірками» став надзвичайно популярною особистістю

ФОТО: PHL

Засвітившись у регіональному турі «Червоної рути», Юрко Юрченко набув шаленої популярності з легкої руки «Території А», що створювала перших зірок українського шоу-бізнесу. «Я хотів вирватися з села, виступати, співати, й добився цього, — розповідає Юрко. — Я був дуже відкритою людиною, але слава змінила мене — в поганий бік. Я заходив у метро, а люди на мене кидалися, брали автографи. Вони почали сприймати мене по-іншому, тому і я намагався захиститися від них: а в результаті став хамом, нервовим типом, психічно невірноваженим. Мені знадобилося дев'ять років, аби подолати це».

Пригадуючи пережите, Юрко наголошує на цінності простих речей: «Слава потрібна Богу, а людині не потрібна. Я знову став людиною, яка живе собі в селі, ходить у магазин, купує хліб, вітається з людьми й посміхається, коли її впізнають. Але для цього потрібні був час і дуже копітка робота».

Після «Території А» Юрко Юрченко виступав у нічних клубах Мо-

Закордонні таланти

America's Got Talent

11-річна співачка Б'янка Тейлор Райян (Bianca Taylor Ryan) перемогла в дебютному сезоні конкурсу 2006 року і вже наприкінці року випустила альбом Bianca Ryan. Зараз вчиться у школі та розвиває свою музичну кар'єру.

Лялькар-черевоновець та комедіант Террі Фейтор (Terry Fator) переміг у 2007 році. Переможець отримав спершу контракт на \$1,5 млн з Las Vegas Hilton, а потім і \$100-мільйонний контракт із ласвегаським The Mirage Casino and Resort.

Оперний співак Ніл Бойд (Neal E. Boyd) — переможець 2008 року. 23 червня вийшов його дебютний альбом My American Dream.

скви, аж поки в кінці 2004 року не повернувся додому, заснувавши альтернативний гурт «Юркеш». У своєму останньому альбомі «Menuets. Тюльпани в целафані» Юрко співає: «А мені не нада вся ета естрада». Ви-

ступає, до речі, в тій самій сорочці, що й у 1996-му, показуючи цим, що зміни повинні відбуватися всередині людини: «Продюсерів у нас немає, працюємо самі, але виступаємо багато. У фінансовому плані я сьогодні почуваюся набагато краще, ніж у часи глобальної слави, коли в мене було по 30 концертів».

Побувавши за лаштунками телебачення і скуштувавши зіркового хліба, Юрко ставиться до подібних шоу критично: «Туди потрапило дуже багато випадкових людей, яких показали лише для того, щоб посміятися. Я не вірю в sms, я не вірю в жоден конкурс і я не вірю в телебачення — воно давно стало великим поганим бізнесом. Як ти думаєш, для чого зробили шоу «Україна має талант!»? Для того, щоб відшукати таланти в Україні? Звісно, аби заробити гроші. Крапка».

Хай там як, а «Україна має талант!-2» стартуватиме вже наступної весни. А це означає, що ми знову стежитимемо за тим, як у телесторі спалахують нові зірки. Адже процес, як відомо, часом важливіший за результат. ■

**Працюємо для Вас
24 години на добу**
ЛІТНЯ ТЕРАСА

м. Київ, вул. Городецького 5
Телефон: **279-5422, 279-6822**
у житті-як у кіно...

Ferris
р е с т о р а н

Адреналінове МОРЕ

Північні острівні широти Київського моря, де дніпровий та прип'ятський розливи сформували такий собі колишній козацький Великий луг, попри страх радіації, все більше привертають увагу рибалок, мисливців і туристів

АВТОР: Анатолій Дністровий

Утрох сідаємо в катер о восьмій ранку на мисливсько-рибальській базі поблизу села Сорокошичі. Михайлович, виконавчий директор бази, турботливо перепитує, чи не забули ехолот, чи вистачить бензину. Ми плануємо ки-

нути якір на дніпровому фарватері, якраз де вливається у Дніпро Прип'ять, і «пробити» кілька ям на наявність судака. Вчора кльову майже не було, але ми не втрачаємо оптимізму. Лише після обіду починає брати дрібний судак, якого ми турботливо відпускаємо один за одним у воду. Із заходом сонця кльов посилюється, і в мене несподівано бере щука, яка заважила на 6,5 кг. На базу повер-

таємося втомлені й щасливі — у кожного по кілька достойних понадкілограмових судаків і чотири симпатичні щуки: від 2 до 6,5 кг. Усю дітвору ми відпустили, бо візьмеш багато — на базі скажуть: «Ну й хапути ви, хлопці». До риби має бути спортивний, а не гастрономічний інтерес. «Мілюзга» — сміється з нашого улову Михайлович, бо торік на тому самому місці підняли щуку вагою 12 кг.

ЗУБАТА КИЦЮНЯ!
6,5 кг – для цих місць не рекорд

сейні поліського Дніпра. Особливо поміж української інтелігенції 1970–1980-х славився сімейний відпочинок на Прип'яті дисидентів Василя Стуса, Михайлини Коцюбинської, Генріха Дворка, Володимира Тельнюка, Івана Калениченка. Острови, якими щедро всіяне гирло Прип'яті та північні широти моря, – унікальний лабіринт. Краса цих місцин могла би бути справжнім матеріалом для пера Фенімора Купера чи Ернеста Гемінгвея.

Пропливаючи катером на малому ході біля «материка» чи островів, спостерігаючи за покинутими селищами Чорнобильської зони, дуже часто можна побачити поміж порожніх хат виводок кабанів, диких кіз, лосів, які в цих знелюднених місцях почуваються у цілковитій безпеці. Хоча з кожним роком їхній спокій усе більше порушують «любители сафари» з владних кабінетів, виїзди на полювання яких частішають.

ЧОРНОБИЛЬСЬКЕ НОУ-ХАУ: ВІР-ВІДПОЧИНОК

Упродовж останніх кількох років у Київському морі можна зустріти чимало вір-персон: від депутатів, міністрів і політиків до відомих спортсменів, артистів і співаків. У багатьох заможних людей виробився навіть особливий тип відпочинку: серед моря, на острові, так би мовити, на природі, якої зазвичай жахаються через радіацію. Не раз доводилося спостерігати за шумними вір-компаніями від 30 до 100 осіб, які, всівшись за довжелезні дерев'яні столи, відзначали дні народження чи інші ока-

зії. Щоб перевезти таку братію, сервірування, обслуговування, наїдки, питво, намети, тенти, музичну апаратуру, генератори та світло з «материка», треба чимало катерів і моторних човнів.

Взагалі про сервіс на Київському морі можна писати окрему статтю. На базах комфортні номери, сауни, бари за цінами нічим не поступаються тим, що на інших дніпрових берегах. Навіть ресторан є на білому кораблі, що стоїть на фарватері Дніпра, за яким, власне, і починається заборонена зона відчуження. Обслуговування та добротна їжа кращі, ніж у Києві. Український борщ, карафка оковитою, духмяна печеня – навряд чи знайдете рибалку, який утримався від цієї спокуси під час своїх рейдів. Дивлячись на купу відвідувачів у повній рибальській амуніції, ми жартуємо, що людей тут, як на Хрещатику.

ПРИГОДИ, ВИПАДКОВІСТЬ, СОЛІДАРНІСТЬ

Географія цього водного краю має чіткі назви, які знає лише посвячений: Підкова, Пральна дошка, Старий причал, Перші й Другі шворки, Перша, Друга і Третя кишені, Щуче озеро, Зламане дерево. Проте досвідчені рибалки не радять випливати без навігаційних пристроїв, бо траплялися випадки, коли самотній човен міг заблукати.

«Їх немає вже чотири дні. Телефони мовчать. Сталося лихо», – непокоїться на базі. В обід рибалки кажуть, що бачили самотній човен у відкритому Київському морі – нижче островів, туди заходять рідко. Рибальська база швидко оповіщає інші бази на обох берегах водосховища, а також рибінспекції, МНСників, міліцію та військову частину «Десна», що неподалік моря. Зниклих шукають усі: від рибалок і мисливців до гелікоптерів державних структур. Одне мертве тіло знаходять зачепленим за верболіз малого острівця, а інше... «Він може сплисти через місяць аж під Лютіжем», – сумно скаже один із рибалок.

Причину смерті встановить міліція – це могли бути алкоголь, розбійний напад, висока хвиля, що викинула з човна, або інший нещасний випадок, яких тут трапляється неймовірна кількість.

Про непередбачувану небезпеку – коротка історія. Пізньої осені мій добрий приятель Сергій вийшов сам у море на своєму спортивному Buster-M із потужним двигуном Honda-50. Пропливаючи на повній швидкості знайо-

Такими розповідями може поділитися будь-який рибалка, котрий відвідує північні широти Київського водосховища. Це чи не останні справді зарибнені місця в Україні.

Про красу природи заток, загат, проток, каналів гирла Прип'яті писав ще Паустовський. Тому не дарма протягом кількох століть поспіль (до аварії на ЧАЕС 1986-го) мешканці Києва любили проводити дозвілля саме в ба-

мими маршрутами, несподівано відчув різкий удар, від якого задню частину човна підкинуло, він пролетів над ним і шубовснув у воду. Гвинти на повній швидкості врізалися у здоровенну й міцну браконьєрську сітку. «Мені поталанило, що я зачепив рукою ручку двигуна, до якої прив'язаний на карабіні, й ненароком вимкнув її, — часто згадує Сергій. — Інакше гвинти могли мене порвати на шматки, наче м'ясорубка».

Дякувати Богу, човен, зробивши коло-друге, невдовзі затих, але найважче для Сергія було попереду. Повна рибальська амуніція — важкі гумові боти, прорезинені штани, куртка з теплим хутром, теплий нижній комбінезон і термобілизна — усе це швидко набирало холодноті води і тягнуло на дно. За хвилину борсання у воді $+1^{\circ}\text{C}$ тіло почало різко охолоджуватися. Сергій, тримаючись за металеву драбину біля двигуна, не міг підняти важку ногу, щоб зробити бодай крок і видряпатися на борт. Під вечір почав пробивати легкий морозець, і він ледве тримав кермо, щоб доплисти до бази. Човен буквально вилетів на пісок. Його витягнули майже охололого й непритомного. Потім близько години розтирали горілкою. Сергій проспав півтори доби як убитий. Тому рибалки йдуть один одному на допомогу в будь-якій ситуації — від незначної нестачі пального до екстремальних випадків.

ДАЛЬНІЙ КОРДОН

Задля безпеки ми виходимо двома човнами. «На шуку, по заплавах?» — запитує місцевий юнак. «Ні, на Дальній кордон», що рибальським сленгом означає максимально далеко. Він заздрісно і захоплено дивиться, як ми складаємо наплічники, спінінги, ящики з воблерами в човни. Нам закортіло порибалити якнайдалі від островів, у відкритому морі. Там клеє рибка справді «морських» розмірів — судак не менше ніж 2 кг, а інколи трапляються трофеї вагою до 5–6 кг.

Ранкове сонце, більш-менш спокійна гладь води і ясне небо не обіцяли нічого екстремального. Але під обід усе різко змінюється. Товща хмар спершу густішає, а потім важкою сіро-тьмяною брилою насувається на чисте небо, доки цілковито його не охоплює аж за горизонт. І раптом за одну-дві хвилини зривається різкий вітер, не на жарт розбурхується море й хвиля раз по раз накриває наш катер. Видовище фантастичне — передня частина катера

ВЕЧІРНІ БАЙКИ. Київське море багате на пригоди й легенди

УХА ПО-ЧОРНОБИЛЬСЬКИ. Їсти можна, але краще не зловживати

вже у бурі, а корма ще ні. Я простягаю руку в спінену, бурхливу, синьо-сіро-чорну стіну, і вона миттєво стає мокрою. Такого поділу своєї реальності мені в житті ще не випадало бачити.

Інший човен, що рибалив від нас на відстані двадцяти-тридцяти метрів, буквально на очах зникає в суцільній повітряно-водній бурхливій сірятині, в якій небо перемішалось з водою. Ми кричимо один одному, що треба прив'язатися до бортів і негайно повер-

татися. Бурхливі хвилі, що буквально підкидають човен, мов тріску, не дають можливості бачити прилади, тож намагаємося плисти наосліп. Ми непокоїмося за наших сусідів на «Южанці», в якій значно нижчі борти, ніж у нашого Buster-M, переживаємо справжній і дикий страх, щоб їх, не дай Боже, не перекинуло.

Все обійшлося благополучно. Наші колеги оповідали, як пережили бурю: один із них заліз під ніс човна, де ле-

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАХІН

жать якір та лантухи для риби, і плакав-кричав там, як ненормальний, інший стоїчно тримав курс за компасом до найближчого острова. Човни повернулися з Дальнього кордону.

ПОГРАНИЧЧЯ

«Справжні командос» — зраділи ми, зустрівши одного дня білоруських прикордонників у камуфляжах на потужному швидкісному катері. Ми заблукали в одному з рукавів Дніпра на пограниччі Білорусі й України і не знали, чим усе це невдовзі обернеться. Наші брати-слов'яни, бульбаші, безцеремонно взяли нас на абордаж, арештували, і потягнули із собою в глиб Білорусі. У результаті наш човен і весь інвентар були арештовані, а нас змусили сплатити незначний як на нинішні ціни штраф.

Умовляння взяти хабара у вигляді української горілки чи грошей на білоруських прикордонників враження не справили, вони лише іронічно вимагали від нас квитанцію про сплату штрафу. Почалася дуже неприємна одіссея. Оскільки гривні ніде неможливо було поміняти на білоруські зайчики, довелося спершу їхати до Києва, міняти валюту, потім добиратися до Гомеля, платити штраф і лише тоді повертатися в одне з прикордонних білоруських сіл, щоб забрати арештований плавзасіб.

РАДІАЦІЯ ТА БІОГЕНЕЗ

«Чи ви подуріли, та вона ж у темряві світиться!» — вигукують наші приятелі, дізнавшись про рибальство на Київському морі. «Під твоїм під'їздом на Троещині фонить удвічі більше», — жартома огризаємося в таких випадках.

Експерти різних країн зазначають, що на дні моря міститься близько 500 млн тонн мулу з важкими металами та радіонуклідами. З власного досвіду знаю, що риба у Прип'яті, хоч як дивно, значно чистіша, ніж у Київському морі, де здебільшого стояча вода. Це навіть підтвердили науковці, які здійснювали відповідні заміри. Але нові покоління білої (лящ, плотва, густера) та хижої (щука, судак, окунь) риби значно менше заражені, ніж раніше.

Попри те, що основним шляхом міграції радіонуклідів за межі зони відчуження залишається стік Прип'яті (за підрахунками експертів, 80—90%), дається взнаки вагома фільтрація води. Саме тому забруднення води багато в чому залежить від географічно-кліматичних умов.

Міграція радіонуклідів Прип'яттю збільшується у період повені, дощів і підтоплення радіоактивно забрудненої території. Найбільші обсяги вносу, приміром, радіостронцію за межі зони відчуження — близько 10 ТБк (Тера Бекерель) — вчені зареєстрували під час повені 1999 року. Тому характер небезпеки Прип'яті є не сталим, а радше варіативним. За даними низки моніторингових щодо стану забруднення риби у Прип'яті, вміст радіонуклідів залежить від виду риби: найбільший — у красноперці, сомі, щуці, лящі, а найменший — в окуні.

Якщо говорити про Київське водосховище, то в ньому значно частіше трапляються щуки й судаки з пухлинами та хворобливими наростками. Радіогеохіміки справедливо попереджають, що навіть плин 20 років після аварії не повинен засліплювати (мовляв, усе вже минулося), бо показники забруднення залишаються дуже високими.

Та якщо зважити на те, що київські стихійні базарчики торгують рибою переважно звідти, то так званого захисту населення від підозрілої риби здебільшого немає.

ЇСТИ ЧИ НЕ ЇСТИ

Філософське запитання — чи потрібно брати свій улов у широтах пів-

ночі нашого басейну Дніпра? Для екорибалок, звісно, це непристойно за будь-яких обставин, навіть якщо риба абсолютно чиста. Певна річ, готувати таку рибу — означає підвищувати свою схильність до застуд. Та якщо поглянути на наш середньостатистичний супермаркет, то концентрація шкідливих речовин на його полицях часом значно більша, ніж радіонуклідів у рибі Прип'яті та Дніпра.

Інколи я беру свій улов, бо підходжу до цього по-філософськи: як не-як потрібно страждати зі своїм народом та природою своєї країни. Вдома я викидаю голови й кістки риби, відрізаю плавники. По-перше, не вся риба однаково страшна, адже забруднення після аварії відбувалося не тотально, а плямоподібно. По-друге, якщо за критерій брати забрудненість, то це буде показовим (хоча й за іншими показниками) щодо риби і в інших водосховищах Дніпра, де замість радіонуклідів можна знайти цинк та інші метали або ж елементи нафтопродуктів. Але з роками мене все більше приваблює саме полювання на рибу, ніж харчування. І перевагу я віддаю пошуку такої екзотичної та обережної риби, як клен і яз, яка ловиться на «ювелірні» надлегкі снасті класу ультра-лайт.

Мій біогенез (співучасть у природі) дуже простий. Свого часу європейські екологи-теоретики відмовилися від резервування так званих чистих фрагментів довкілля, бо на практиці це призвело б до погіршення нечистого навколишнього середовища. Вони придумали низку програм так званої співінтеграції, в основі яких лежать принципово нові етичні та правові підходи. Адаптація та органічність, а не відчуження та ізоляція. Це передбачає важливий процес відродження — навіть тоді, коли здається, що навколо «спустошена земля», якою ляха читачів у своїх поетичних візіях Томас Стернз Еліот.

Гадаю, такий важливий світоглядний момент здатний змінити наше ставлення і до Київського моря, і до Чорнобильської зони відчуження. Це наша земля, наша історія, яка триває, і ми є її активними учасниками. Потрібно зрозуміти, що там таке саме довкілля, як і всюди: у Київській, Чернігівській чи Житомирській області.

Літо. Мій сонний адреналін поволі оживає. Море кличе. ■

ЩО СВЯТКУЄМО?

Населення колишньої гетьманської України протягом 300 років мусило регулярно брати участь у святкуванні чужої перемоги, та ще й власним коштом

Оригінал монументу Слави, 1811 рік

ШАНА МОСКВІ.
Як і століття тому, українці проливають свій піт «во славу русского оружия».

АВТОР: Ольга Ковалевська, кандидат історичних наук

Наприкінці червня 1709 року відбулася одна з найвідоміших подій світової історії, що вплинула на подальшу долю кількох європейських країн. Перемога російської армії над шведською в битві під Полтавою виявилася такою неочікуваною для обох суперників, що ще й до сьогодні одні воліють якнайменше згадувати про ту поразку, а інші пафосно насолоджуються перемогою. Звісно, ніхто не заперече права переможців на вшанування пам'яті про подію, але при цьому щоразу це відбувається без урахування позиції тих, хто волею долі опинився у протилежних таборах і чия земля стала ареною зіткнення інтересів амбітних іноземних монархів.

1709-й. НЕВДОВЗІ ПІСЛЯ ПОЛТАВИ

Вочевидь, не задовольнившись масштабом святкування перемоги, що відбулося майже одразу після відступу Карла XII з поля бою, Петро I наказав влаштувати в Москві тріумфальну ходу на честь полтавської вікторії. За рахунок нібито добровільно зібраних царськими підданими коштів, зокрема й на території України, було зведено сім тріумфальних брам. Через них мала пройти святкова процесія на чолі з царем. Замикали ходу полонені шведи, за якими несли їхні гармати, знамена та інші трофеї, що дісталися росіянам після Лісної та Полтави.

Урочистості з нагоди святкування перемоги під Полтавою тривали з 21 грудня 1709-го по 1 січня 1710-го. Було влаштовано численні феєрверки і продемонстровано населенню тематичні декорації, що відображали події 1708 та 1709 років.

Найбільше враження на учасників урочистостей мав справити феєрверк, влаштований у Москві 1 січня 1710 року: «Гора каменная, изъявляющая Шведское государство, Леф, выходящий из оной горы, являя армею шведскую, столб с короною, являющей Государство Российское, к которому лев приблизился, потом явился орел для защищения оного столба, изъявляющей армею россий-

ФОТО: АНДРИЙ ПОСЛАМАН

скую, и одного льва перуном (или огненными стрелами) расшиб с великим громом». Згідно з традиціями того часу феєрверк мав емблематичною мовою переповісти «сюжет», завершенням якого стала Полтава.

Відомо, що Петро I особливий інтерес виявляв саме до головного плану феєрверка. Алегорію, закладену в зміст вогняного дійства, цар запозичив із малюнка однієї срібної медалі, вибитої за розпорядженням шведського короля. На ній були зображені лев і два увінчані коронами стовпи, один із яких лев схопив лапою та переломив навпіл, причому корона з нього впала, другий він схопив іншою лапою і сильно нахилив. Це зображення мало означати, що шведський монарх відняв у польського короля корону, а московського царя поставив у безвихідне становище. Саме тому Петро I особисто і досить докладно описав план феєрверка з левом та орлом. Це була своєрідна відповідь Карлові XII, сформульована відповідно до інтенцій царя.

1809-й. 100 РОКІВ ПОТОМУ

Святкування царською владою 100-річчя перемоги під Полтавою було менш яскравим, але відзначалося ширшим залученням місцевої влади і населення. Готуючись до урочистостей, на земляному пагорбі, наспаному над братською могилою воїнів російської армії 1709 року, місцеві чиновники замість дерев'яного розпорядилися встановити новий хрест, оббитий бляхою з позолотою. На їхню думку, це мало справити неабияке враження на імператора Олександра I, який повинен був прибути до Полтави на святкування. Не надто переймаючись збереженням автентичних пам'яток полтавських подій столітньої давнини і водночас намагаючись належно підготуватися до параду військ, за наказом полтавського губернатора були знесені залишки полтавських укріплень. Можна вважати, що саме відтоді почалося творення нової реальності, в якій мали фігурувати штучно створені місця поклоніння, як-то пам'ятник Слави, урочисто відкритий у місті 1811 року, та місця пам'яті, як-то насипані могили та нібито відтворені полтавські укріплення. Реальні ж історичні об'єкти, що були свідками тих подій, безжалісно нищили, не залишаючи шансу прийдешнім поколінням на ретельне їх дослідження.

1909-й. СВЯТКОВА ІСТЕРІЯ ТА ПРОТИСТОЯННЯ

На відміну від 100-річного ювілею битви під Полтавою 200-річчя цієї події відзначали помпезно, за участю імператорської родини, численних чиновників та військових. Передусім потурбувалися про встановлення пам'ятних знаків, так чи інакше пов'язаних із подіями 1709 року. Наприклад, на місці всіх десяти редутів російської армії, як і на місці її переправи через Ворсклу, було встановлено бетонні обеліски, під земляним насипом братської могили спорудили гранітний склепакалицю, встановили пам'ятник «Шведам от русских» і дозволили шведам встановити пам'ятник «Шведам от соотечественников» на місці ймовірного поховання шведських офіцерів. Не забули й про полтавчан, вшанувавши їх пам'ятником мужнім захисникам Полтави та коменданту її фортеці, залишки якої зруйнували ще під час минулих урочистостей. Мета гучного святкування перемоги під Полтавою у 1909-му була безпосередньо пов'язана з поразкою Росії в російсько-японській війні 1904–1905 років і мала підняти моральний дух підданих імперії, наочно продемонструвавши єдність народу зі своїм імператором.

Натомість на території українських земель, що перебували на той час під владою Австро-Угорщини, ситуація видавалася інакшою. Представники національно свідомої української інтелігенції вбачали у діях російського царату намагання сформувати українцям нову історичну пам'ять, проти чого вони відверто виступали. Пильно відстежуючи урочисті заходи в Полтаві, тогочасна українська преса, що виходила за межами Російської імперії, писала, що свято мало дуже дивний характер. Численні військові частини по всіх вулицях і дорогах пильнували, щоб ніхто не наблизився до царя, який приїхав привітати народ. «Союз русского народа» і козацькі полки так щільно обступили Полтаву, що протягом годин ніхто не міг ні увійти туди, ні вийти звідти. Рух залізницею було призупинено. Місця офіційного святкування обнесли колючим дротом і нікого за нього не пускали. І лише після від'їзду вінченосної особи та його пошту до Києва у місті

почалися народні забави, гуляння, грали оркестри, виблискувала ілюмінація, працювали каруселі.

Цілком очевидно, що насадження нової пам'яті відбувалося не так однозначно і за спротиву частини населення. Саме тому російського монарха так ретельно охороняли — боялися, щоб чогось не сталося. Тим більше, що за кордоном українці на весь голос висловлювали, зокрема у пресі, своє обурення з приводу тих веселощів Ідив. «Протест українців Бельгії».

2009-й. ПО КОЛУ

Не занурюючись в особливості святкування полтавських річниць за радянських часів, зазначимо, що все відбувалося за планом: редутів та обеліски замінили гранітними, пам'ятники поновили, музей зі статусом «державний» відкрили.

Здавалося б, минули роки, і нині настали інші часи, але від того, на жаль, нічого не змінилося. План заходів не змінився! Втішає лише факт, що тепер ми знаємо про ті події трохи більше, і тому вони вже не сприймаються так однозначно. ■

Протест українців Бельгії

«Минуло двісті літ від останнього удару московського правительства, виміреного проти наших народних прав. Двісті літ стогне Україна під ярмом московського самодержавного уряду. <...> Сей момент, річницю нашого національного погрому, московський уряд, вкупі з реакційною частиною московської суспільності, освячує історично обходом цієї події. Відпадки московської суспільності радо йдуть йому назустріч, викладаючи величезні гроші, висмоктані з українського народу. Вони йдуть ще далі, вони втручаються з безлічною нахабністю в саме серце України, і, власне, в Полтаві відбудеться це свято!.. Почуваючи наш великий і святий обов'язок супроти нашого народу, висловлюємо наше презирство і ганьбу тим, хто освячує наші національні кривди... Ми звертаємо увагу всіх несвідомих учасників свята, які втягнені туди урядом», що цей ювілей є ще однією «наругою з наших національних почувань, бо святкування ювілею полтавського бою є санкціонуванням і узаконенням гніту над Україною з боку московського уряду».

ПОГЛЯД

Пам'ятник невідомій нації

Час не лікує, історія не вчить

АВТОР: Кирило Галушко, кандидат історичних наук

Тепер, нарешті, ми можемо дати собі раду з тим, як Україна відзначила 300-річчя сумно доленосної події своєї історії. Але головним підсумком, на жаль, буде також чергова невесела констатація: не було 2009 року під Полтавою України. Була «Малоросія» – і не в нейтральному сенсі, як це сприймалося 1709 року, а саме в зневажливому, властивому нашим дням. Більше ста років тому Полтава стала місцем, де вперше публічно проявив себе новітній український рух: його тоді згуртував ювілей «Енеїди». Сьогодні, за незалежної України, нам було би соромно подивитися в очі тим людям. Хтось із тих же полтавців може мені заперечити: та були ж публічні заходи, панахиди й театралізовані дійства, вшанували всіх загиблих... Але коли після цього відзначення хтось прийде на поле тої битви, де була на два сторіччя похована українська свобода, то що він побачить за начебто вже «нових історичних обставин»? Біля музею його зустріне все той же Петро I, і в широкому просторі між монументами, що вшановують росіян та шведів, немає жодної згадки про ім'я тієї країни, на терені якої бойовище відбулося і долю якої воно вирішило. Лише на новозбудованій ротонді на честь «усіх полеглих» ми з подивом побачимо поруч із російським та шведським український прапор. Дивно: тут зустрілися дві великі держави, а хто цей третій зайвий? Відповідь ми зможемо отримати, лише заблу-

кавши до самого музею, де зусиллями співробітників та їхніх колег-істориків нарешті почав зникати петровський апофеоз. Але це – «непублічні речі», такий собі національний інтим. Згадаймо гашеківського персонажа, який вважав, що чеський народ – це така таємна організація...

Можна згадати незлим тихим словом полтавські обласну та міську влади, які не змогли по-людськи розподілити й спрямувати гроші, виділені з Києва. За більшу частину бюджетної субвенції було відремонтовано дорогу з міста до поля

Чи не вперше після відзначення Україною чергової річниці не надійшло зауважень із російського МІДу. Мабуть, нарешті ми пішли правильною дорогою

битви. В самій же Полтаві ми бачимо особливо цінні форми українського «патріотизму». Чого варті лише слова мера Матковського про те, що «героїчна оборона полтавської фортеці (і, відповідно, полтавців) відіграла «вирішальну роль у перемозі». Чий, перепрошую, перемозі? І над ким? І до чого тут полтавці, якщо місто тримав російський гарнізон, який мобілізував місцевих мешканців на підсобні роботи? А може, вони не хотіли? Отже, сама Полтава на рівні міського голови все-таки не «відзначає», а святкує. І це не є результатом перепиття в спеку (адже алкоголь на святі не продавали), а

суто тверезий і свідомий крок – а це ще гірше. Й офіційні заборони політичних акцій тут копійки варті, адже сама оця публічно нейтральна позиція, «ми тут не причом», уже є політикою з єдиним логічним наслідком: святкування поразки власної країни.

А що ж наш осередок державницького мислення – столиця? Після тривалих міркувань про долю батьківщини Київ вирішив цю подію відверто «злити». То й нехай, що 300 років. Буде ще і 400, і 500. Явно не президентського рівня подія.

Може, вибори завадили, а може, – таке державницьке мислення. Найбільш вражаючим здобутком урядового оргкомітету на чолі з Іваном Васюником стало рішення не споруджувати кургану на честь загиблих українців, спираючись на анонімну історичну довідку про те, що «українські козаки участі в битві не брали». А чий, перепрошую, трупи у Ворсклу скидали й кого добивали по дорозі на Переволочну? Прикро за військових реконструкторів із дев'яти країн, які довго готувалися вшанувати загиблих вояків за європейською традицією: показати, як воно насправді відбувалося. Їхній захід незадовго до події скасували, а показали натомість таке «історичне дійство», про яке й говорити не хочеться. Зате втішно за українських політиків: чи не вперше після відзначення Україною чергової річниці не надійшло зауважень із російського МІДу. Мабуть, нарешті ми пішли правильною дорогою...

Ціпак. Львівська міська сторожа. XVII сторіччя

ТЕКСТ І МАЛЮНОК:
Сергій Шаменков

Понаднормове вживання оковитої часто ставало причиною скандалів і бійок. І тоді втручалася львівська міська сторожа — ціпаки. Назва ця походила від їхньої основної зброї — важкого бойового ціпа, окутого залізом.

Ціпаки носили блакитний одяг із червоною облямівкою й олов'яними гудзиками, а на головах — ковпаки з чорного ведмежого хутра, прикрашені бляхами з гербом міста. Ціпаків було 24. Формально вони мали вночі охороняти міські брами, але фактично виконували функції міської поліції. Цю організацію пов'язувала кругова порука. Стати її членом можна було лише тоді, коли звільнялася вакансія, і тільки за умови поручництва старших. Ціпаки заробляли свій хліб нелегко, бо вгамовувати доводилося не лише п'яних. І виступи низів міста треба придушувати, й утихомирювати бійки між учнями єзуїтської колегії та кафедральної школи, й припиняти єврейські погроми. 1735 року за побиття кількох повій батогами магистрат видав ціпакам по 6 грошів. До речі, в тому ж році сеанс інтимних послуг у Львові коштував 12 грошів при денному заробітку кваліфікованого муляра 30 грошів. ■

Латиниця
витісняє
кирилицю.
Український
шриффт
просувають
на голому
ентузіазмі

українська ЛІТЕРА

АВТОР: Ігор Дудник

«Н айбільшою проблемою українського шрифту є те, що він нікому не потрібен. Українське суспільство нехтує українським словом, що там казати про букву. Без цього інтересу український шриффт лишається справою ентузіастів та аматорів», — зауважує Андрій Шевченко, один із провідних українських шрифтових дизайнерів, роботи якого успішно продаються на Заході. Песимістичний голос чути і з вуст потенційного замовника. «Ми рідко замовляємо шрифти. На жаль, лише грамотного й освіченого клієнта вдається переконати в тому, що шриффт — це один із ключових елементів дизайну, а отже, додаткові витрати на його придбання є доцільними», — каже директор креативної агенції «АртХауз» Володимир Селіванов. Здавалося б, на тлі таких песимістичних висловлювань, з одного боку, та безлічі шрифтів у просторах інтернету — з іншого, говорити про розвиток якогось кириличного шрифторобства дивно і не актуально. Утім, нещодавно у Харкові вже вчетверте відбувся щорічний міжнародний фестиваль шрифту та каліграфії «Свято кирилиці».

ЧОМУ КИРИЛИЦЯ

Так історично склалося, що українці користуються кириличною системою письма, створеною в IX столітті просвітителями Кирилом та Мефодієм на основі візантійського уставу (деякі дослідники вважають, що Кирило і Мефодій створили іншу слов'янську абетку — глаголицю, а кирилиця виникла еволюційно). Українці є другою за чисельністю нацією — носієм кирилиці. Крім них кирилицею користуються також росіяни, білоруси, болгары, серби та деякі інші народи, переважно на території Росії та колишньої Югославії.

Донедавна кирилиця була поширена і в колишніх радянських середньоазійських республіках, але всі вони вже перейшли на латиницю. Останнім це зробив Казахстан — у 2006 році запрацювала програма Нурсултана Назарбаєва з поступового переходу країни на латиницю.

Латинська система писемності має і більшу кількість носіїв, і глибші традиції, і розвиненішу систему шрифторобства. «Розвиток і вдосконалення латинської абетки — безперервний процес, що розтягнувся на 2500 років. На латинський шриффт і каліграфію працюють тисячі художників, і ця робота не має меж у часі й просторі. Розвиток кириличного шрифту зупинила реформа Петра I в 1710 році», —

пояснює тенденцію, Василь Чебанік завідувач кафедри графічного дизайну Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. «Навіщо сварите кирилицю? Нелюба дитина ніколи не виросте талановитою і красивою. Незручно працювати? Ні в кого піддивитися? Відсутня висока планка-орієнтир? Якщо з латинцею легко працювати, в цьому немає заслуги ні нашої з вами, ні самої латиниці, просто їй дісталася тисячі роблящих, люблячих рук, а кирилиці — звинувачення і розслабленість багатьох поколінь», — каже Віра Євстаф'єва, шрифтовий дизайнер із Москви, викладач Британської вищої школи дизайну.

Фахівці в галузях графіки, дизайну, реклами одностайні в тому, що потрібно сприяти вітчизняному шрифторобству. Кириличні шрифти

Словничок

СЛОВНИЧОК

ШРИФТ — графічна форма знаків алфавітної системи письма. Залежно від техніки відтворення розрізняють основні види шрифту: рукописний, мальований, набірний, комп'ютерний. Відповідно до призначення друкарські шрифти поділяють на текстові, титульні, акцидентні.

КАЛІГРАФІЯ — мистецтво красивого і чіткого письма. Історія каліграфії пов'язана з історією шрифту і не лише ставить на меті зручність читання, а й надає письму емоційно-образної графічної виразності.

УСТАВ — тип письма однієї з давніх слов'янських азбук кирилиці з геометрично чітким малюнком літер. Устав з'явився під впливом грецького листа. У східнослов'янській писемності був поширений до початку XV століття.

НАПІВУСТАВ — форма кирилиці, яка з другої половини XIV століття змінила устав. Порівняно з ним є дрібнішою і гнучкішою.

СКОРОПИС — тип ділового письма, що виник для пришвидшення написання і застосовувався для господарських, адміністративних та дипломатичних документів. Характеризується здебільшого безперервністю руху пера при зображенні літер.

ГРАЖДАНСЬКИЙ ШРИФТ — шриффт, який почали застосовувати в Росії після реформи, проведеної в 1708 році Петром I. Давньоруські напівустановні форми змінюються шрифтом, що ґрунтується на формах голландської антикви.

Віктор Харик (Дюссельдорф) Декоративний шрифт

можуть бути затребувані під час розробки плакатів, рекламних шпальт, упаковок чи етикеток із національним забарвленням (упаковку молока «Слов'яночка», етикетка горілки «Диканька» тощо). При цьому необхідні шрифти, від початку спроектовані в кирилиці, а не кирилізовані з латиниці, яких зараз більшість. Але такі шрифти можуть зробити лише українські шрифтові дизайнери і лише на основі вивчення історичної спадщини.

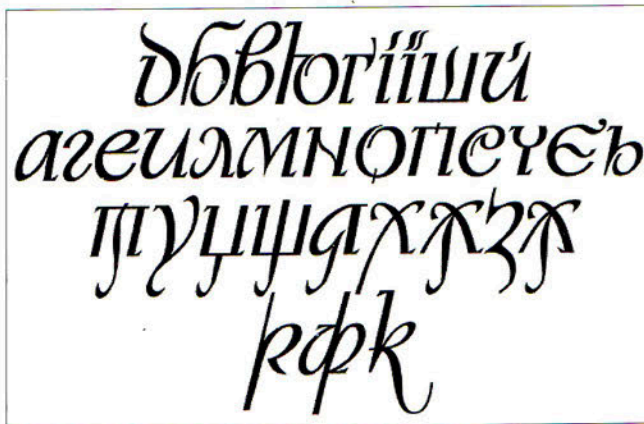
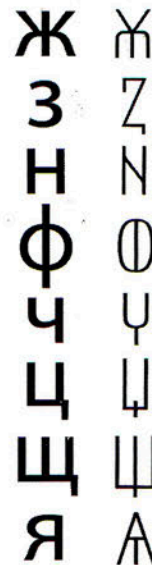
ЩО ДАЛІ

Цього року на «Святі кирилиці» було представлено чимало шрифтових інтерпретацій кирилических літер з України та Росії. У наших сусідів, до речі, шрифтова справа поставлена краще: є курс «Шрифт і типографіка» у Британській вищій школі дизайну в Москві, «Шрифтова майстерня Александра Тарбсева» в Московському університеті друку, працює каліграфічна школа Євгенія Добровінського. У межах різних дизайнерських заходів відбуваються семінари, виставки, конференції, присвячені безпосередньо шрифту, — за останні два роки їх було понад десяток. В Україні ж спеціальності «шрифтовий дизайнер» немає в жодному навчальному закладі, лише на графічних факультетах викладають предмет «Шрифт». З 2004-го в нас не відбулося жодної шрифтової виставки. На такому тлі фестиваль «Свято кирилиці» виглядає хоч і самотньо, але впевнено й потужно. А головне — в Україні та Росії все ж достатньо професіоналів шрифтової справи, здатних не лише проєктувати нові кирилическі шрифти, а й передавати свій досвід наступним поколінням. ■

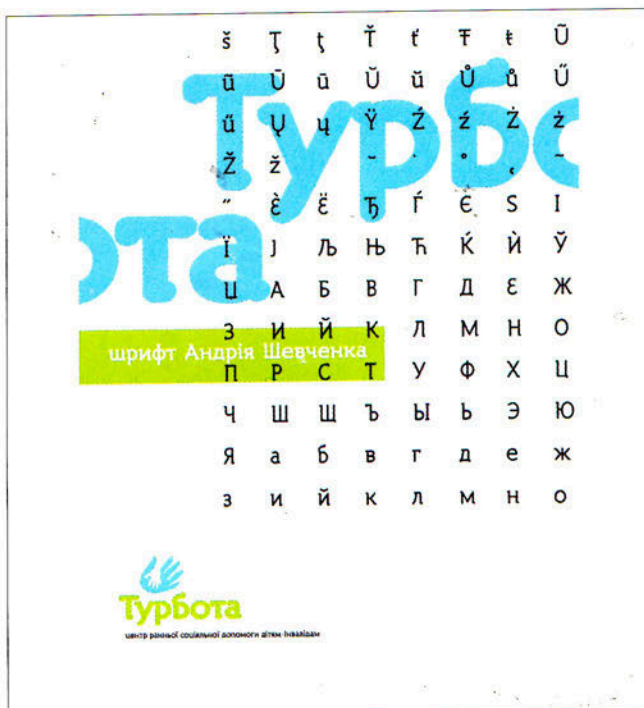
Василь Чебаник (Київ) Шрифт «Шипшина»

Графіка української мови

Саме так назвав свій проєкт відомий український художник-графік, заслужений діяч мистецтв України Василь Чебаник. Суть проєкту в тому, щоб повернути графіку літер до справжньої, допетровської кирилиці. Пан Чебаник вважає, що сучасні українські літери, які стали так виглядати після реформи Петра I 1710 року, є спотвореними, що задля надання їм сучасної європейської пластики з характерною для української мови мелодикою потрібно повернути кирилический шрифт із його давніми ознаками. Графік переконаний: так ми ще й позбудемося плутанини, яку вносять графеми різних звуків у кирилиці та латиниці, що однаково виглядають. Наприклад, «АРАРАТ» написано кирилицею чи латиницею? Праворуч наведені деякі літери, які пропонує змінити Василь Чебаник.

Андрій Шевченко (Бердянськ) Шрифт для фірмового стилю дитячого центру «Турбота»

ДОБА ПАНУКРАЇНІЗМУ

Мистецтвознавець Дмитро Горбачов про українськість малоросіянина Чехова, бандуриста Татліна й сюрреаліста Шевченка

СПІЛКУВАЛАСЯ Олена Чекан

Видавництво «Мистецтво» презентувало шляхетний і амбітний альбом «Українське малярство останнього тисячоліття. Від Алімпія Печерського до Казимира Малевича». Упорядник альбому — Дмитро Горбачов, найвідоміший в Україні мистецтвознавець, консультант аукціонів Christie's та Sotheby's.

Коли ми працювали над альбомом, я сам був вражений, наскільки нам є чим пишатися. Згадалися слова одного, як раніше сказали б, політрука. Зараз їх називають вихователі. Я тоді читав образотворче мистецтво для військових. Були такі курси на американські гроші: впродовж двадцяти днів їм давали історію України, лінгвістику тощо. І ось в Одесі підходить один до мене й каже: «Ми військові, наша доля — віддавати життя за вітчизну, а ми нічого не знаємо про Україну. Я не думав, що це так серйозно, — українське мистецтво». От цієї книгою ми й намагаємося розкрити маловідомі сторінки нашої культури.

Українці впродовж кількох сотень років були придворними живописцями королів й імператорів. Це свідчить про їхній дуже високий рейтинг серед художників-сучасників. У польського короля Ягайла був православний маляр Андрій Русин із Волині. Його дуже цінують зараз у Польщі. У Лжедмитрія I і Марини Мнішек — львів'янин Шимон Богушович, він і до Москви їх супроводжував. Катерина II пишалася Дмитром Левицьким. Писала французьким енциклопедистам: «Наш Левицький не гірше за вашого Фрагонара». Володимир Боровиковський — художник і Катерини II, і Павла I, і Олександра I. Іван Крамської — українофоба Олександра II. Ілля Рєпін був, по суті, репортером Олександра III, малював його, як потім Ісаак Бродський Леніна.

До речі, тоді існувала страшна конкуренція між трьома головними колекціонерами Російської Імперії: Олександром III, Павлом Третяковим і нашими Терещенками. Олександр III ніяк не міг змиритися, що Третяков випередив його, придбавши картину Рєпіна «Іван Грозний і син його Іван». А от «Запорожців»

ФОТО: АНДРІЙ ПОЛІМАК

імператор уже пильнував — одразу дав великий аванс. Картина стала вельми популярною, її возили на різні виставки. Коли полотно побачив Гійом Аполлінер, він спитав у свого побратима, українського скульптора Олександра Архипенка: «Чого це вони так регочуть?» А дізнавшись, закричав: «Та це ж Рабле! Це ж раблезіанський гумор!» І написав одну з найкращих своїх поезій «Лист запорожців до турецького султана». Те, що останньою картиною Репіна стали «Вечорниці», не випадково. Українськість була в ньому все життя. Мову знав добре. Коли вчився в петербурзькій Академії, то зразу став своїм у малоросійському земляцтві. Згадував, як із Миколою Мурашком співали: «От, якби не ті тини, та не перетинки, то ходив би до дівчат робити дитинки».

Один із розділів книги ми назвали по-радянському: «Вони були першими». І справді, українське мистецтво інколи набагато випереджало європейське. От наприклад, у ХІІ сто-

У творах наших художників можна відстежити всю західну стилістику. Усе в нас було. Готика, імпресіонізм — і все високого рівня

річчі в нас було написане «Житіє святого Алімпія Печерського». Перша в світі біографія художника. Це наш видатний іконописець, чернець. А в Європі на це спромоглися лише в ХІV. Такої честі удостоївся італієць Джотто, бо вивів західній католицький живопис з-під православного, візантійського впливу.

Тараса Шевченка й досі недооцінюють як художника. А він був професіоналом найвищого штибу. Коли працював етнографом в експедиціях, — справжній реаліст. Коли для себе, — вільний і непередбачуваний. Є в нього одна річ — чистий сюрреалізм. І справді: гіпсова Венера намальована, наче живе жіноче тіло. Тільки потім помічаєш, що вона на постаменті. Й оцей непевний, за межами часу інтер'єр, де невідомо на чому висить годинник без стрілок — така собі «сунічна галявина» Інгмара Бергмана. Й химерна дитинка, що розчиняється в просторі... На заслання найголовнішим для нього було не дискваліфікуватися. А на той час

це, перш за все, вміння малювати оголену натуру. От йому потай в експедиціях і позували солдати. А теперішні фрейдисти зраділи: якщо він напівголих чоловіків малює, отже, — бісексуал. А де він на заслання міг узяти натурниць?.. Шевченко ніколи не був натуралістом, він завжди творив свої світи. Його відомий малюнок, де він оголений іде берегом Аральського моря. Та це ж Меркурій, античний мандрівник у рембрантівському береті, в римських поножах! А портрет Ускової з дитинкою — це ж чистий бідермаєр! Гармонія затишки, спокою, тиші. Й оця видовжена рука Ускової, яка наче боронить дитину від зовнішнього ворожого світу.

Українські й українсько-російські художники були першими в абстракціонізмі. Василь Кандинський — і москвич, і одесит. Казимир Малевич, який називав себе українським патріотом. Його небіж (він ще живий) згадує, як на кухні в Житомирі батько й дядько потай співали

«Ще не вмерла Україна...».

Мова Малевича була пересипана українськими словами, а коли він хвилювався, то й узагалі переходив на українську. З великим пієтетом він ставився до українських селян і вважав, що їм нема зносу, — малював їх такими богатырськими чоловіками. А після 1929-го року — безпорадними, бо зрозумів, що навіть таких міцних більшовики змогли переламати. А який у нього відгук на Голодомор! Обвуглений селянин між закривавленим хрестом і закривавленим мечем! В Україні співали тоді «При дорозі хрест високий з Господом розп'ятим, всенький кулями пробитий, кров'ю обілятий...». Першими були й наша кубофутуристка Ася Екстер і мій улюблений Олександр Богомазов. І конструктивіст Володимир Татлін. До речі, він був також професійним бандуристом. Хлопцем прибився до кобзарів, коли втік від мачухи. Навчився в них не тільки співати й удавати з себе сліпого, а й робити бандури. Перед війною 1914 року його з групою кобзарів повезли на Виставку російського народного мистецтва у Берлін. Почула його курфюрстиня, й він отримав запрошення від Вільгельма II — співав тому козацькі думи. Отак він заробив трохи грошей і поїхав до

Перше українське пиво

з 1715 року

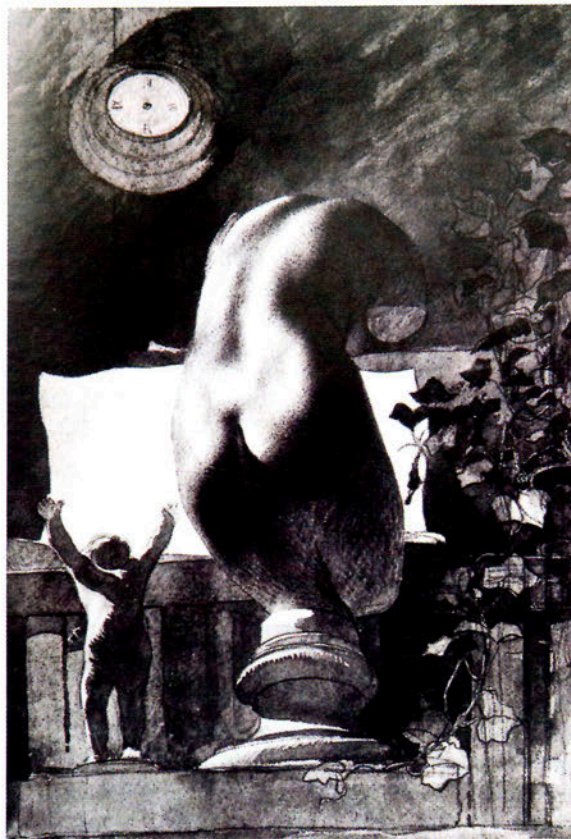

Парижа. Мріяв побачити роботи Пабло Пікассо. Сів біля його майстерні й почав співати. Пікассо потім розповідав радянському мистецтвознавцеві Михайлу Алпатову, мовляв, Татлін так гарно співав і грав, що він запросив його до себе. А той раптом зі сліпого кобзаря перетворився на цілком зрячого й почав роздивлятися роботи метра. Тоді ж Татлін закохався в двомірні скульптури Пікассо і почав робити так звані контррельєфи. А потім уславився баштою Третього інтернаціоналу. Першими ми були і в концептуалізмі: роботи Василя Єрмилова 1930-их років. Між іншим, це помітили французькі мистецтвознавці й написали, що він випередив Європу на цілих 10 років.

Був такий радянський академік Віктор Лазарєв, який стверджував, що на цих теренах не було ані готики, ані ренесансу. Росія й досі цим хизується. А виявляється, що в творах наших художників можна відстежити всю західну стилістику. Коли західна готика почала втягувати в мистецтво реальний світ, наші іконописці дуже вдало застосували цей принцип у своїх роботах. З'являються й квіточки, й геологічно наближені гори, й натуральне зображення їжі — велика риба на фресці «Таємна вечеря» в королівській каплиці в Любліні, яку наш Андрій Русин малював на замовлення короля Ягайла. І тут-таки українська родзинка: на корку в Юди сидить чортик, як потім у гоголівського Вакули. В наших готичних іконах можна побачити й перетин із Босхом. Був у нас і ренесанс — у творах з'являється гармонія спокою, любов до симетрії, до прямих ліній, циркульних форм — це початок XVI сторіччя. Саме тоді на Заході працював Леонардо да Вінчі, який не розлучався з лінійкою і циркулем. Усе в нас було. Реалізм, імпресіонізм — і все високого рівня. На виставці «Український модернізм», що триумфально пройшла в США, сенсацією стали роботи Всеволода Максимо-

КАЗИМИР МАЛЕВИЧ.
Селянин між хрестом і мечем, 1932-1933 роки

ТАРАС ШЕВЧЕНКО.
Натюрморт, 1860 рік

вича. «Український Клімт» — так про нього писала The New York Times. Порівнювали й із Обрі Бердслеем, і не на користь останнього. Й справді, панно Максимовича аж світяться такою беззахисною, такою вселенською ніжністю! Але найбільшою несподіванкою для американців стало те, що «в російському мистецтві повно українців». Відомий англійський мистецтвознавець Нікіта Лобанов-Ростовській, який організував цю виставку, сказав на відкритті: «Росіянам здається, що це їхнє, насправді — це українське».

Є в нашому народному мистецтві дуже цікавий образ — козак Мамай. Він з'явився не без впливу картини Джорджоне (XVI сторіччя), який першим намалював співака на природі, що сам собі акомпанує. До образу козака Мамає зверталосся не тільки народне мистецтво. Давид Бурлюк дуже любив цей сюжет — десятками малював Мамаїв. А яка в нього є фантастична робота, де князь Святослав у вигляді козака Мамає — це ж треба придумати! — п'є з верхівки власного відтятого черепа! Така міс-

тична ремінісценція, бо насправді з черепа Святослава пив печензький князь. Між іншим, наше народне мистецтво знали в світі саме як українське. Пікассо цінував Марію Примаченко, особливо любив її фантастичних звірів. Мені навіть здається, що в його «Герніці» є щось від Примаченко. А глибинна, схована орнаментальність Ганни Собачко, нашої народної футуристки... Вона теж була відома в Парижі на початку минулого сторіччя, бо її роботи пропагувала Ася Екстер. Катерина Білокур... Проростання зерна, буяння квітів, квітуча земля — це для неї вселенська подія. І її конкретний гіперреалізм, що на Заході з'явився значно пізніше. Вона була дуже законослухняною, тому в неї такі соцреалістичні назви як «Колгоспне поле». Та все одно митець у ній завжди перемагав. От і виходило — квітуча галактика й десь там (спробуй

роздивися) малесенький шматочок поля з трактором.

Українофоби презентують Київ як губернське російське місто, де ніхто про Україну й не згадував. Можливо, в XIX сторіччі був якийсь час тотальної русифікації, але початок XX-го зовсім не такий. Тоді навпаки — українськість підкреслювали. Навіть на світлиніх сім'ї Булгакових сестра Міхаїла, яка співала в хорі Кошиця, в українських строях. Марія Башкірцева теж фотографується в українському костюмі. «Голова земної кулі» Велімір Хлебніков, до речі, приятель нашого Єрмилова, дуже тішився, що по мамі він українець — Вербицький. Так само й футурист Владімір Маяковскій, у якого мама була з роду запорізьких козаків, а батько — кубанських. Що вже казати про його побратима Давида Бурлюка. Той називав себе татарсько-запорізьким футуристом, бо його рід із татар. Було таке явище, коли татари масово ставали українцями. Звідси прізвища Кочубей, Башмет. Мені дуже важливо, що в альбомі з'явився художник Микола Ге. Він жив в Україні, в українському середовищі, його рідний брат — українськомовний етнограф Лядава. Він собі такий псевдонім узяв. Це була звична ситуація. Рідний брат філософа Ніколая Бердяєва — українськомовний поет і етнограф Сергій Бердяєв.

В анкеті перепису 1890-го року Антон Чехов написав: національність — малоросіянин. А в листі до видавця Алексея Суворіна: «Вчера ехал в поезде с русскими, и они все ругали Англию за то, что та эксплуатирует Индию. А я сказал, что Англия дала Индии электрику, а что вы дали порабощенным вами народам?» Коли Микола Гоголь ще був націоналістом, він писав Михайлові Максимовичу: «Что ты нашел в этой Кацапии, там кроме кислых щей и матюков ничего нет. Поедем в Киев. Он наш, он не ихний». Це вже потім, коли письменник перейнявся загальним слов'янством, а без Росії воно було неможливе, він писав Сергію Аксакову: «Я — ваш, Москва моя»...

Один московський мистецтвознавець, дуже доскіпливий і об'єктивний, сказав мені цікаву річ. У мистецтві й культурі наразі відкрилося так багато всього зробленого українцями, що можна говорити про добу панукраїнізму. Потім подумав і додав: «Слушайте, а моє ж прізвище Пацюков, то виходить, і в моєму корінні є щось українське!» ■

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Дива концертного сезону

Столичний сезон класичної музики 2008/09 подарував публіці кілька напрочуд яскравих моментів і ще раз довів, що українським музикантам удома бракує концертного повітря — атмосфери, в якій вони могли б розвиватися. Але спершу про сенсацію, за якою академічна спільнота вже скучила. Прем'єра Концерту для скрипки з оркестром №6 Мирослава Скорика відбулася

ІРЕНА СТЕЦУРА
музикознавець

26 травня 2009-го в Колонному залі з оркестром Національної філармонії. Після філософських, духовних творів (зокрема, «Мойсея»), які композитор презентував останніми роками, складалося враження, що Скорик знеможений, що, можливо, його творчий запас вичерпується. Аж тут несподівано емоційний, пульсуючий молодечий твір у розкішних оркестрових і мелодичних кольорах, мов весняний вихор пронісся залом, не дозволяючи слухачеві ні на мить відволіктися від його карколомного темпу. Це, поза сумнівом, найкращий опус Скорика, а виконання скрипаля-віртуоза Андрія Белова було таке саме шалене, як і твір.

Диригент Роман Кофман пройшовся по партитурах сучасних українських композиторів і для концерту Київського камерного оркестру 1 грудня 2008 року відібрав роботи дев'ятох із них. Що в цьому незвичайного? Річ у тім, що досі наших сучасників можна було почути хіба на фестивалях. Або коли якийсь одинак заблукає й потрапить до стандартної програми десь між Моцартом і Дворжаком. А тут великий концерт із презентацією творчості Віталія Вишинського, Сергія Зажитька, Максима Колмійця, Святослава Луньова, Івана Небесного, Вікторії Польової, Сергія Пліютікова, Володимира Рунчака та Любови Сидоренко. Подія знакова, адже це визнання вітчизняного академізму,

що, на відміну від застиглої та задеревілої західної музики, демонструє (всупереч реаліям) дивовижну свіжість, а тому є більш ніж конкурентоспроможним.

Володимир Винницький, граючи 15 травня 2009-го разом із Національним симфонічним оркестром фортепіанний Концерт №1 Чайковського, здивував своєю надблизкучою технікою та зрілістю музичного мислення. Там, де пере-

сичний виконавець біжить без упину, вдумливий піаніст дає музиці передихнути, бо коли, виспівуючи кантилену, зробити маленькі паузи (не відступаючи від автентичності), твір набуває органічної цілісності. Виступ Винницького був таким віртуозним, захопливим і переконливим, що аудиторія не могла заспокоїтися. Виникає питання: чи досяг би цей чи інший артист високого рівня, проживаючи в Україні? Однозначно ні. Щоб розвивати свою майстерність, музикант має багато концертувати, відчувати конкуренцію й жити в середовищі, яке штовхатиме його вперед. Чиновницьке свавілля та бездушність позбавили нас, зокрема, розвиненої філармонійної системи: сьогодні в обласних філармоніях звучить у кращому разі музика Альони Вінницької, якщо не «Блестящих». Володимир Винницький родом зі Львова, навчався в Москві, а тепер живе в Нью-Йорку і концертує по всьому світу. Крім нього наприкінці сезону до Києва приїздили музиканти, українське коріння яких не перешкодило їм професійно процвітати на Заході. Це піаніст Микола Сук і віолончелістка Наталія Хома із США, піаніст Дмитро Сухов'єнко з Бельгії та вже згадуваний скрипаль Андрій Белов і піаніст Ігор Четувєв із Німеччини. Вони б і не проти повернутися, але в Україні для них немає ринку праці, то навіщо ризикувати?

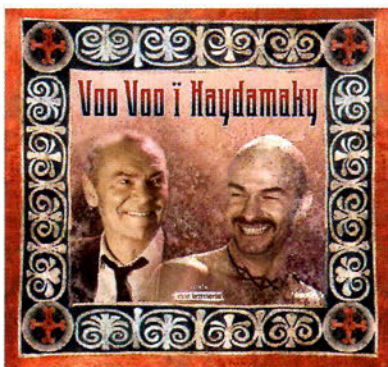
CD

Один на двох

Жоден гурт з покійного СРСР ще навіть не наближався до результатів, подібних до вражаючого оберемка шоу-бізнесових звитяг у Західній Європі київської етно-рокової формації «Гайдамаки». Видані в Німеччині протягом останніх трьох років альбоми Ukraine calling і Kobzar, а також суперщільна концертна діяльність гурту в країнах Євросоюзу забезпечили йому шосту позицію у сороковці престижного рейтингу World Music Charts. Перемога на фестивалі Euromusic'2009 відкрила нашим хлопцям двері всіх без винятку модних імпрез. Вони були хедлайнерами фестивалю Еміра Кустуріці в Сербії, куди потрапили за спеціальним запрошенням самого режисера. Цього літа, представляючи Україну, будуть хедлайнерами знаменитого Sziget у Будапешті.

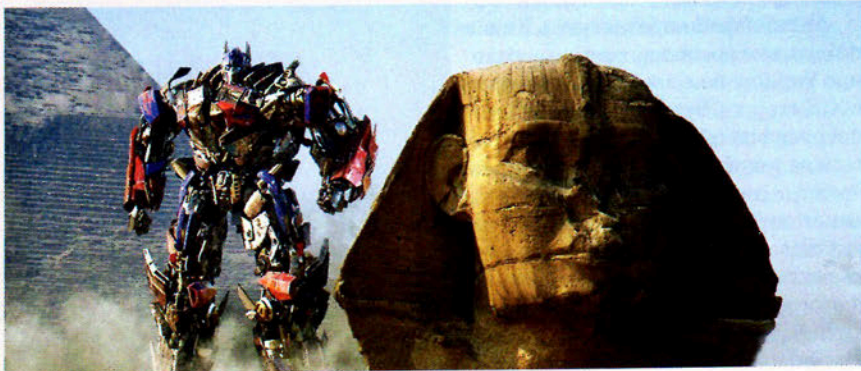
А нещодавно майже дворічна творча дружба й спільні гастроли з лідером культової польської групи Voo-Voo Войцехом Ваглевським увінчалися колективним альбомом, композиції якого є сумішшю східнослов'янських етномотивів зі ска, реггей і психоделією. Сам Ваглевський заявляє, що головною причиною запрошення української команди до співпраці був дивний стан ейфорії, яку він відчув під час виступу «Гайдамаків» на фестивалі «Кордон-803» у 2007-му. І визнав, що наші музиканти відкрили йому очі на польську народну культуру. Нині Voo-Voo і «Гайдамаки» концертують разом, презентуючи спільну платівку, видану на початку червня аудіокомпанією Agora. Трохи згодом диск буде перевидано і в Україні.

Олександр Євтушенко

Voo-Voo & Haydamaky. — Agora, 2009.

КІНО

Залізна логіка

Найочікуваніший екшн літа — «Трансформери-2: Помста полеглих» — за кількістю та якістю спец-ефектів перевершив не лише попередню частину, а й усі останні фантастичні стрічки разом узяті. Відтак цей сиквел міжгалактичної саги про інопланетних роботів може впевнено претендувати на статус взірця для режисерів, які прагнуть створювати на екрані безпервне видовище без натяку на сюжетну послідовність і драматургію. Хоча вимагати від пригодницького блокбастера для тинейджерів бодай

якоїсь глибини думки — те саме, що шукати голку в копиці сіна. Автор стрічки Майкл Бей обурюється, коли його фільм називають типовим попкорн-кіно, додаючи, що «дуже просто зняти якусь архаїчну стрічку і перемогти на фестивалі, але критики навіть не мають уявлення, як важко зробити щось на кшталт «Трансформерів». Бей децю лукавить: маючи на руках \$200 млн, можна напхати у відеоряд чимало персонажів, порівняно з якими гігантські залізяки із «Термінатора-4» виглядають дитячими іграшками.

ВИСТАВКА

Ханські витребеньки

Мистецтво завжди слугувало процесам соціалізації людства, відтоді як воно, людство, відчуло себе спільнотою. І тому, власне, будь-яка художня виставка несе в собі або естетичне, або політичне послання. Іноді це поєднується. Мультимедійний художній проєкт «Чингізида України» — яскравий приклад такого єднання, на щастя, позбавлений плакатності й «ура-патріотичності». Крізь витончену естетику та своє розуміння історичності він утілює не гасло, а поклик душі. Зроблений творчим об'єднанням «Клініка Дорошенко Грищенко» й художником Юрієм Нікітіним проєкт допомагає пригадати, що потужна державність та яскрава демократія і на наших землях можливі. Йдеться про унікальне Кримське ханство та пишну династію Гераїв — мусульман-європейців, які мали беззаперечний вплив на весь континент.

А Юрій Нікітін спромігся на неймовірну мистецько-наукову роботу: послуговуючись архівними матеріалами, він реконструював портрети ханів Гераїв — справжню галерею потужних

образів у витонченій авторській техніці живопису на шкірі. Обличчя крізь леп часу ніби вдивляються в нас, сучасних. Чи почуємо ми їхнє послання?

До 9 липня
Галерея «Дукат»
(Київ, вул. Грушевського, 4)

Мар'яна Прут

КНИГА

Побалакаємо?

Терезії Мора не пощастило з батьківщиною: за словами письменниці, людині її вдачі не можна жити в маленькому угорському селі, де поруч самі католики, які чесно виконують усі заповіді. Зате їй поталанило з родиною — по материнській лінії сім'я мала німецьке коріння. Тільки переїхавши до Берліна й почавши писати німецькою мовою, літераторка відчула себе, наче риба у воді. Та водночас вона виявила, що в мультинаціональній країні проблема етнічної та мовної ідентичності стоїть украй гостро. І Старий світ ще тільки вчиться її вирішувати.

У романі «День у день» тема пошуку тожсамості наскрізна, але Мора розширює її до крайніх меж. Головний герой Абель Нема — не лише емігрант із заплутаним родоводом, а й фахівець із фонології, який спромігся вивчити десять мов, але жодною з них не послуговується. Та й узагалі розмовляє мало, і його замкненість на власному внутрішньому світі викликає в оточення бажання будь-що дізнатися, що ж він так ста-

ранно приховує. А оточення, як ви вже здогадалися, складається не із самих гансів і гретель. Навколо Абеля вирує море з представників різних народів і культур — тільки встигай ухилитися від їхніх примх і дивацтв. Коли ж справа доходить до відкриття «маленької особливості» нашого героя, що виокремлює його із загалу, і без цього стрімкий та рвучкий роман розганяється до швидкості звуку. Калейдоскоп мікроепізодів миготить цілком по-кінематографічному, адже авторка є ще й успішною сценаристкою, і ця обставина, безперечно, позначилася на її стилі — химерному, рухливому й напрочуд яскравому.

Галина Іваненко

 Терезія Мора.
 День у день. — Л.: Літопис, 2009.

Взагалі цифри і розмір — головна фішка фільму. Зокрема, у стрічці задіяні 46 трансформерів, а екранний час спецефектів становить 51 хв. Решта картини — хаотичний перебіг подій, трохи перченого гумору, любовного пафосу і, звісно, зваблива Мікаела, яку зіграла Меган Фокс, двічі титулована як найсексуальніша жінка планети. Однак усе це — лише незначна перерва у перманентній «гігантомахії» — битві залізних автоботів та десептиконів, які трощать будівлі, дерева, машини і величезні піраміди. До речі, ключові сцени знімалися в Петрі — стародавньому скельному місті Йорданії, названому ЮНЕСКО «одним із найцінніших об'єктів культурної спадщини». Зйомки дозволили тому, що одному з тамтешніх принців дуже подобаються перші «Трансформери». Тож режисер не комплексує з приводу критики, адже коло його фанів напрочуд широке.

 У кінотеатрах України
 з 25 червня

Наталія Петринська

ТЕАТР

Вій у замку

Вільна творчість театральної студії «Дивний Замок» часом набуває рис боротьби за виживання, але це не заважає напівдомашньому театру зустрічати глядача актуальними виставами. Власне, саме такою є прем'єра «Вія», якою студія долучилася до столичного театрального сезону, позначеного річницею Миколи Гоголя. Незмінний художній керівник «Дивного Замку» і за сумісництвом режисерка вистави Олена Іванченко постає перед публікою в образі бабусі, яка згодом обернеться панночкою-відьмою (Яна Черниш), котра буде побита бурсаком Хомою Брутом (Олексій Клімов), який читиме три ночі за нею молитви. І далі все за сюжетом Миколи Васильовича.

Підвал житлового будинку, де протягом останніх 20 років мешкає «Дивний Замок», навряд чи підозрював, що колись стане лабораторією теа-

тральних експериментів. Проте залу для перегляду спектаклів (за формою вона дещо нагадує мисливську

ковбаску) Іванченко віртуозно використовує для занурення аудиторії у відповідну сюжетову атмосферу — химерну й моторошну. Елементи перформансу (гра тіней на рухливих порт'єрах) та хаотичний відеоарт тільки посилюють її.

Складається враження, що тіснява приміщення часом лише підвищує концентрацію творчих задумів. Театральний сезон добігає кінця, але «Дивний Замок» не поспішає зачиняти двері. Гоголівська тематика дала поштовх для проведення тут з 1 по 5 липня фестивалю «Німфа» — своєрідного дайджесту мистецьких робіт у жанрі містики, в розкладі якого разом із художніми та фотовиставками драматичні й хореографічні вистави.

 Театр-студія «Дивний Замок»
 (Київ, вул. Єреванська, 11)

Юлія Верещага

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ФЕСТИВАЛЬ

СВЯТО

ПІД МУЗИКУ

ЖИВОПИС. Окрім малярства, важливе місце у творчості львів'янина Василя Бажая посідають перформанси й інсталяції. Проте ім'я художника передусім асоціюється з абстрактними полотнами. На його новій персональній виставці «Паганіні» представлені саме нефігуративні роботи. Однак, на відміну від звичних для цього митця картин, де мазки накладались експресивно, кольори змішувались іноді аж до «брудного» тону, а динаміка проявлялася в неспокійних заламах ліній, нові роботи написані в зовсім іншій манері. Сьогодні на полотнах Бажая з'явилися масиви чистого кольору: однотонні квадрати й інші геометричні фігури лише зрідка перекриваються яскравими смугами. Динаміка тепер проявляється не у змішанні, а в зіткненні кольорів, грі на контрастах. Так художник побачив і відчув музику, написану скрипалем-віртуозом Нікколо Паганіні.

До 16 липня
Галерея «Боттега»
(Київ, вул. Михайлівська, 226)

ДУБЛІКАТ

Копію розташованої в Падуї капели дель Скровенні показуватимуть на території Софії Київської. На початку XIV сторіччя церкву розписав Джотто, і його фресковий цикл прославив капелу Святої Марії Милосердної на весь світ. Макет зменшено в масштабі 1:4, але цей розмір дозволяє роздивитися убрання церкви.

До 16 липня
Національний заповідник
«Софія Київська»
(Київ, вул. Володимирська, 24)

ПО-РОДИННОМУ

ЮВІЛЕЙ Програма творчого вечора Ігоря Андрієвського, присвяченого 50-й річниці українського диригента й скрипаля, підібрана відповідно до смаків вивчатця свята. Героями імпрези стануть Ансамбль імені Лятошинського, віртуозні солісти-духовики й, нарешті, сам Андрієвський на чолі свого талановитого сімейства. Як соліст-скрипаль він виконає «Фантазію» до мажор Шумана в оркестровці Олексія Горохова. Як диригент акомпануватиме дружині, скрипальці Ніні Сиваченко, в Варіаціях Паганіні на тему з опери «Попелюшка» Россіні, а також дітям, скрипалю Ігорю й Тетяні у «Наваррі» Сарасате. Автобіографічного колориту концертові надасть «Пісня долі» Брамса для хору й оркестру, а оптимістичний погляд ювіляра на майбутнє підкреслить «Фантазія» Бетховена для хору, оркестру та фортепіано (солістка – сестра, Тетяна Андрієвська).

4 липня, 19.30
Будинок органної та камерної музики (Київ, вул. В. Васильківська, 77)

ТІЛЬКИ ШЕДЕВРИ

Українське філармонійне товариство під керівництвом диригента Йосипа Франца, здається, єдина концертна організація, яку не лякають літня спека, мертвий сезон і період відпусток. Наразі в музеї «Хлібня» – програма «Шедеври класичної і романтичної музики» у виконанні Андрія Романишина, Романа Науменка (фортепіано) та Олександра Венцова (скрипка).

3 липня, 19.30
Музей «Хлібня»
(Київ, вул. Володимирська, 24)

СЛОВА ТА МРІЇ

МІКС На пересувному фестивалі «Тернопільська присутність» публіка дізнається, що таке «тернопільська хвиля». Організатори стверджують: вони обрали найкращі колективи різних напрямів і емоційного забарвлення, які проілюструють розмах мистецького руху у «файному місті». Дівочий гурт «Зелені Стрипи» грає експериментальну електронну музику з додатками фольку. Ветерани Nameless (хлопці на сцені з 1992 року) теж полюбляють експерименти, зокрема, їхній рок-гурт був одним із перших в Україні, хто супроводжував концерти перформансами та відео. Адепти алкогольного року Los Colorados стали легендами інтернету – їх переспів пісні Ketti Пері переглянуло в мережі близько 5 млн осіб. Проект ZSUF – електронний авангард, індастріал і нойз в одній фляжці. Й на солодке два поп-рок гурти першого українського ешелону – «С.К.А.Й.» і «Ті, що падають вгору».

3 липня, 19.00
Будинок культури (Хмельницький, вул. Проскурівська, 43)

ДЛЯ СНОВИД

На Pijama-fest виступить «Абзольд» – унікальний колектив, який сповідує стиль «трактор-рок» – дику суміш текстів про реалії українського села й акордів панку. Їм підіграватиме О.Torvald, який дарує народові молодіжний поп-рок дещо хуліганського настрою. Bikfordov, Inside, Room, PINS і Love'n'Joy – не менш драйвові учасники піжамної вечірки.

4 липня, 18.00
Галерея «Лавра»
(Київ, вул. І. Мазепи, 17)

НА ЗАВЕРШЕННЯ

КЛАСИКА La bomba! – саме так назвати концерт піаніста Андрія Гаврілова під завісу львівського фестивалю «Імпровізація» організатори мали всі підстави. На користь світової зірки свідчить перемога на Конкурсі імені Чайковського у 1974-му й тривала дружба зі Святославом Ріхтером (саме Ріхтеру належить знаменита фраза: «Це я в нього вчуся!»). Гаврілов став першим радянським музикантом із правом вільно пересуватися за кордоном – зі вдячності метр досі зберігає російське громадянство. Він один із небагатьох, у кого вистачило мужності на вершині слави взяти кількарічну паузу заради внутрішнього вдосконалення, а згодом із триумфом повернутися. Ніні Гаврілов – володар рекордної кількості нагород: від «Греммі» до Призу міжнародної асоціації критиків. У супроводі Львівського симфонічного оркестру він виконає Другий та Третій концерти Бетховена.

5 липня, 19.00
Будинок органної та камерної музики (Львів, вул. Бандери, 3)

ВУНДЕРКІНДИ

На фестивалі «Київські літні музичні вечори» – пора дитячої праці. З диригентами Володимиром Сіренком і Наталією Пономарчук пратимуть вихованці Міжнародної літньої академії – системи майстер-класів при Конкурсі Горовиця, де діти з десятка країн понад два тижні мають можливість навчатись у провідних європейських професорів.

3–5 липня, 18.00
Літня естрада ЦПКВ
(Київ, біля Маріїнського палацу)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

КІНО

ЕТНО

РОК

INDUSTRIAL INJECTION PARTY
П'ятигодинне дійство в ритмах ebm, industrial, dark electro та gothic.
4 липня, 18.00. Арт-клуб «Квадрат» (Рівне, вул. Коновальця, 3а)

«СМАК ЧЕСЬКОГО МІСТЕЧКА»
Дводенне гуляння з пивом під музику гуртів TopOrchestra і «Перкалаба». Для охочих – майстер-класи з чеських народних танців.
4–5 липня, 11.00 – 17.00.
Музей просто неба «Пирогове» (с. Пирогове, Київська обл.)

«ОЙ, НА ІВАНА, НА КУПАЛА»
VI обрядовий фестиваль, що проводиться в одному з наймальовничіших куточків Криму – урочищі Кизил-Коба.
5 липня. Долина села Добре Сімферопольського р-ну, АР Крим

HOT SUMMER METAL FEST
Гаряча вечірка за участю формацій Holy Blood (folk metal), Delia (sympho metal), «Цензор» (heavy metal), Wasteland (death metal), Great Hopes (aggressive gothic metal) та Insomnia (thrash/deathcore).
5 липня, 18.00. Jimmy Hendrix club (Київ, вул. Магнітогорська, 1)

SOLOMINBAND
Квоток джазової музики від квартету Solominband.
6 липня, 22.00. Арт-клуб «44» (Київ, вул. Хрещатик, 44)

КОНЦЕРТ-ПРИСВЯТА
Пам'яті засновника гурту Vasya Club Василя Гонтарського – виступ команд «Юркеш», Ot Vinta, «Вертеп», «ТаПута», «ТишаKids», InSide, «Хмародери» та оновленого Vasya Club.
10 липня, 17.00. Клуб «Чеширський кіт» (Київ, вул. Скляренка, 17)

«МОЯ АРХАЙКА»
Виставка скульптурних переспівів у камені давніх образів від Олександра Сухоліта.
До 16 липня. Галерея «Мистецький арсенал» (Київ, вул. І. Мазепи, 28)

«ЦІФРОВАНІ ГАРАДИЧІ»
Виставка робіт Дани Якимчук, Лілі Лупул і Юлії Фадеєвої – експерименти з традиційними текстильними технологіями.
7 – 26 липня. Галерея «Зелена капа» (Львів, вул. Вірменська, 7)

БЕЗПРИТУЛЬНІ

ДРАМА Кіра Муратова – чи не єдиний український режисер, який майже щороку створює фільм і перемагає з ним на численних фестивалях. Чергова нагорода не забарилася – на цьогорічному Московському фестивалі її нову стрічку «Мелодія для шарманки» організації кінокритиків ФІПРЕССІ та Федерація кіноклубів Росії визнали найкращою. Зйомки картини відбувалися в Києві та Одесі, а головні ролі виконали улюблені режисеркою актори Георгій Делієв, Рената Літвінова й Наталія Бузько. У цій стрічці Муратова торкнулася соціальної проблеми, розповівши історію двох дітей – зведених сестру й брата, які, втративши матір, перед Різдом вирушили на пошуки своїх татусів. «Голод, холод, сирітство, бідність, багатство – це прості й зрозумілі речі, що відкрито оповідають про свою сутність», – каже Кіра Георгіївна. Частина коштів від продажу квитків в Україні надійде на потреби безпритульних дітей.
У кінотеатрах України з
9 липня

КОЛООБІГ

ФЕСТИВАЛЬ II Міжнародний еко-культурний фестиваль «Трипільське коло 2009. Земля» визначено іміджевою туристичною подією Київської області в межах підготовки до Євро-2012. Як і торік, територія імпрези буде вільною від уживання алкоголю, тютюнопаління та наркотиків. На згубні звички забракне часу, адже програма сповнена цікавинок. На фестивалі толоці можна взяти участь у будівництві трипільського житла, обробці кременю та облаштуванні джерел. Гончарне містечко запропонує народні майстер-класи. Також під час дійства відбудуться спортивно-розважальні заходи, виставка народних майстрів, театральні вистави, барабанный ритмо-бум і покази фільмів. Музичне обрамлення – виступи кобзарів, бардів, фольк-рок та world music гуртів «Рун», «Очеретяний Кіт», «Тінь Сонця», «Рокаш», Darck Patrick, «Гуляй-город», «Божичі», «Володар».
4–5 липня
На пагорбах Ржищева, Київська обл.

БІЛЯ МЛИНА

ІМПРЕЗА Сокілецькі пороги – одна з головних прикрас усіх маршрутів водного туризму по Південному Бугу. До того ж у селі Сокілець розташовано старовинний млин, збудований німецькими майстрами в останні роки XIX сторіччя. Саме тому організатори фестивалю «Млиноманія» обрали цю мальовничу місцину для проведення збірної аматорсько-рокової «солянки»: тут виступатимуть тубільні хори й ансамблі та українські рок-гурти. Власне на останніх покладено почесну місію перевершити за гучністю та якістю саунду аналогічні фестивалі, яких нині не бракує. «Млиноманитимуть», зокрема, львівський колектив Dalai Lama, чий стиль називають построкково психоделією, поп-рок гурт із Вінниці «Серце Дженніфер», київська рок-формація «Не притулятися», чернівецький неопанк бенд «Серцевий напад» і хард-роковий Decorum із Калинівки.
6–7 липня
Село Сокілець Немирівського р-ну Вінницької обл.

У ПІДПІЛЛІ

Сюжет фільму «Бій без правил» обертається довкола підпільних двобоїв. Молодик, який ледве заробляє на життя, продаючи контрабандний товар, потрапляє в бійцівський андеграунд і стає там зіркою. Друга стрічка режисера Діто Монтієля, де зіграв улюбленець жінок Чаннінг Татум, повторює банальність про те, що ніколи не варто здаватися, навіть перед загрозою смерті.
У кінотеатрах України з
9 липня

ДО ПРИРОДИ

Свято «Купала-2009» на Волині проводять не лише для того, щоб пошукати квітку папороті, а й долучити молодь до сакрального змісту обрядових дій. У програмі дійства: народні ігри та забави, театральне шоу, виготовлення Морени та Купала, нічна ватра, вивчення українських обрядових пісень та екскурсія місцевим музеєм.
6–7 липня
Село Рокіні Луцького р-ну Волинської обл.

ПРОТИ КРИЗИ

Новий проект Сергея Шнурова («Ленинград») «Рубль» позиціонується як антикризовий. За словами музиканта, назва не має жодного стосунку до російської валюти, а походить від дієслова «рубитися». Тож не варто очікувати від Шнура кардинально нової мелодики й текстів – пітерський рокер «білим та пухнастим» уже не стане.
4 липня, 19.00
Клуб «Бінго» (Київ, пр-т Перемоги, 112)

ПОДВІЙНИЙ ЗАХИСТ

Мій однокласник — геолог, тривалий час працював в Африці. Після повернення проходив обов'язковий медогляд у районній поліклініці. Й виніс звітти цікаві враження. Лікарка ставить «протокольне» для всіх відвідувачів Чорного континенту запитання: «Статеві контакти мали?» Геолог: «Та Боже борони, це ж Африка! СНІД, лихоманка, ебола...» Юна медсестричка заміряно: «А якби два презервативи...?» ▮

▲
**КАТЕРИНА
ЛИПА**

▼
**ДМИТРО
ГУБЕНКО**

ВРЯТУЙТЕ ГОРИ!

За три роки, що я не був у Горганах, тут багато що змінилося. На туристичних маршрутах з'явилися інформаційні стенди, тож спочатку відчуваєш себе як у західних національних парках. Але, на жаль, досить швидко стає сумно — від розкиданого всюди сміття та від того, що ліс нещадно, по-варварськи знищують... Якщо раніше лісоруби соромилися рубати дерева поблизу туристичних стежок, то зараз їх валять скрізь, тільки подекуди залишаючи пеньки з маркуванням маршрутів. Місцеві жителі кажуть, мовляв, ще три роки такого інтенсивного варварства — й уже не буде чого далі рубати. Якщо не зупинити лісорубів зараз, то наступним поколінням у Карпатах залишаться хіба пеньки та гори сміття... ▮

ДРЕБЕДЕНЬГІ З ПОВІТРЯ

Попри кризу, в примірювальних кімнатах крамниць жіночого одягу — величезні черги. Панни радіють новій колекції літнього вбрання. Навіть неможливі з вигляду красуні не знічуються під вагою легких блузок за півтори. Чому так? Бо з дитинства матері наказують: «Міряй, тоби кажу! За це грошей не беруть!» Але це поки що не беруть. От у київських брокерів — нові антикризові стратегії. Днями підприємливий брокер вимагав із нас двадцятку за те, що показав квартиру. На ринку нерухомості «поміряти» — відтепер послуга. До того ж платна. ▮

▲
**ВАЛЕНТИНА
КУЗИК**

▼
**РОМАН
КАБАЧІЙ**

ВИБАЧАТИСЯ НАВЗАЄМ

У моїй родині так звані телячі ніжності в пошані не були. До такого ступеня, що випалити одномоментно набір із міцних слівечок (батько полюбляв експериментувати з особливостями української лайки), розвернутися й піти геть було настільки звичною річчю, що більш-менш дальші родичі жахалися. Поняття «вибач» не існувало в природі: не знаю, чи то в партії привчали бути стійким до емоцій, чи совіцьке життя видавалося настільки прекрасним, що в тому слові не бачилося потреби? Лишень із часом я зрозумів, що від «вибач» корона з голови не падає, а здебільшого допомагає нормально жити. Звісно, чимало людей чарівним слівцем зловживають. Маю надію до цього не дорости — либонь, запізно як на нові ментальні хитроці. ▮

МАНІАКАЛЬНИЙ СИНДРОМ

Тиждень тому через автомат Центру сплачування рахунків поклав собі на мобільний гроші. Автомат не видав платіжку. Я зателефонував за вказаним номером і подав свій емейл панні зі знервованим голосом. «Мені потрібна платіжка, — пояснював я, — щоб звітуватися перед керівництвом». Мене запевнили, що протягом доби надішлють. Але цього не сталося й дотепер. Ну що ж, усміхнувся я, не треба втрачати гумору. Тепер щодня двічі набираю знайомий номер і насолоджуюся наелектризованим голосом телефонного менеджера. Може, до неї таки дійде? ▮

▲
**АНАТОЛІЙ
ДНІСТРОВИЙ**

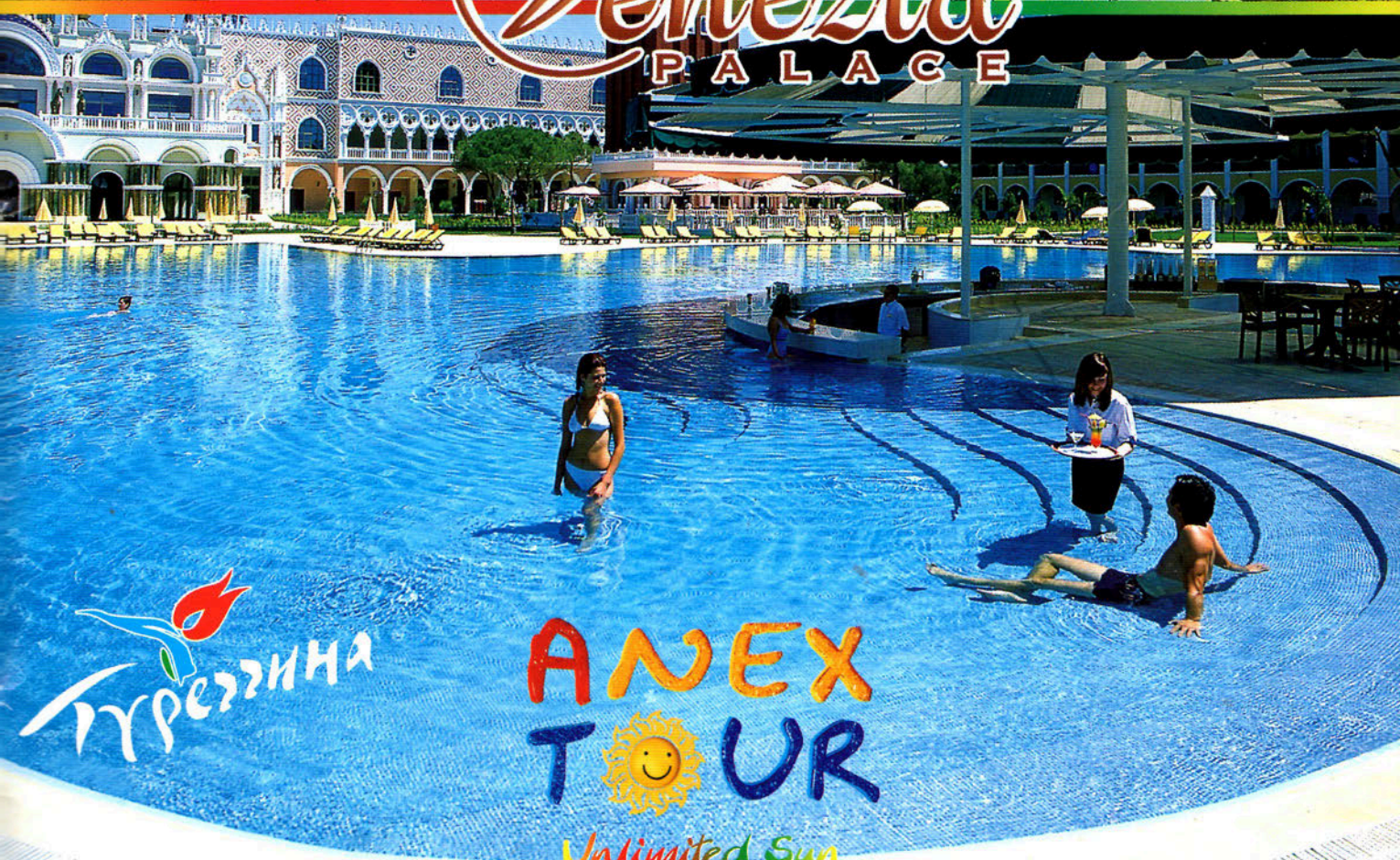
▼
**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

ВЕРХІВКА ЛІТА

Сидиш собі в бетонних хащах, втупивши очі в комп'ютер під кондиціонером, і не взнаки тобі, що ось-ось Купала, й підготовка втаємничених уже йде повним ходом. Учаться виводити на голоси «Ой, та ж на свято, та й на Купала...», копіраються в старовинних підручниках із ворожіння. І знов оновилася щорічна завзята суперечка: коли ж правдиво святкувати: чи 21 червня в день астрономічного літнього сонцестояння, чи за народною традицією 24 червня, а може, все-таки 7 липня (24 червня по-старому), на день Івана Хрестителя? Для мене ж це — верхівка літа. Щастя босоніж розчинитися в зеленому світі, злетіти над вогнищем. І купання. Таємне, наодинці з зорями. Можна й тричі. 21 та 24 червня, й 7 липня. ▮

Venezia PALACE

Турезина

ANEX TOUR

Unlimited Sun

Море сонця

АнексТур - Венеция Палас

www.anextour.com.ua
центр обслуговування клієнтів

595

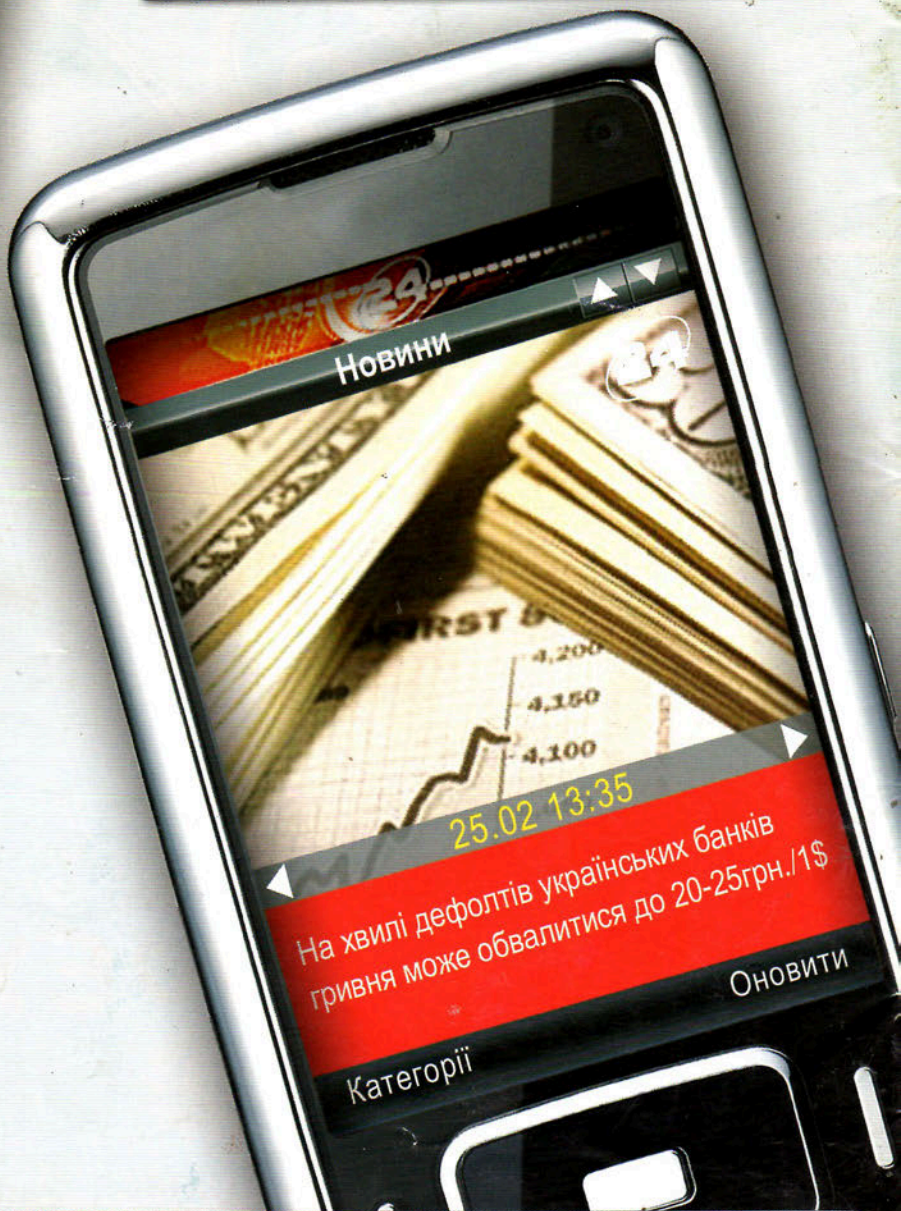
звонок платный: Стоимость минуты - 2,00 грн. + соединение 0,27 грн.

ліцензія Серія АВ 329555 від 14.05.07 року

текстове повідомлення

ЗАХОДЬ НА
mobile.24tv.com.ua
і встановлюй
БЕЗКОШТОВНО

ДИВИСЬ НОВИНИ
КОЛИ ЗРУЧНО

телеканал новин

ПОДРОБИЦІ НА САЙТІ

www.24tv.com.ua